

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 5 — — — CELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri postnem Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PIRHI MESTNE OBČINE

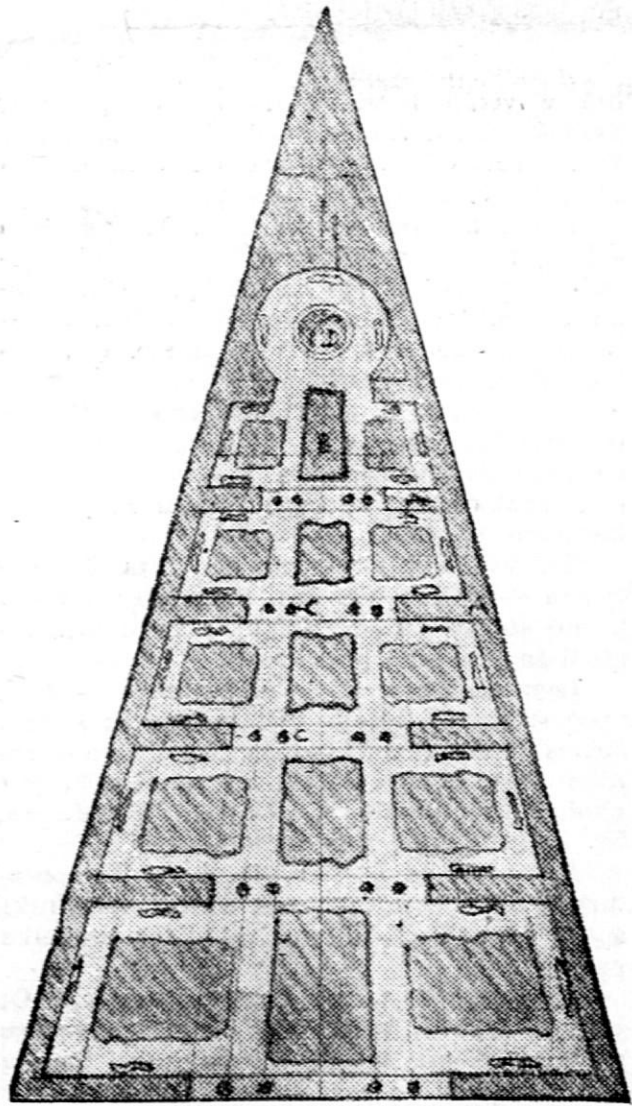
OTROKOM IN POLJANAM

Ureditev modernega otroškega igrišča v Tivoliju — Regulacija vzhodnega dela mesta okoli Ambroževega trga

Ljubljana, 26. marca. V snočni gremialni seji je naša mestna občina sklenila preurediti in regulirati nove dele mesta po načrtih mojstra Plečnika, ki je predložil idejno skico za otroško igrišče v tivolskem parku in pa regulacijski načrt vzhodnega dela našega mesta, to je Poljan in okolico šentpeterske cerkve. Ureditev Hrvaškega trga je pa na snočni seji morala še odpasti, ker še ni izpeljana cestna železnica, ki bo po najkrajši poti vezala glavni kolodvor v Zaloško in šentpetersko cesto.

Prav te dni smo čitali željo občinstva po olepšanju Ambroževega trga — in včeraj je bilo torej to olepšanje že sklenjeno, omesti pa moramo, da je olepšanje mnogo večje, kakor je kdorkoli mogel pričakovati, saj bo vsa okolica okrog Ambroževega trga popolnoma izpremenjena in nastale bodo nove ulice in ceste, a pri Lipičevi ulici bo zgrajen čez Ljubljano nov most, ki bo predvsem splošno bolnico vezal z novim delom bolnice na lani kupljenem svetu Kmetijske družbe na Poljanah. Mojster Plečnik je do sedaj z največjo pijačeto, da ohrani vse podredovane lepote Ljubljane, uredil južni del mesta od Zvezde do Trnovega in okolice šentjakobskega okraja, sedaj pa torej pride na vrsto vzhodna stran mesta, ki je bila najbolj zastarela in zanemarjena ter v resnici ni več krasila slovenske prestolnice.

Otroški paradiž

Najlepši pih je pa mestna občina darovala naši deci, ki je v resnici potrebna lepota in pripravnega igrišča, da se lahko navzgor čistega zraka in razgleda v zeleni prirodi. Takoj ob prehodu z Aleksandrove ceste v glavni tivolski drevored je med Laternannovim drevoredom in železnico 160 metrov dolg in na spodnjem koncu, kjer se na drugi strani prečnega drevoreda v kratkem dvigne nov ponosen sokolski dom, 80 m širok enakokrak trikoten travnik, ki v kratkem postane pravi otroški paradiž. Vhod v ta zeleni deželi grad bo z drevoreda ob spodnjem prehodu čez železnico, a ves prostor bo ograjen s tri metre visokim zelenim zidom, to je, s tako visoko vedno zeleno živo mejo, da bodo otroci imeli mir in bodo popolnoma ločeni od drugega občinstva.

Konica tega trikotnika ob prehodu čez železnico v glavni drevored bo gosto zasajena z okrasnim grmičjem, a v tem zelenem obzidju bo ves prostor razdeljen z zelenimi stenami, torej tudi s 3 metre visoko živo mejo na 10 malih posebnih vrtičev, ki bodo z zelenimi zidovi ograjeni kakor sobe. V teh sobicah bodo klopice, na sredi pa trata s peskom in mivko, da se bodo otroci lahko do siteda naskakali in naigrali. Od vhoda proti vrhu tega trikotja je položil mojster Plečnik pet štirioglatih pisanih preprog, namreč gredice s cveticami, a za temi vedno cvetočimi gredami bo velika okrogla rotunda s klopici in okroglim bazenom na sredi, ki ga bo krasil in oživljal znani Gorškov »Fantek z racmanom«. Stene posameznih oddelkov na levi in desni strani bodo proti sredini podaljševala drevesa, tako da bo pogled od vhoda proti bazenu tak, kakor

bi gledal skozi dolgo stebrišče s košatimi zelenimi kapiteli. Z razdelitvijo prostora po vzgledu vrhov iz dobe baroka in rokoka bo naša deca dobila mala igrišča, kjer se bodo lahko posamezne skupine, mali prijatelji in male prijateljice nemoteno zabavali in igrali. S tem je pa omogočeno tudi lažje nadzorstvo in v vsakem prostoru se bodo otroci lahko zabavali z drugo igro. Deca bo torej dobila v resnici svoj zeleni grad, ki ga bo oživljala čez dan, zvečer ob luninem svitu bodo pa v tem vrtu našli najmirnejše zavetje vsi, ki so potrebni miru in samote — če ta zeleni deželi paradiž ponoči ne bo zaprt.

Ambrožev trg

Najbolje je, da si ogledamo kar našo sliko. V spodnjem levem kotu vidimo šentpeterski most, kjer bo ob levem robu slike na šentpeterski strani zraslo dolgo ozko poslopje med drevoredom ob Ljubljani in se bo raztezalo med šentpetersko vojašnico in župnijskim vrtom od Lipičeve ulice pa skoraj do vodnjaka v vrtni ograji tako, da dobimo novo cesto med tem novim poslopjem in vojašnico ter vrtom, proti vodi pa široko nabrežje. Pred vojašnico bo stala vrsta drevja od vrta do Lipičeve ulice, a to drevje in cesta pred njo na sliki ni več vidna, pač imamo pa na sliki še nasad pred poslopjem na trgu proti mostu, kjer je naznačen tudi prostor za kak spomenik.

V zgornjem levem kotu pa je zgrajen nov most čez Ljubljano, ki bo vezal Lipičevo ulico s cesto, ki bo šla ob pročelju sedanje stare cukrarnice na Poljansko cesto in odtod dalje za Grad.

Na spodnjem robu slike vidimo pred šentpeterskim mostom nezazidani in nezasajeni del Ambroževega trga, ki vanj pripelje podaljšana Zarnikova ulica, tako da dobimo direktno zvezo s šentpeterske strani v Streliško ulico.

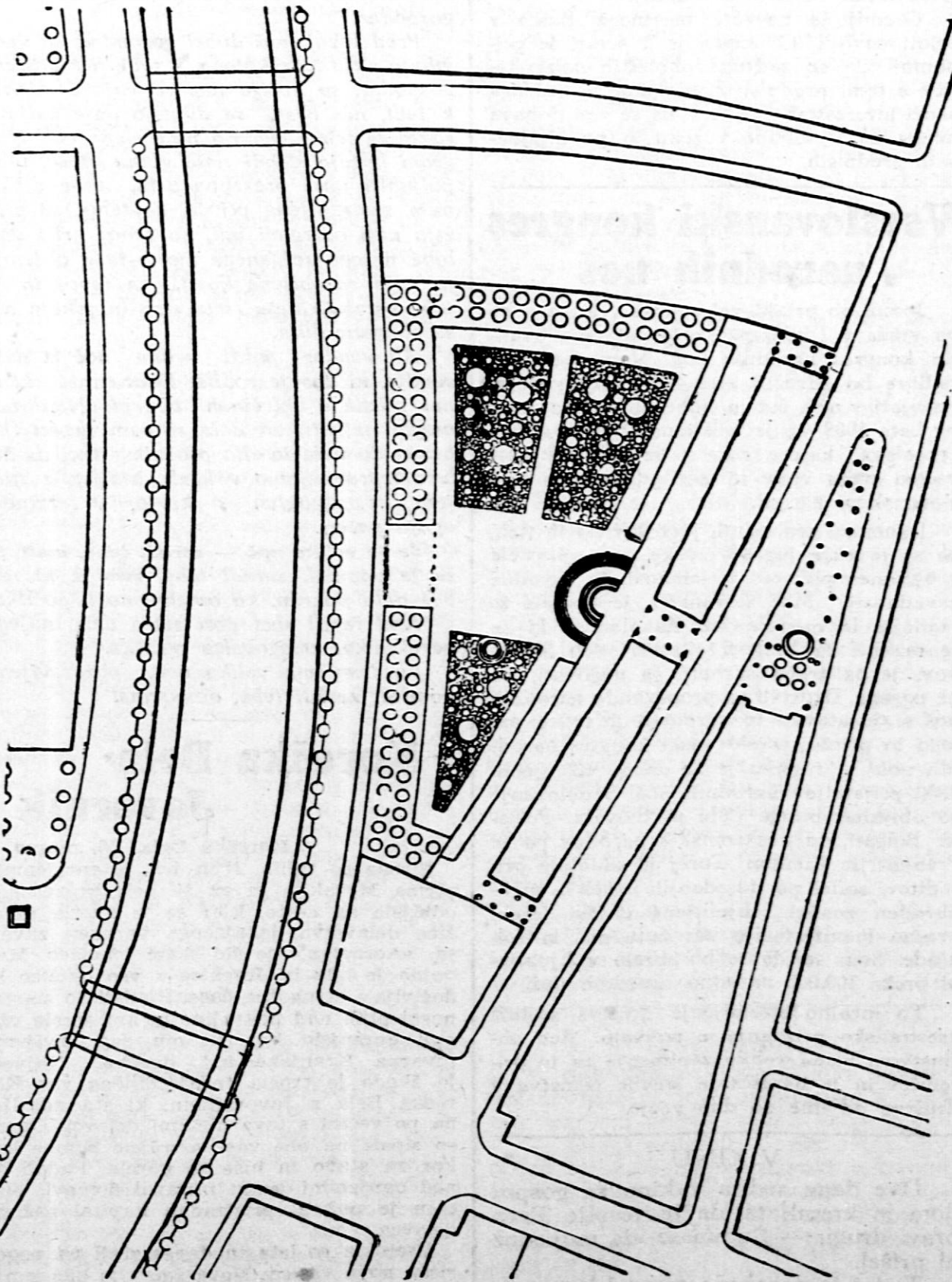
Na sredi slike imamo začrtan velik trikot. Zgornji del tega trikotja ob cesti, ki bo z novega mosta vodila na Poljansko cesto, je nasproti cukrarnice zazidan. Pred tem poslopjem pa je velik nasad, ki je na strani proti vodi zravan v trikoten park, s katerega vodijo monumentalne

polkrožne stopnice na višjo teraso, kjer bosta v višini sedanje Poljanske ceste tekli dve cesti. Na levi in desni od stopnic sta na tej višini na vsaki strani po ena ozka terasa, za njima pa ozka ulica. Med to ulico in pa sedanjo Poljansko cesto imamo pa zopet zarisan dvojce novih dolgih poslopij, a veliko štirioglato poslopje tudi na spodnji strani med nasadom in skoraj kvadratnim praznim Ambroževim trgom.

To veliko novo poslopje bo torej zaprlo sedaj dolgočasno planjavo, da nastane nov, prav lepo zaokrožen Ambrožev trg. Ob desni strani slike in ob desni strani Poljanske ceste pa vidimo še dolg trikotnik. To so hiše z Lichtenthurnovim zavodom, ki bo pa za njimi stekla nova cesta in se bo v njo stekala podaljšana Kumanovska ulica. Na zgornjem delu tega trikotnika bo lep trioglat nasad in, kakor vidimo na sliki, bo velik nasad med skupno poslopjem nasproti cukrarnice in pa med novim poslopjem ob šentpeterskem mostu.

Ves ta velik načrt letos seveda še ne bo izpeljan, ker bi za načrt morali takoj podreti vsa poslopja na levi strani Poljanske cesti doli do cukrarnice, torej tudi sedanjo hišo pogrebnega zavoda, a padle bodo tudi vse nizke hišice med Poljansko cesto in Ambroževim trgom, ki so v resnici že potrebne, da izginejo. Da si čitatelj vsaj nekoliko lahko predstavi, kako velika bo preureditev, omenjamo samo, da seže sedanja stavbna črta pogrebnega zavoda skoraj do sredine prostora med novim poslopjem na bodočem Ambroževem trgu in med stopnicami, tako da bodo te stopnice stale v sedanji stavbi črti hiš na Ambroževem trgu za pogrebni zavodom ob Ljubljani, a Poljanska cesta bo tako zravnana, da bo njena desna stran tekla v približni sedanji stavbi črti leve strani ceste.

Dokler pa vsega načrta ni mogoče urediti, dobimo že letos lepo urejen park in nove slikovite nasade na sedaj deloma zasajenem prostoru, še večje pa na tisti puščavi med cukrarno in Ljubljano vse gor do šentpeterskega mosta.

Vesele velikonočne praznike vsem naročnikom, inserentom in čitateljem!

Anglija na strani Nemčije in Italije

Odgovor angleške vlade na francosko spomenico — Presenečenje v Parizu

Pariz, 26. marca r. Nota angleške vlade kot odgovor na francosko spomenico glede gospodarskega sodelovanja je bila snoči izročena v francoskem zunanjem ministrstvu. V vladnih krogih so nad odgovorom zelo razočarani, tem bolj, ker je Tardieu še pred nekaj dnevi zatrjeval, da je Anglija odobrila francoski načrt. Osnovni francoski predlog, naj bi najprvo podunavske države razpravljale med seboj, dočim naj bi se velesile šele pozneje pritegnile k tem pogajanjem, angleški odgovor odklanja in ga označuje za nepraktičnega. Anglija se je postavila, kakor ugotavlja »Echo de Paris«, ki velja za glasilo Tardieuja, docela na stran Nemčije in Italije. Domneva se, da se Anglija tudi na gospodarskem polju bolj strinja z naziranjem, ki je bilo izraženo v italijanskem in nemškem odgovoru, kakor pa s francoskim stališčem. List izraza bojazn, da se bo London v nadaljnjem razvoju te akcije popolnoma priključil Rimu in Berlinu.

Jako neprijetno je dirnil pariški diplomatske in politične kroge podpis avstrijsko-italijanskega trgovinskega sporazuma. »Echo de Paris« označuje ta sporazum kot najintimnejši dogovor, kar jih je bilo sklenjenih po končani vojni med evropskimi državami.

»Figaro« svetuje Tardieuju, naj sploh opusti svoj načrt o podunavskem gospodarskem bloku. Večina velesil se je izjavila proti francoskemu načrtu in tudi na Dunaju ter v Budimpešti delajo kljub vsemu nasprotnemu zatrjevanju očitno obstrukcijo proti francoskemu načrtu.

Levičarske stranke v Franciji so mnenja, da bi bilo na vse zadnje še najbolje, če se dopusti priključitev Avstri-

je k Nemčiji. Edino »Matine« je še vedno optimističen in poudarja, da smatrajo poznavalci svetovnega finančnega položaja Tardieujev načrt za edino sredstvo, ki more ozdraviti sedanje bolno gospodarsko stanje v Evropi.

Pariz, 26. marca. r. V zvezi s francoskim načrtom o gospodarski obnovi Srednje Evrope se zatrjuje v dobro poučenih krogih, da se bosta v najkrajšem času, verjetno takoj po velikonočnih praznikih sestala Tardieu in MacDonald ter angleški zunanji minister Simon. Tardieu bo pri tej priliki še enkrat poizkusil obrazložiti angleškim državljanom cilje francoskega načrta ter pojasniti francosko stališče tako z gospodarskega, kakor s političnega vidika. Bržkone se bo takoj nato vršil sestanek med Tardieujem, Brüningom in Grandjem, po vsej verjetnosti v Ženevi pred nadaljevanjem razorožitvene konference. V diplomatskih krogih pripisujejo tem sestankom veliko važnost in naglašajo, da bodo ti sestanki odločilne važnosti za nadaljnji razvoj Tardieujeve akcije.

Pariz, 26. marca. č. Diplomatski poročevalec Agencije »Havas« definira angleško stališče glede akcije, ki se je pokrenila za podunavsko gospodarsko sodelovanje, po svojih merodajnih informacijah takole:

Anglija predlaga, da se pred vsem sestane konferenca zastopnikov Francije, Velike Britanije in Nemčije v Ženevi. Vse kaže, da so merodajne politične osebnosti mišljenja, da je absolutno potreben predhodni sporazum med zastopniki velesil, če se hoče na to z direktnimi pogajanjem med delegati prizadehiti podunavskih držav doseči kak pozitiven rezultat.

Ivan Jelačin st.

Ljubljana, 26. marca. Iz zdravilišča Lassnitzhöhe pri Gradcu je prispela snoči žalostna vest, da je tam po daljšem bolehanju preminul ugledni in splošno znani ljubljanski veletržec, tovarnar in posestnik g. Ivan Jelačin st. S pokojnim leže v grob eden najmarkantnejših predstavnikov našega trgovskega življenja in gotovo je, da pomeni njegova izguba ne samo za rodbino, temveč za vse naše trgovstvo in tudi gospodarsko življenje hudo udarec.

Rojen je bil pokojni l. 1868 v Senožetah na Krasu, trgovine se je pa izučil v Trstu. V mladih letih je prišel v Ljubljano, kjer se je že kot 22-letni mladenič l. 1888 osamosvoil in ustanovil lastno trgovko, ki je tudi danes med največjimi slovenskimi veletržkami. Pokojni je bil tudi med organizatorji gremija trgovcev v Ljubljani, pri Trgovskem društvu »Merkur« je pa sodeloval od prvih početkov do zadnjega časa. Jelačin je tudi započel iniciativno akcijo za zgradbo Trgovskega doma.

V nacionalnem pogledu je bil pokojni izredno zaveden mož tako kakor vsi Kraševci. Mladost je preživel v Trstu, kjer se je v hudi nacionalnih bojih izkristaliziral njegov značaj. Svojo nacionalno zavest je tudi pokazal takrat, ko so omahovali in klonili drugi, bil je med prvimi, ki so prisločili CMD na pomoč. Njegova trdka je prva začela prodajati niene izdelke.

Drugeče je pa vse svoje življenje posvetil družini, trgovini in organizaciji. Vse življenje marljiv kot čebelica, vedno napreden v trgovini, je spravil svoje podjetje na tako višino, da danes po pravici vživa sloves vodilnih trdk v Sloveniji. Osebnost je bil pokojni izredno blagega značaja, bil je najboljši oče siromakov, pa tudi uslužbenec so imeli v njem vzornega in plemenitega šefa. Tam, kjer je bilo treba poravnati in zgladiti spore, je bil Jelačin vedno prvi, njegova zasluga je bila, da je vladala in da še vedno obstoji gospodarska solidarnost med slovenskimi trgovci.

Pokojni je bil poročen z gospo Minko iz ugledne trgovske rodbine Traunove na Glinah, ki mu je umrla pred leti. Vzgojil je več otrok, od katerih je Ivan naslednik v trgovini in predsednik ZTOI. ing. Milo vodi domačo tovarno zamaškov, tretji sin je pa naš znani tenorist Mirko. Hčerka gospa Minka je poročena z ravnateljem Ljubljanske kreditne banke g. Krofom, gospa Elica je pa soproga uglednega arhitekta g. inž. Vladimira Šubica.

Zemeljske ostanke blagega pokojnika prepeljejo v Ljubljano, kjer jih polože na mrtvaški oder v hiši Emonska cesta 2, od koder se bo vršil pogreb v tork ob 15. v rodbinsko grobnico k Sv. Križu. Rodi pokojnemu ohranjen fasten spomin, težko prizadu rodbini pa naše iskreno sožalje!

Krvava velikonočna procesija v Sevilji

Sevilla, 26. marca. g. Ob priliki včerajšnje procesije je prišlo v mestu do resnih spopadov. Ko je procesija zapustila središče mesta, so jo pričeli levičarski radikali obmetavati s kamenjem, tako da je morala posredovati policija. Na povratku je padlo več eksplozivnih predmetov v množico, ki pa k sreči niso povzročili škode. Več udeležencev procesije je končno potegnili revolverje in pričelo streljati na napadalce, ki so odgovorili enako. Več oseb je bilo deloma hudo, deloma lahko ranjenih. Civilna garda, ki je bila kmalu na mestu je mogla zopet napraviti red. Mnogo oseb je bilo aretiranih.

Velika noč v Rusiji

Moskva, 26. marca. g. Brezverska organizacija so pričele obširno protivelikonočno kampanjo. V zvezi s to kampanjo so priredili v Moskvi in Leningradu velike ogled brezverskih muzejev. Gledališča in kinematografi pripravljajo za velikonočne praznike posebne protiverske predstave.

Obupen čin matere

Berlin, 26. marca. s. V severnem delu Berlina so našli davi 23letno neomoženo Klaro Engwicht in njene otroke v starosti od 2 do 7 let obešene. Sodna komisija je ugotovila, da je storila Klara Engwicht, ki je bila osem mesecev noseča dejanje v napadu duševne depresije, ker je izgubila službo kot postrežnica in je bila s svojimi otroki navezana samo na podporo.

Pokolj ob rumunski meji

Bukarešta, 25. marca. Listi poročajo, da je skušalo včeraj zjutraj pri Tiraspolu 800 oseb pobegniti v Rumunijo. Sovjetska straža jih je polovila in pobila. V mestu zbira trenutno obsejno prebivalstvo, ki ga bodo odvedli v Sibirijo.

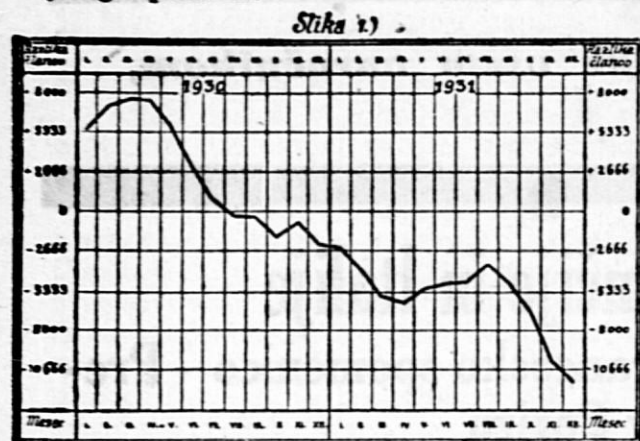
Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA
danes ni poslovala. V prostem prometu so noturali: Devize: Amsterdam 2281.73 do 2293.13. Berlin 1347.32—1358.12. Bruselj 790.13—794.07. Curih 1094.35—1099.85. London 206.33—207.93. Newyork ček 5649.59 do 5677.85. Pariz 222.59—223.71. Praga 167.97 do 168.83. Trst 293.09—295.49.

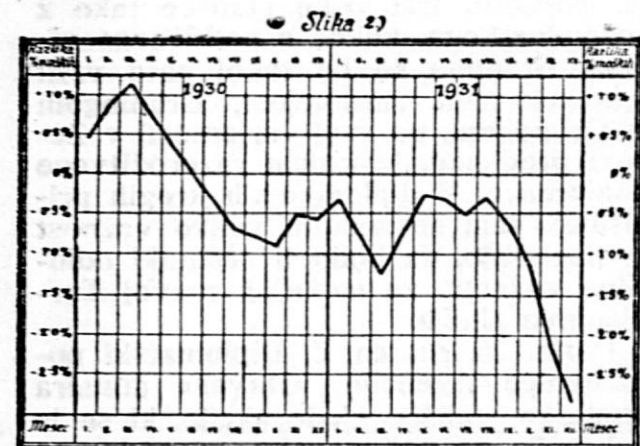
Razvoj gospodarske krize pri nas

Slika krize po podatkih OUZD brez vsake sezonske primesi

Ljubljana, 26. marca. Dodatno k našemu članku v št. 64 z dne 18. t. m. priložujemo danes še 4 slike iz statistike OUZD-a, v katerih je vpliv sezone eliminiran, tako da pride konjunkturalno valovanje našega gospodarstva bolj do izraza. Sezona je vsako leto skoraj enaka. Zato nam razlika števila zaposlenih delavcev n. pr. v februarju 1932 in februarju 1931 pokaže veličino čiste krize brez vsake sezonske primei, dočim je v razliki dveh mesecev istega leta tudi sezonska komponenta odložujočega pomena.

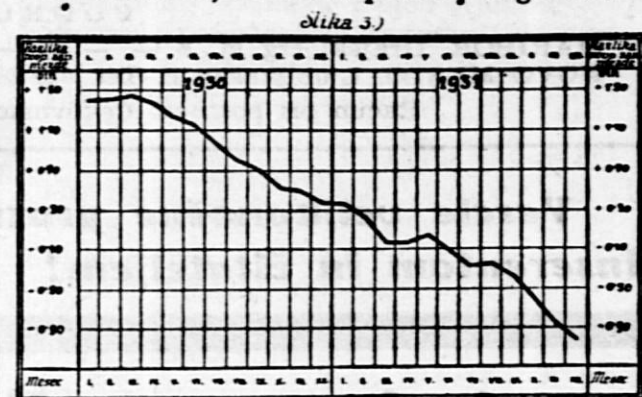

Slika 1.) predstavlja letni prirast oziroma padec pri OUZD-u zavarovanih delavcev v posameznih mesecih. Iz nje je razvidno, da je znašal letni prirast v prvi polovici 1930 t. j. tik pred začetkom krize malone 8000 delavcev. V sredini leta 1930 se je pojavilo padanje zavarovanih delavcev, ki se je vleklo skoraj enakomerno do aprila 1931. Od maja do avgusta 1931 se je kriza celo nekoliko ublažila. Krivulja letnih diferenc zavarovanih delavcev gre v tem obdobju znatno navzgor. Odkar se je po pojavila panika na denarnem trgu, število rapidno pada in brezposelnost naglo narašča. Ista tendenca je ostala tudi v začetku leta 1932., kakor je razvidno iz zadnjih mesečnih publikacij OUZD-a.

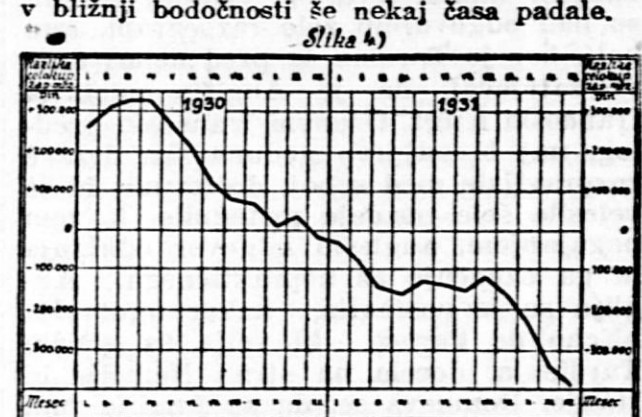

Slika 2.) predstavlja letne spremembe odstotka moških zavarovancev OUZD-a. Krivulja je zelo podobna oni v sliki 1.). To pomeni, da ob času gospodarskih kriz podpira odpuščanje v prvi vrsti moške delavce, tako, da število ženskih relativno narašča. Vzrok je brez dvoma ceneno delo ženske. Ko se je kriza v avgustu 1932 poostila, je začel tudi odstotek moških delavcev rapidno padati. Mimogrede bi še pripomnili, da tudi v času gospodarskega poleta n. pr. od začetka 1926. do sredine 1930. ženske izpodrivajo moške, toda neprimerno manj in-

tenzivno kot pa ob gospodarskih krizah. Poplavljanje delovnega trga od strani žensk ima nadalje med drugim svoj vzrok v emancipaciji ženske in v uvajanju novih strojev v produkcijo, katerim lahko tudi ženske strežejo. Da narašča brezposelnost tudi radi stalno naraščajočega dotoka ženskih delavcev, ni treba posebej naglašati.

Slika 3.) predstavlja padanje povprečne dnevne zavarovane mezd (povprečnega dnevnega faktičnega delavskega zaslužka). Pred krizo je znašalo letno povečanje dnevnih zavarovanih mezd povprečno 1.50 Din. Glasom mesečnega poročila OUZD-a za februar 1932 pa znaša padec povprečne dnevne zavarovane mezd v zadnjem letu že 1.15 Din. Prehod se je izvršil skoraj popolnoma enakomerno brez večjih oscilacij. Pričakovati moramo, da bodo delavske plače tudi v bližnji bodočnosti še nekaj časa padale.

Slika 4.) predstavlja letne diference celokupne dnevne zavarovane mezd vseh članov OUZD-a. Ta krivulja karakterizira najboljše veličino gospodarske krize, ker vsobuje padanje delavstva in padanje delavskih zaslužkov ter implicite tudi nadomeščanje moških delavcev s cenejšimi ženskimi delavci. Zato tvori ona po svoji obliki neko sredino ali povprečino med vsemi tremi predhodnimi grafikoni. Iz te krivulje je razviden tudi vpliv gospodarske krize na naše socialno zavarovanje, ker se prispevki določajo na podlagi celokupne zavarovane mezd. Letni prirast celokupne dnevne zavarovane mezd (vsega faktičnega dnevnega delavskega zaslužka) je znašal pred krizo skoraj 300.000 Din. Bolniški prispevek OUZD-a so naraščali v enem letu za dnevnih ca 18.000 Din. Ob koncu leta 1931, je pa padla celokupna dnevna zavarovana meza za ca 400.000. Za ta znesek so se zmanjšali tudi dnevni prejemki delavstva, zavarovanega pri OUZD-u. Dohodki OUZD-a so tako padli za dnevnih ca 24.000 Din. V tem tihi vzrok povišanja prispevnega tarifa za bolniško zavarovanje od 6% na 6.5%.

Iz seje magistratnega gremija

Na snočnji seji je obravnaval gremij razne tekoče komunalne zadeve

Ljubljana, 26. marca.

Snoč se je vršila pod predsedstvom župana dr. Puca seja ljubljanskega magistratnega gremija.

Iz področja mestnega ekonomata je gremij obravnaval sledeče zadeve: Prošnja Metke Krašovec, naj se ji podaljša najem bufeta na ljubljanskem gradu, je bila odklonjena.

Ureditev nasadov

Ob priliki proračunske razprave je predlagal obč. svetovalec Frelih, naj se zasedi dreved v Tivoliju in urede nasadi na Gradu ter popravijo ograje na Gradu. — V Tivoljskem dvorcu so nasajene platane, ki bodo pa dajale senco šele čez 15 do 20 let. Zato se je sprožila misel, da bi se začasno nasadili kostanji, ki bi jih bilo pa treba posekati, ko dorastejo platane. Okrog kandelabrov se ne zasade cvetlične preproge, temveč ostanejo kandelabri brez nasada. — Na križišču Aleksandrove in Bleiweisove ceste se zasedi dreve po načrtu, ki ga bo odobrila posebna komisija. — Prav tako se bodo uredili tudi nasadi na Gradu. Ob tej priliki so gojili člani gremija nesnago na Gradu, zlasti okrog Osoj in je mestni gradbeni urad prejel nalog, da to z'odpravi.

Vrtnarski nadzornik L. Petar je poročal o ureditvi parkov pri Sv. Petra cesti Šentpetrski park se sedaj še ne more urediti, ker primanjkujejo sredstva. Ambrozev trg pa se bo dal po Plečnikovem načrtu v spodnjem delu takoj urediti in je gremij sklenil nemudoma pričeti s temi deli.

Razne prošnje

Antonju Stoparju se izjemoma dovoli za odstopljen svet o škodninski podpora v znesku 1000 Din. — Prošnja »Atene«, da bi smela na nekaterih ljubljanskih ulicah in trgih postavljati prenosljivi kioski, je bila iz estetskih in prometnih razlogov odklonjena. — Franji Piškovi je gremij oddal v zakup mestni svet pred njeno hišo v Bohoričevi ulici. — Sokolu IV se odda mestna parcela na Dolenski cesti v najem za 10 let, najemna pogodba se avtomatično podaljša po poteku najemne dobe za nadaljnjih 5 let, ako se 6 mesecev pred potekom pogodbe ne odpove.

Zavarovanje poklicnih gasilcev

Ker poteče letos 10letna pogodba, po kateri so mestni poklicni gasilci zavarovani za primer smrti in invalidnosti pri zavarovalnici »Jugoslavija«, je gremij sklenil podaljšati to pogodbo za nadaljnjih 10 let in zavarovati vsakega poklicnega gasilca za primer smrti za 150.000 Din in za primer trajne invalidnosti pa za 300.000 Din; sodeno pa izvesti tudi zavarovanje prostovoljnih gasilcev, in sicer vsakega za 75.000 odn. nosno 150.000 Din (za primer smrti in polne invalidnosti). — Ivanu Severju se odda v zakup svet Med hmeljniki, ki ga je mestna občina kupila od Ignacija Zajca in ki ga je imel prosilec že prej v zakupu; zakupnina je bila določena na 200 Din letno. — Albinu Hrastarju se odda v najem mestni svet ob Cesti dveh cesarjev za 800 Din in za l. 1932. — Od trdnice Legat se kupi pisalni stroj znamke »Remington«.

Stavbna dovoljenja

Mestni magistratni gremij je sklenil na svoji večerajnji seji, da dobe stavbna dovoljenja:

Podlipce Franc za pritlično hišo in gospodarsko poslopje na Izanski cesti; Oblak Ivan za enonadstropno hišo na Glinški ulici; Rozman Jože za kabinjo za svetlobno reklamo na hotelu »Slone«; Strojarski Peregrina za adaptacijo lokala Pred Skofjo št. 21; prošnja Ivane Josipa, ki želi graditi hišo na Resljevi cesti le 4 m od sosedja, je bila odklonjena; Meze Franja bo nadzidala kletno poslopje na Krakovskem nasipu, Ovsenik Ivan in Vida si zgradi enonadstropno hišo na Opokarski cesti. — Sedej Jakob bo adaptiral v kavarno pritlično prostoro v Kirbiševih hiši na Kongresnem trgu. — Prošnja Jakoba Sedeja, ki je hotel adaptirati hlev ob Resljevi cesti, je bila odklonjena. Bregar Jože si zgradi pritlično hišo ob Izanski cesti; Seliskar Angela si bo adaptirala hišo in prizidek v Kolezijski ulici; Čemažar Franc si napravi občestno ograjo v Groharjevi ul. 23. Dalje bošta zgrajeni dve enonadstropni vili na Vrtači. — Vovk Ivan bo adaptiral trgovski lokal in prizidek v Kolezijski ulici. — Pozaršek Jošip si zgradi hišo na Izanski cesti. Zavrtnik

Franc zgradi drvarnico v Ravniharjevi ulici. Klemenec Franc bo adaptiral in nadzidal prvo nadstropje nad svojo hišo na Dolenski cesti; Schmidt Oskar je izvršil adaptacijo v notranjosti svoje hiše pred Skofjo št. 2; Wernigg Albin si zgradi hišo poleg smodnišnice na Ljubljanskem polju; Brata Stanislav in Rezjanski ulici; Zupančič Marija pa prizidek in nadzidek hiše v Kopališki ulici.

Uporabno dovoljenje je prejel odbor za ustanavljanje in vzdrževanje delavskih ustanov za izvršene adaptacije v hiši na Miklošičevi cesti.

Ker je srečni župan referent ugotovil v mestnem gozdu v Tivoliju lubadarja, bo dala mestna občina posekati okrog 150 smrekovih dreves in ukrenila vse potrebno, da se lubadar zatre.

Poostrežitev kontrole mleka

Na seji magistratnega gremija dne 25. t. m. je poročal mestni fizik dr. Mavrcič Rus o potrebi, da se poostreži kontrola mleka v Ljubljani. Izvajal je sledeče: Zaradi velike važnosti mleka in mlečnih izdelkov za zdravje prebivalstva je treba, dokler traja sedanji način preskrbe mesta z mlekom, kontrolo poostrežiti.

Mleko je treba redno preiskavati na kakovost. Odvzemanje vzorcev naj se vrši po razporeditvi mestnega fizikata oz. trž. nadzorstva po osebju (paznikih) dohodarstvenega urada na mitnicah. Mitniško osebje je pozna vse zunanje dobavitelje in le ono lahko izvrši odvzemanje vzorcev na vseh mitniških event. istočasno. Mestni fizikat oz. trž. nadzorstvo nima za to dovolj osebja, odvzemanje se bo pa vršilo v taki izmari, da ne bo moteno poslovanje mitnic. Kontroliralo se bo po mleko tudi v vseh mlekarinah.

Da se prepreči poskus napačnih preliv lastnikov mleka morajo biti ali ročni mlekarški vozički opremljeni s pritrdjenim napisom imena in stanovanje lastnika ali pa mora imeti dobavitelj overovljeno legitimacijo pri sebi. Na vseh vozilih, ki služijo za prevoz mleka, se ne sme prevažati umazano perilo, obleka, kuhinjski odpadki, pomije in sploh nobene dišave, gnile ali umazane stvari, ki bi mogle biti mleku v kvar. Vozila morajo biti popolnoma snažna, čiste morajo biti tudi odeje in prti, s katerim se pokrivajo mlečne posode. Strogo je paziti na telesno čistoto voznikov in mlekaric ter snažnost obleke, predpasnikov in pokrival.

Prepovedati je vsako prelivanje mleka po cestah in vtežah. Dostavljanje mleka na dom je dovoljeno samo v že odmerjenih neoporečnih posodah. Mlečne posode morajo imeti dobro zapirajočo pokrovko. Za zamašek ozir. zagoščo pokrovko se ne sme rabiti snovi, ki pijejo ali kvarijo mleko, kakor papir, ovinje, slama itd.

O prepovedi prelivanja mleka po cestah in vtežah je obvestiti in prositi za sodelovanje upravo policije v Ljubljani.

Mleko se sme prodajati samo v mlekarinah, v katerih se sme prodajati le še kruh in slaščice.

Pri mestnem tržnem nadzorstvu se osnuje kartoteka vseh dobaviteljev mleka (direktnih producentov in mlekarov) s točnimi podatki o rezultatih periodičnih preiskav. Odjemalce se pozove naj se prepričajo sami o kvaliteti vživanega mleka.

Dobaviteljem, pri katerih se nedostatkni ugotove se poleg kazni po členu 244 pravilnika o natančnejših določilih za izvrševanje zakona o nadzorstvu nad živilom pri ponovnih nedostatkih prepove dovoz mleka v mesto.

Onim dobaviteljem, katerih mleko je bilo ponovno prvovrstne kvalitete, se bo dalo na zahtevo pisмено priznanje, ki bo veljalo za dobro, ko se je kontrola vršila t. j. običajno za eno leto nazaj.

Gremij je nasvete mestnega fizika v celoti osvojil. G. župan je k stvari še pripomnil, da se zadruga okoliških dobaviteljev s temi predpisi strinja, ker je zadruga sama zainteresirana na tem, da se vrši dobava mleka za Ljubljano v redu in po higijenskih predpisih.

Vseslovanski kongres narodnih noš

Jeseni ob priliki veselejske razstave se bo vršila v Ljubljani svečanost: vseslovanski kongres narodnih noš. Namen te prireditve bo združiti srca slovenske zemlje, vzbujati v njih čut in ljubezen med narodi. Leta 1908, se je vršila na Dunaju slična proslava, katere namen je bil pokazati vsemu svetu vpliv in moč germanstva nad slovanskimi narodi.

Danes na svobodnih jugoslovanskih tleh, pa se je iskra jugoslovanske misli razvnela v ogromen plamen vzajemnosti in narodne zavednosti. Moč slovstva je postala še vidnejša in močnejša. Za plamen, ki se je razvnel in ki gori v srcih vseh Slovanov, je pa treba skrbeti, ga negovati, da ne ugasne. Društvo za propagando narodnih noš si je stavilo to ogromno in težko nalogo in priredi vseslovanski kongres narodnih noš. V društvu je že danes videnih 1800 prijateljev narodnih noš. Sodelovanje so objubili bratje Čehi in Slovaki, Poljaki, Bolgari, od neslovanskih narodov pa še Francozi in Rumuni. Torej je zadobila prireditve, sodeč po dosedanjih uspehih, mednarodni značaj. Ljubljana doživi jeseni krasno manifestacijo narodnih noš in folklode. Sodi se, da se bo zbralo v Ljubljani preko 100.000 narodno zavednih duš.

To idealno stremljenje društva zasluži vsestransko priznanje in pohvalo. Med občinomstvo vlada veliko zanimanje za to prireditev in je naraščanje števila članstva v društvu od dne do dne večje.

V KINU

Dve dami sedita v kinu za gospodom in kramljata, da je veselje. Prva pravi drugi: — Čudim se, da moj mož ni prišel.

Tedaj se pa obrne gospod in pravi: — Jaz se pa prav nič ne čudim.

Samo mi te kolnemo...

Jesenice, 26. marca.

Tudi na Jesenicah je velika noč, na Sv. Javorniku in na Dobravi, pa visoko do Sv. Križa in tja čez Gorje, tudi v Kamni gorici ter Kropi in po vsej lepi Gorenjski.

Velika odeja težkega dima se je vzdignila iz sašaste doline med Mežaklo in Golico in postajala je solnčna jasnina nad Savo. Pomladno solnce, ki ga ves svet pričakuje s prirojenim hrepenenjem.

Velika noč — praznik življenja! Utihnili je odmevanje kladiv, onemelo je tulenje siren, umolknilo drdranje strojev, ni več škripanja žerjavov, ne sikanja pare. Praznična tišina je na Jesenicah, Javorniku in Dobravi, ki vse človeštvo za njo moli, da bi kraljevala povsod. Le himna velikonočnih zvonov plava nad tiho dolino.

Blazenost velikonočnih zvonov!

Umrla se je zemlja pod nogami, ki se je tresla noč na noč in dan na dan, da so drhteli zidovi delavskih domov in trepetala okna na njih v neprestanem rahlem žvenketu.

Velika noč — praznik miru!

Vse človeštvo te pozdravlja, pomlad, in vse človeštvo te blagoslovlja, velika noč —

Samo mi z Jesenic, Dobrave in Javornika in po žuljih naši bratje v Kropi in Kamni gorici, po trpljenju naši v Trbovljah, Hrastniku in tam okoli in še bogve kje, smo te dočakali s smrtim strahom in te kolnemo!

Gorje nam, gorje našim materam in ženam, sestram in otrokom!

Taka je naša velika noč.

Jasnino preklinjajo jetični. Nad polovico nas je pokajalo v smrdljivem dimu. Kdaj nas bo spet grizel ta gosti dim in pljuča, povejti Nazaj nam dajte dim, odrešenika!

Solnce preklinjajo slepi, ki jim ga je počrnilo belo železo. O, da bi nam spet izžigalo oči, živo železo. Nazaj nam dajte naše, to naše belo solnce — železo!

Gluhi preklinjajo tišino. Oglušilo nas je drdranje v žebliarni, sluh nam je vzelo ječanje železa v valjarni, butanje kladiv, rožljanje verig in škripanje žerjavov, tenki žvižg pritiska strojev in tuljenje siren. To so naši zvonovi, velika noč, nazaj nam jih daj!

In vsi s trhljimi nogami, ki so se v bolečinah opotekali po večno drhteči zemlji, preklinjajo mir. Revmatizem nam je ude zvil, a prosimo vas, dajte nam mrzlo, vlažno sipo v valjarni, nazaj nam dajte ledeno vodo bučečih turbin, nazaj goreče ognje in strupene prepihe...

Nazaj nam dajte one dolge rdeče kače, ki so nam cvrče švigale skozi mišice meč — nazaj nam dajte pline Martinovih peči, ki so nas zahrbito dušile, hlače hlače ksilin, ki so nam ruvali zobe, vrnite nam železne krepeljke, ki so nam trgali roke, zažgite nam spet ognje in razbelite železo, da bo spet pečeno meso gnilo in padalo z nas!

Prekleta velika noč, preklet praznik miru!

Dela nam dajte, železa nam dajte, naš kruh!

Železo, vsaka mrvica tvoja je blagoslovljena z našim znojem, v vsaki tvoji trohici je kaplja naše krvi.

Železo — kruh, k tebi se dvigajo naše roke in te prosijo, da vsrkaš njih znoj.

Delo — življenje, k tebi vre naša kri in te prosí, da jo izpiješ.

Delo, edino pred teboj se priklanja naša železna srca, saj si edino ti naš močni gospodar.

Pred teboj, naš dobri gospodar, se vpo-gibajo naša trda kolena, k tebi, naš pošteni gospodar, se bočijo napora vajene mišice, k tebi, naš brat, se dvigajo naše žuljave roke, za teboj gledajo naše slepe oči, tvoj grom hočejo slišati naša gluha ušesa, tebe poljubiti naša brezboza usta, tebe dihati naša zastrupljena pljuča, za teboj se prožijo naši odtrgani udi, za teboj kriči gnoloba našega sežganega mesa, tebe objemajo naše zdrobljene kosti, za teboj in za tebe vstajajo naša srta srca in jokajo naše obupane duše.

Ali vendar puhti velika noč iz naše zemlje, ki nas je rodila. Dobra mati, ki si nas povila v bolečinah bedne! Nisi nas mogla nasiti, ali dala si nam vročo ljubezen do dela in silo prožnih mišic, da železo izpreminjamo v kruh, osoljen z znojem in zagneten s krvjo, v železnem ognju pečen.

Se je velika noč — zaradi tebe, mati, in se je pomlad, zaradi tebe, zemlja, ki nas boš milo pokrila, ko omahnemo k počitku.

Nad teboj spet gori zarja dela, našega odrešenika, zmagovalca počitka.

Pozdravljena velika noč, pozdravljena pomlad, zaradi tebe, domovina!

Koroška Bela-Javornik

Koroška Bela, 25. marca.

Sirene so tuile. Njih jok je sprejemala strma Mežakla in ga še bolj grozotnega odbijala na cesto, kjer se je gnetla množica delavstva, iskajočega varnega zavetja. »Aeroplan«, je šlo skozi množico. Med vojno je bilo in Jesenice z vso okolico so doživljale strahotne čase. igrali so smrtonosni ptič nad pokrajino in kot strele vžigali gorenjski kot, ki mu daje življenje tovarna Kranjske ind. družbe. Največjo škodo je trpela tedaj idilična vas Koroška Bela z Javornikom, ki sta naseljena po večini s tovarniškimi delavci. Ogenj so sipale na obe vasi sovražne bombe kakor za stavo in hiše so gorele. Padali so pod ognjenimi jeziki prijazni domovi, plamen je požiral pristradan kapital našega delavca.

Pretekla so leta in danes stoji na pogorišču nova vasica. Nova žrtev je bila z njo darovana ljubljenuemu rojstnemu kraju mnogih trpinov. Pa nima sreče naš stro-

mašni človek. Ponovno je zadel udarec našega človeka, ki mu je hudo delo življenjski pogoj.

Umolknile so sirene in v svoj molk utopile delavstvo zadnjo nado. Molče sirene sredi mrzle tišine, iz katere vstaja še mrzlejša velika noč. Velika noč? O, letos je ne bo k nam tiste, ki smo jo vsako leto z radostjo in sruči pričakovali. Letos je ne bo — spomin nanjo pa bo tem bolj grizel delavca v dnu duše. Naša deca bo lačna jokala okoli prazne mize.

Kje si, človek, s svojim srcem? Vzbudi v njem Kristovo besedo in jo s človekoljubnim dejanjem izrazi najbolj potrebnim bratom! Iskrena hvala njim, ki so se odzvali našemu klicu. Vse one dobrotnike pa, ki se bodo morda o velikonočnih praznikih spomnili naših bednih, posebno naše male dece, pa najviljudneje prosimo, da svoje prispevke v denarju ali živilih pošljejo na županstvo občine Koroške Bele, Aproxizacijski odbor.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sobota 26. marca, katoličani: Emanuel, Srdan; pravoslavni 13. marca: Nikif.

Jutri: Nedelja 27. marca, katoličani: velika noč, Stanimir; pravoslavni 14. marca: Benedikt.

Pojutrišnjem: Ponedeljek 28. marca, katoličani: Uma; pravoslavni 15. marca: Agapije.

DANASJNE PRIREDITVE

Kino Matica: Zaprt.

Kino Ideal: Zaprt.

PRIREDITVE NA VELIKO NOČ

Kino Matica: Glas vesti.

Kino Ideal: Sence podzemlja (Harry Piel).

ZKD: »Boj za Mandžurijo« ob 11. do-
poldne v kinu Matic.

ASK Primorje: »Pecsi Vasutas SK na
igrišču Ilirije ob 16.

PRIREDITVE NA VELIKI PONEDE-
LJEK

Kino Matica: Glas vesti.

Kino Ideal: Sence podzemlja (Harry Piel).

ZKD: »Boj za Mandžurijo« ob 11. do-
poldne v kinu Matic.

SK Ilirija: »Pecsi Vasutas SK na igrišču
Ilirije ob 16.

DEŽURNE LEKARNE

Danes in jutri: Sušnik, Marjina trg 5 in
Kural, Gosposvetska cesta 10.

Veliki ponedeljek: Trnkoczy, Meštal
trg 4 in Ramor, Miklošičeva cesta 20.

Vremensko poročilo SPD

Erjavčeva koč na Vršiču, 25. t. m. Vre-
me jasno, smuka idealna.

Skofja Loka, 25. t. m. Snega 30 do 80 cm,
za Gradom in Kamnitnikom smuka zelo do-
bra v višjih legah. Pod vrhom Ljubnika,
Sv. Ožbolt, Sv. Andrej, Gabrška gora, Bukov
vrh, Črni vrh — smuka na solnčni legi
idealna. Temperatura —3 C.

Doma na Kofcah, 24. t. m. Temperatura
—8 C, vreme: oblačno, veter: vzhodni, snega
na podlagi 35—40 cm (prišči, sreči). Smu-
ka dobra. Izgledi za praznike dobri. Izgla-
di za smuške ture v okolici dobri. (Za sila
tudi skakalnica uporabna).

Cerknica, 24. t. m. Temperatura 1 C, vre-
me: oblačno; sneg v dolini povedni skupnel,
na severnih pobočjih in v Slivnici polede-
nel. Smuka manj ugodna. Izgledi za prazni-
ke manj ugodni.

Sv. Vid nad Cerknico, 24. t. m. Tempe-
ratura —8 C, veter: sev. vzhodnik; vreme:
jasno; snega: 50 cm. Smuka prav dobra. Iz-
gledi za praznike prav dobri.

Logatec, 24. t. m. Temperatura —2 C,
vreme: jasno; veter: sev. vzhodnik; snega:
35 cm (suh). Smuka dobra. Izgledi za prazni-
ke prav dobri. Izgledi za smuške ture

Sanatorij TBPD pred otvoritvijo

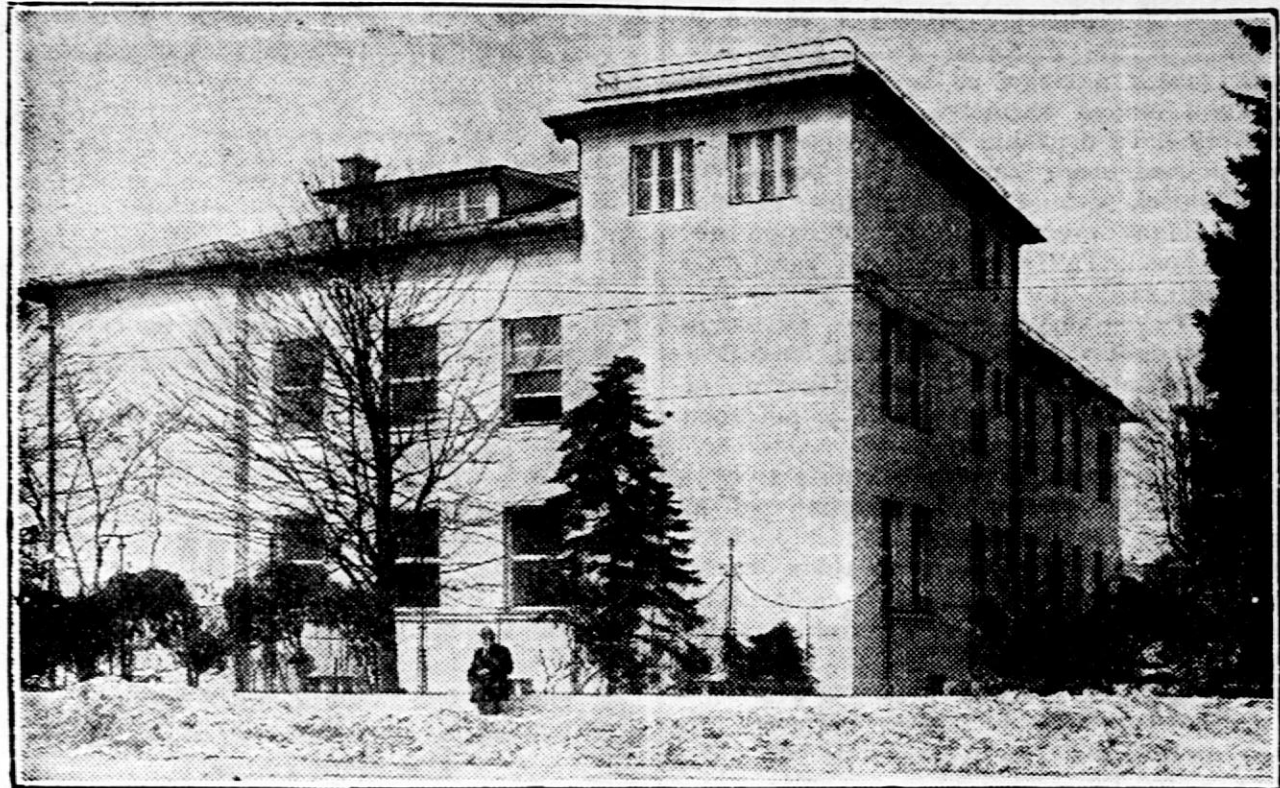
Prihodnji mesec bo odprt v bivši vili dr. Šlajmerja
moderno opremljen sanatorij

Ljubljana, 26. marca. Prihodnji mesec bo za privatne nameštence važnega pomena: Trgovsko bolnišnico in podporno društvo bo namreč odprlo svoj lastni sanatorij, ki bo eden najlepših in gotovo tudi najmodernejše opremljenih v državi.

Za lasti smo poročali, da je Trgovsko bolnišnico in podporno društvo, ki proslavi čez nekaj let že 100letnico svojega obstoja, kupilo bivošo vilo primarija dr. Šlajmerja

dela so že toliko napredovala, da bo sanatorij sredi, najkasneje pa proti koncu aprila izročen svojemu namenu.

Zanimiva je razdelitev prostora v poslopiju. V suterenu je kuhinja s pomožnimi prostori, na drugi strani kotli centralne kurjave, v drugem oddelku moderna pralnica s centrifugalnimi aparati za električno pranje, sušenje in likanje perila. Novost centralne kurjave je, da kotlov ne bodo kurili s koksom, temveč z nafto, ki ni skoraj

ob Zaloški cesti in Stari poti in sklenilo preurediti jo v moderen sanatorij, ki bo na razpolago vsem društvom in članom, zlasti pa onim, ki so zavarovani v višjem razredu. Društvo je namreč prisililo do tega koraka okolnost, da čisto njegovi člani v banovinski bolnici zaradi pomanjkanja prostora niso bili sprejeti in morali jih je pošiljati v Leonišče, kar je pa seveda zelo obremenilo društvene finance. Kako ogromni so bili izdatki društva, je pač najbolje razvidno iz poročila, ki ga je podal na lanskem občnem zboru komisar Bolnišnice blagajne g. dr. Ivan Pless.

Tako je bila l. 1929. zaključena bilanca s deficitom zaradi velike epidemije gripe v prvih štirih mesecih leta. Lani se je sicer upravi posrečilo, da je posebno hranarine in zdravniške stroške zopet znižala na normalno mero in tako spravila bolezenske dajatve v sklad s predpisanimi in vplačanimi prispevki. Pri tem pa seveda niso bile okrajane pravice članov, uprava je izžepala zanje skoraj vsa razpoložljiva sredstva. Zanimivi so podatki o izdatkih: za hranarino je bilo izdanih 726.000, za zdravniške stroške 823.000, za zdravila članom 402.000, za zdravila njih svojcem 157.000, za oskrbo članov v bolnicah 168.000, za oskrbo njih svojcev v bolnicah 98.000, za zdravilišča 142.000, za zobno nego 274.000 in za druge dajatve 269.000 Din. To je najbolj dokaz, da je Bolniška blagajna v polni meri izpolnjevala svoje socialne dolžnosti v korist zavarovanega članstva.

Lani v maju je začel stavbnik g. Miroslav Zupan, ki nam je zgradil še ponosni Trgovski dom, Gostilniški dom, nešteto vil in palač ter gradi sedaj palačo Kranjske hranilnice, preurejati dr. Šlajmerjevo vilo. Od maja pa do danes je bila vila preurejena po načrtih, ki odgovarjajo vsem zahtevam moderne sanatorija. Prej v starinskem slogu zidano lično vilo, so zunaj temeljito izpremenili in jo modernizirali, tako da je dobila čisto drugačno lice. Še bolj pa so jo preuredili znotraj. Iz bivše stanovanjske vile je nastal moderen, komforten, zračen in krasno, z vsemi tehničnimi pripomočki moderne kirurgije opremljen sanatorij. Že lani v novembru so ga dogradili, stavba je bila ometana, znotraj pa skoraj popolnoma dograjena. Nadaljevali so z raznimi notranjimi deli, napeljavali centralne kurjave, elektrike, plina in vodovoda, montažo kirurških instrumentov itd. Vsa ta

nič dražja. Način te kurjave pa je mnogo bolj praktičen. Za nafto so morali v suterenu montirati še velik železen rezervoar v obsegu 8 kubikov.

V visokem pritličju vodi ambulanci hodnik v čakalnico in veliko ordinacijsko sobo ter najmodernejše urejeno operacijsko dvorano s stekleno verando. Operacijska dvorana je izredno svetla, njene stene so obložene tako, kakor v ženski bolnici, z olivno zelenimi ploščami. Zdravniška praksa je namreč pokazala, da bele ploščice, na katerih se lomi in odseva svetlo, na bolnikovo duševno stanje ne vplivajo dobro. Zato so se v zadnjih časih odločili za temnejše stene, v Rusiji celo za popolnoma črne. V operacijski dvorani bo na razpolago tudi rentgen; razumljivo je, da bodo na razpolago vsi tehnični pripomočki. Posebna sobica je rezervirana za sestro-nadzornico, manjša sobica pa za zasilno kuhinjo. Tri sobe visokega pritličja so rezervirane za bolnike.

V prvem nadstropju bodo nameščeni bolniki, tam je zanje rezerviranih 8 sob, istotam je tudi sobica za sestro in dežurno kuhinjo, velika centralna dvorana za šajanje bolnikov, sobica sekundarnega zdravnika in krasno urejena higienska kopalnica. V drugem nadstropju je rezervirana večja soba za pomožno strokovno osebje, urejena bo tam tudi likalnica, kopalnica in razne hrambe.

Iz drugega nadstropja vodi hodnik na krasno, približno 140 kv. m obsegajočo solnčno teraso, od te pa stopnice na drugo teraso na strehi. Kadar bo lepo solnčno vreme, se bodo bolniki na obeh terasah lahko solnčili in hodili pod prho. Take naprave nuna s noben naš sanatorij.

Okrog vseh se razprostira, velik, približno 5000 kv. m obsegajoč senčnat in gosti zaraščen vrt, kjer se bodo lahko bolniki sprehajali. Če pojde vse po sreči, bo, kot rečeno, sanatorij že prihodnji mesec na slovesen način odprt.

Trgovsko bolnišnico in podporno društvo pa namerava časoma sanatorij povečati in tudi dozdajati več priključnih objektov. Za enkrat bo prostora v sanatoriju za 36 bolnikov. Društvo zasluži za svoje obkroženostno prizadevanje in delovanje in prid članstva vse priznanje. Gotovo je, da bo s tem ustrezno vsemu članstvu, razbremenjena bo pa z novim sanatorijem tudi vedno prenapolnjena banovinska bolnica.

Glas vesti

Naslov prav za prav ne pove ničesar, kajti bistvo drame v tem filmu je vse globlje. Ni vest, ki pretrse človeka do dna, temveč poznanje: Ubil sem človeka! Dojem te grozne resnice se je zaznamoval v notranjost mladega človeka, ga prižgal malodane do obupa in mu postavil pred oči v grozotnih obdihih vso strahoto nečloveške vojne, vso njeno neumljenost. M. Rostand je napisal to dramo v tistem človečanskem duhu, kot so pisali povojne romane pisatelji - pacifisti, ki so vojno doživeli in se poglabili v njeno bistvo ter spoznali njeno blaznost.

Človek je ubil človeka in se ni smel vprašati, zakaj ubija. Ko je mladi Paul iskal pomoči v pariški katedrali Notre Dame ob prvi obletnici premirja in so slovesno gremeli topovi, njegovo trpljenje je priklopilo tedaj do viška, se je zatekel k patru, ki mu je dejal: Sinček, nikar se ne muči, saj si storil le svojo dolžnost! Ne, tega človek ne more razumeti, da je storil svojo dolžnost, če je doživel vojno tako kot Paul, če je v njegovih rokah umrl sovražnik, ki ga je ubil. Ni vedel, zakaj ga je ubil, ni mogel razumeti, kako je moglo priti do kaj takega strašnega, saj je bil prej idealist, glasbenik, in je hotel odkriti svetu ljubečo. Kaj je ostalo od glasbe? Samo krik umirajočega človeka!

Nekaj se je še vedno oglašalo v njem, kar bi kdo zamenjal vest, mučilo ga je, ko je že dobil cerkevno odvezo za vse grehe. Da, takšnega greha ne more nihče drugo odpuščati kot mati sina, ki ga je ubil. Ta

misel je prešinila Paula in mu vtila novega poguma in upanja.

Samo roditelji morejo dovolj globoko čutiti bolečino za izgubljenim sinom, razumeti ljubezen do otroka, ki ga ni več, čutiti živo strašno zavest, da so se vsi njihovi najlepši življenjski upi ter zasnove za vedno podrl, da jim je odrezana mladika, da je vse njihovo življenje odslej prazno, neumljeno. Ali bi mogla mati kdaj odpuščati ubijalcu svojega sina? Ali bi mu mogel oče sedeti v roko? Toda Paul je šel prosit odpuščanja.

Prestrašna bi bila beseda, ni mogel povedati resnice, ko so zle vanj materine oči, še polne ljubezni do njega, izražajoče nepopisno trpljenje za izgubljenim sinom, da bi mogel priznati - jaz sem njegov ubijalec! Vsaka beseda iz njegovih ust o Walterju jim je bila zlato, zdelo se jim je, da je z njim prišel odsevn njega, njegova mladost, tolažbo jim je vili, vsi so ga vzljubili, roditelja in Walterjeva zaročenka. Bil je pač njegov prijatelj. V njem je živel del Walterja samega in očetje bodo mogli to razumeti, film jim bo govoril iz srca do srca, in jim bo vse tisto, kar nazadnje čutili.

Paulovo trpljenje je bilo dvojno, ko so zrasle med njim močne vezi ljubezni, on pa še vedno ni odkril strašnega rešenja in si ni olašal srca. Končno se je odločil, da odda, moral je povedati Walterjevi zaročenki, kako strašno je vse to, da ne služi ljubezni. Udarce je bil stražen. Toda najhujše ga je še čakalo, saj se mu je zdelo po tem vse eno, ko je že prišlo tako daleč, da še prizna materi grozno realco.

Prehitevala ga je pa Elza. Dejala je materi, da je zdaj konec njenega trpljenja, češ, s tem dnevom ji Paul prinaša novo življenje, kar ji je hotel povedati. Paulu je pa dejala na samem, da ne sme roditeljska ubiti še enkrat sina, še enkrat zrušiti srečo, naj živi v ljubljeni. In tako sta roditelja dobila zopet sina. Paul je zaigral na Walterjevo violino, stani časi z nepozabnimi spomini so se vrnili.

Kinu Mitici moramo čestitati, da je dobila tako krasen film, kakršnega Ljubljana res ni še videla. Vsi oni, ki so še dojemljivi za plemenita čustva, ki imajo še smisel za lepo in dobro, bodo s tem filmom najprijetnejše presenečeni. Film pa ni samo kvaliteten na višku po vsebini, temveč tudi po režiji, kar se pa tiče igre, moramo reči, da je čista umetnost.

Pokojsniški zavod v Celju in Splitu

V Celju je dogradil Pokojsniški zavod za nameštence v Ljubljani veliko stanovanjsko palačo, ki obsega 21 stanovanj dvo- in trosobnih z vsim pritliklami. V pritličju zgradbe je nadalje še več trgovskih lokalov. Vsa stanovanja so moderno opremljena ter imajo lepe kopalnice s plinskimi avtomati, velike kuhinje, poselske sobe, shrambe in stranišča. Vsako stanovanje ima naštano po 1 balkon ali loggijo, ki so utemeljeni radi izredno solnčne lege cele stavbe. Vsa stanovanja imajo v gotovem dnevnem času zadostno solca, kar gotovo mnogo pripomore k prijetnemu in ugodnemu bivanju v tej zgradbi. Zgradba sama je zidana iz opeke, vsi stropi in strehe so pa železobetonske, temelji pa so napravljeni radi slabega terena iz ene same 1,5 m debele železobetonske plošče. Zunanost stavbe je držana v mirnih ploščah ter grupirana po masah in poživljena s nizom polokroglih balkonov.

Pokojsniški zavod za nameštence v Ljubljani bo gradil v Splitu še letos večjo stanovanjsko stavbo, ki bo obsegala 8 trosobnih stanovanj z vsemi pritliklami, v pritličju 6 trgovskih lokalov, na dvorišču pa 6 garaž. Ta zgradba bo stala ob Novi ulici. Stanovanja bodo najmodernejše opremljena z vsem komfortom, vsi prostori direktno zračeni in razsvetljeni. Fasada bo prilagoda južnemu znatju naših primorskih zgradb ter izvršena deloma iz kamna, deloma iz belega cementa. Streha bo ravna ter bo služila za solnenje in sušenje perila.

Nadalje ima namen zavod še to leto zidati na Strossmayerjevi obali v Splitu na svoji parceli manjšo zgradbo v obliki paviljona, v katerem bodo nameščeni poslovni lokali. Radi starinskega miljeja bo ta paviljon v kompoziciji in slogu, ki se naslanja na klasično koncepcijo ter bo gotovo s svojo zunanostjo in del obale v estetskem pogledu znatno izboljšal. Material, v katerem se bo gradil, je opeka, le 6 monumentalnih stebrov, ki so postavljeni na širokem stopnišču, bo pa iz kamna.

Dograditve paviljona je predvidena jeseni tega leta, stanovanjska hiša pa do spomladi leta 1933.

SK Ilirija vabi

Sestanek vseh teniških igralcev

Delovanje našega največjega in najpopularnejšega kluba v Sloveniji SK Ilirija je našlo v širši javnosti velik odmev in ni čuda, če se članstvo vsak dan večja. Kdo ni videl živahnega vrvenja na prostorih ob Gospodarski cesti v letošnji dolgi in za drsnosti sport silno ugodni zimi? Drajši so se, tekmovali in priredili celo dve mednarodni hokej-tekmi. Čital sem, da so se še na veliki četrtlet drsali.

Sedaj pa nam obetajo, da se bo nekako sredi aprila že pričelo s teniškim igranjem. Idealne naprave, ki služijo pozimi za drsašče, so prav za prav teniška igrišča, ki jih je osem. Pretekli teden se je sestala teniška sekcija, ki se je malo pregrupirala in si pod novim vodstvom nadela veliko nalogo, ki jih bo skušala izvesti v letošnji sezoni.

Teniški sport danes gotovo ni več sport za gotov del ljudi, temveč postaja sport, ki ga goje širše plasti naroda. Zato je povsem razumljivo, da pri tej naraščajoči množini ljubiteljev in gojiteljev »belega sporta« stremijo društva in klubi, da si zgradi čim več igrišč in tako nudijo svojemu članstvu čim več ugodnosti.

Vse to ima »Ilirija« v polni meri, osem igrišč, prostorne garderobe in vse potrebno.

Teniška sekcija je v dogovoru s nekim znanim inozemskim trenerjem tenisa, in če bo uspelo dogovor uspešno zaključiti, bo dana jamstvo, da se bo teniški sport v tej sezoni v sportnem pogledu znatno dvignil. Kakor rečeno, Ilirija hoče nuditi svojemu članstvu in prijateljem, ki igrajo tenis na njenih prostorih res vse udobnosti in obenem možnost izpolnitve v igranju, ker je povsem razumljivo, da se bo od dobrega trenerja moglo mnogo naučiti.

Obeta se nam tudi, da se bo na Iliriji vršilo letos tekmovanje za prvenstvo dravske banovine, ki se je doslej vedno vršilo v Mariboru.

Da se vzpostavi med članstvom in odborom sekcije čim večji kontakt in da se pred sezono urede vsa prejšnja vprašanja tako glede splošnih smernic, članarine in razdelitve igralnih ur, sklicuje teniška sekcija širši sestanek vseh igralcev, ki bo v četrtek, 31. marca ob 6. svečer v damskem salonu kavarno »Emonec«.

Članstvo naj se zaveda, da je mogoče uspešno delovanje sekcije samo s sodelovanjem vsega članstva in naj se polnoštevilno udeleži sestanka.

R. Kos.

Pravi naslov.

K duhovitemu berlinskemu bančnemu ravnatelju pride industrijec s prošnjo, naj mu dovoli banka večji kredit.

— Dragi prijatelj, — mu pravi ravnatelj, — med nama rečeno, naša banka je že kaput in kreditov sploh ne moremo več dati. Poidite pa k trvdki Jakob et Co. Ta je sicer tudi kaput, a tega še ne ve.

Najlepši vseh filmov,
kar ste jih kdaj videli
je najnovejši vefilm

ERNSTA
LUBITSCHA

Film, ki Vas bo ganil v dno srca! — Film miru in sprave, ljubezni in bratstva. Dejanje se godi v povojni dobi.

GLAS VESTI

Umoril sem človeka!

Predprodaja vstopnic dnevno od 11. do pol 13. Predstave oba praznika ob 3., 5., 7. in 9. zvečer.

Dopolnilo domači zvočni film »Ne vprašaj za imek« s tenoristom Mirkom Jelacnikom v glavni vlogi. — Najnovejši Foxov zvočni nednik!

Elitni kino Matica
Telefon 2124.

Ljubljana pred prazniki

Vse se je za praznike osnažilo, prerodilo in pomladilo

Ljubljana, 26. marca.

Tudi pri nas obhajamo vstajenje, pa še kako! Ni mala reč, če se vzbudi celo Ljubljana. In zbudila se je tudi letos že nekaj dni pred vstajenjem.

Začela so se odpirati okna, v izlozbah so se začele ponujati krače in povsod velikonočne cene — strahovito znižane, seveda — jaica so se čez noč podražila, mlekarice so postale samozvestne dame, branjevke so oživele in začele drgniti pomaranče, da so čim bolj rdeče, menda smo dobili zaradi velike noči tudi nove laterne na tromostju — in sploh, kaj bi vam naštevati, Ljubljana se je prerodila ter pomladila kot dekle, ko je zasnubil, bogme, kar veselo je postalo mahoma na svetu.

Vsi smo postali optimisti, nihče sploh ne ve, da je še pred dnevi tarna in obupaval, kot da že čuti vrv na vratu — vse je pozabljeno, svet se je zasuka v drugo smer.

Meščani so kar čez noč začeli zopet ceniti življenje, z njim pa snago in zdravje ter vse lepote in dobrote tega sveta.

To se je začelo zlasti očitovati v tem, da je po vsej Ljubljani začelo grmeti ter treskati kot ob najhujši uri. Skrbne gospodinjke so namreč začele zračiti in iztepavati posteljino, da je bila nekaj dni Ljubljana kar meglena od prahu. Kaj bi bilo to čudnega, če hočemo biti ob praznikih snažni! Enkrat v letu se človek pač rad očedi! Ta velikonočna tradicija je vendar najlepša.

In so ljudje odprli okna na stečaj. Puhnilo je iz stanovanj kot bi izpuštili paro pri lokomotivi, kajti vso zimo se zrak v stanovanjih čudovito zgostil. Trebalo je očistiti okna — kakšna sramota bi bila, če bi ostala čez veliko noč prašna in plesniva, do velike noči se že nekako prebije, potem se pa ne more več odlagati, čeprav je letos vstajenje zelo zgodaj. Pa smo videli te dni veliko revijo žensk na vseh mestnih oknih. Treba je priznati, da so ženske izredno pogumne, če treba stopiti na okno — magari v 5. nadstropju — da bi bile vsaj vedno tako!

Sploh moramo občudovati ženske te dni; postale so izredno agilne in živahne ter imajo toliko dela, da si možki ne bodo mogli nikdar niti misliti. Dedeč je dedec, pravijo ženske, obrni ga kakor hočeš. Stradali bi, če bi ne bilo žensk, umirali bi v nesnagi in niti jač bi si ne mogli skuhati za praznike. Sploh pa, zakaj so dedci na svetu? Samo v napotje! Baš te dni se toliko vrte v kuhinjah, kjer je največ dela, blatio tla in kvarijo zrak. In ženske si znajo pomagati. Moške nosijo ponižno potice k pekom — povsod jih lahko srečaš — mleko iz mlekar, čevlje od čevljarjev, ženske že vedo, s čim vsem so jih zaposile.

Ženske pa moramo občudovati še zato, ker utegnejo poleg ogromnega gospodinskega dela obiskovati še trgovine, ki jih je toliko v Ljubljani in ki jih moraš vse pretakniti, če hočeš kaj kupiti. V nekatero trgovino pa moraš iti tudi po večkrat.

In res je te dni v trgovinah živahno, kot da so se povrnil zlati časi. Sicer je težko reči, ali ljudje tudi kupujejo ali se samo prerivajo v trgovinah. Glavno je, da so oživele.

Treba je naglasiti, da je letošnja velika noč prav imenitna. Vsaj nekateri so prišli do tega prepričanja, pa si ne upajo z besedo na dan. Stvar je takšna, vse se je namreč pocenilo, ker pač cele množice ljudi skoraj nič več ne jedo. Ali ne vlada v vesoljstvu prekrasna harmonija? Samo pomislite, kako je ustrezno človeštvu s tem, če n. pr. strada — ali lepše rečeno, noče jesti — po nekaj tisoč ljudi v enem kraju, v drugem po nekaj sto itd. Koliko bi ti ljudje pojedli, zlasti o veliki noči! Tako se je pa vse pocenilo, oh, imenitno je na svetu!

Pred dnevi le po ulicah kričal na vse grlo neki možak kot bi ga drl na meh. Vprašali so ga, zakaj se dere.

— Poiem! Vesel sem, da je kaj! Velika noč se bliža, juhu! — to se bomo dobre meli!

— Ali mislite krasti?

— Krasti? Kaj še, veselim se samo, da me bodo zaprli, saj me ne morejo spoditi nikamor!

Radioprogram

Nedelja, 27. marca.

9.30: Prenos cerkvene glasbe (stolnica) 10.30: Rihard Jakopič: Kje smo začeli in kam smo prišli; 11.10: Koncert Radio-kvarteta; 12: Cas, poročila, plošče; 15.15: Dekliška ura: Žena v literaturi (gđc. A. Lebar); 15.45: Plošče; 16: Fr. Werfel: Pavel in Judi, drama (Ljudski oder); 20: Sinfonična glasba na ploščah; 20.45: Samospevi g. J. Gostiča, solista ljublj. opere; 21.30: Saxofon-solo, izvajal g. S. Dražlj; 22: Cas in poročila; 22.15: Salonski kvintet; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 28. marca.

8: Sadjarstvo, g. tajnik Kafol; 9: Esperantsko predavanje; 9.30: Prenos cerkvene glasbe; 10: P. dr. R. Tominec: Galerija slovenih konvertitov; 10.30: Sunklje: Moji sodobniki; 11: Salonski kvintet; 12: Cas, poročila, plošče; 15.15: Dekliška ura: Žena-redovnica (gđc. A. Lebar); 15.45: Koncert cerkvenega pevskega zbora s Doba pri Domžalah; 16.45: Jugo-Synkopaters-band: Plesna glasba s sodelovanjem g. špela Ramsak-Neratve; 20: Fanteje na vasi, izvajal pevski kvartet (gg. Lumber Zvonimir, Lumber Jakob, Lumber Stane, Pavlica Milor); 20.45: Operetni večer gđc. Zupanove in g. Jelacina s spremljevanjem salonskega kvinteta; 22: Cas, poročila; 22.15: Salonski kvintet; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Torek, 29. marca.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 17.30: Otroški kotiček (gđc. Komanova); 18: Salonski kvintet; 19: Dr. I. Grafenauer: Nemščina; 19.30: Glavne razvojne taze v umetnostni zgodovini (dr. F. Stele); 20: Dr. F. Veber: Experimentalno fonetični studij; 20.30: Prenos iz Zagreba; 22.30: Cas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sreda, 30. marca.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: G. Podbevšek: Trgovska reklama; 19: Dr. N. Preobraženski: Ruščina; 19.30: Literarna ura: Franz Werfel (Silverster Skerlj); 20: L. M. Škerjanc: Glasbeno predavanje; 20.30: Samospevi gđc. Poldke Zupanove in g. Dermote; 21.15: Salonski kvintet; 22: Casovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Pisateljeva slutnja.

— Zakaj si nazval svoj novi roman »Bumerang«?

— Ker se vedno vrne k meni, kadarkoli ga ponudim založniku.

Dnevne vesti

— **Privatni izpiti na meščanskih šolah.** Ministrstvo prosvete je s odlokom O. n. br. 17.150 s dne 7. marca odobrilo, da morejo privatni učenci, ki so se položili privatne izpite za 1. ali za več razredov meščanskih šol polagati privatne izpite čez nadaljnje razrede v juniju in septembru.

— **Spomenika Narodne strokovne zveze.** Narodna strokovna zveza je imela v nedeljo sejo upravnega odbora, ki so ji prisostvovali zastopniki mnogih podružnic. Na podlagi poročila izvršilnega odbora in zastopnikov podružnic je bila sestavljena spomenica, ki jo je NSZ poslala ministrskemu predsedniku, trgovinskemu ministru, ministru za socialno politiko in narodno zdravje ter vsem senatorjem in poslanecem dravske banovine. Spomenica navaja, kaj bi bilo treba storiti, da se težak gospodarski položaj v naši državi omili, da ponehajo neprestane redukcije delavcev in nameščenecv ter zniževanje plač.

— **Promet na liški progi zopet normalen.** Po daljšem zastoju je železniški promet na liški progi zopet vzpostavljen. Od petka ponoči vozijo proti Splitu tudi brzovlaki.

— **Tečaj za mizarstvo luženje v Kranju.** Zavod za pospeševanje obrti Zbornice TOI v Ljubljani priredi na soboto in nedeljo 2. in 3. aprila t. l. v prostorih državne tekstilne šole v Kranju tečaj za mizarstvo luženjs. Tečaj je v prvi vrsti namenjen za mizarstvo mojstre kranjskega okoliša, sprejemajo se pa tudi prijavniki iz drugih krajev. Košar bo prostora, se sprejemajo tudi pomočniki. Vajenci se ne sprejemajo. Prisotnostna za mojstra 50, za pomočnike 25 Din, v primeru resnične ubožnosti ali brezposelnosti se po zaključku tečaja na prošnjo vrne prisotnostna. Zavod preskrbi vsa potrebna lužila in nad 100 receptov za sestavo lužil. Vsak udeleženec pa naj prinese s seboj z vodo brušene deščice, masivne ali furnirane v dimenzijah 10x20 cm in v debelini 6 do 8 mm in sicer tri komade češnjevega, tri hrastovega, šest bukovovega, pet jelševskega, osem orehovega, deset javorovega, 10 smrekovega in 17 hrastovega lesa. Pričetek tečaja je ob 8. uri zjutraj. Oni, ki se še niso prijavili pri Skupni obrtni združitvi v Kranju, naj to store nemudoma. Osebnostne prijave ob pričetku tečaja se bodo vpoštevale le, če bo še kako mesto prosto.

Če potuješ peš ali z vozom, z avtom ali železnico, ne pozabi vzeti s seboj »Sadvito« sadje v čokoladi. Poživila, okreplila in nasičila te bo. Vredice sortirane sadja Din 5.—

— **Dobava.** Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 1. aprila ponudbe glede dobave 400 kg kave in 400 kg cikorie. Direkcija državne železarnice Varske-Majdan sprejema do 6. aprila t. l. ponudbe glede dobave 20.000 kg pšenične moke, 150 kg kaka, 2000 kg »Beagide« kolut itd. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 1. aprila ponudbe glede dobave 10.000 komadov zarezane strešne opeke, 15 kvad. metrov sivčene pločevine, 10.000 kg kovaškega plinskega koksa in 20.000 kg bukovovega oglja. Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Prodaja lesa.** Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 6. aprila ponudbe glede prodaje lesa. Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

— **Nova knjiga celjske Zvezne tiskarne.** Pred dnevi je izšla v založbi in tiskarni Zvezne tiskarne v Celju lično opremljena knjiga znanega mladinskega pisatelja E. Thompsona Setona »Tita — Lisica« v krasnem prevodu celjskega profesorja g. Pavla Holečka. Knjiga v močnem, čistem jeziku opisuje v vseh podrobnostih in z izredno mikavostjo življenje v ameriških prerijah in na prav poseben način seznanja mladino s skrivnostnim živalskim svetom v prosti, ljudem le težko pristopni naravi. Knjiga je opremljena z mičnimi ilustracijami, ki jih je izdelal celjski akademski slikar g. Seebacher in ki so uvrščene na poseben, pri nas še nenavaden način ob robovih teksta. Knjiga se naroča pri založnici Zvezni tiskarni v Celju in bo gotovo služila v okras vsaki mladinski in družinski knjižnici.

— **ARBORIN,** preizkušeno in splošno priznано najboljšo sredstvo za pomladansko zatiranje škodljivcev in boleznih na sadnem drevju, dalje CEPILNO SMOLO najfinjšje kvalitete priporoča sadjarjem in vrtnarjem trdka »Chemotechnica«, družba s o. s., Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču). 166-n

— **Dobova.** K. O. Kdečega križa v Dobovi priredi v nedeljo dne 8. in v ponedeljek dne 4. aprila v tukajšnji šoli čarobno igro v 4 dejanjih »V kraljestvu ljubezni in dobrote«. Z ozirom na lepo igro in plemenit namen društva vabimo vse člane in prijatelje društva, da pokažejo svojo simpatijo do te lepe humane organizacije in nas posetijo v največjem številu.

— **Državosnanstvo dr. Frana Ogrina.** K tej knjigi (158 strani) je izšlo Dopolnilo v drugi, povečani izdaji. Cena knjigi s dopolnilom, ki obsega pregled državne organizacije in zakonah predpisov s vsemi pravnimi ustanovami do današnjega dne, je 28 Din v knjigarnah in pri izdajatelju v Kranju. (Dopolnilu samemu 12 Din). Knjiga je primerna in koristna za uradno uporabo ter more služiti kot pregleden priročnik vsakomur, ki se zanima za vprašanja državne uprave in zakonodaje. Pripravna je tudi kot pripomoček za šolski pouk iz državosnanstva.

Čuješ jo: Velika noč

hodi od palače do koč in vstajenje v vsej naravi mahom se povsod pojavi. Vrata na stesaj odprimo! Oken s cvetjem okrasimo! Da popoln bo veselje, izpolnjene slednje želje, mizo s prstom pogrnimo, nanj »Jajnice« postavimo. Vsa družina bo vesela, ko bo v skledi jed duheta.

— **»Sportni list.«** Velikonočna Revija prinaša v glavnih člankih: Razpored letošnjega državnega prvenstva v nogometu, pregled vseh večjih domačih in inozemskih nogometnih tekem, plasman klubov v smučarskem drž. prvenstvu, pregled zadnjih smučarskih prireditev, češkoslovaško mnenje o našem smučarstvu, občni zbor SSK Maribor; s člankom »O vrednotenju telovadbe in sporta« se nadaljuje polemika razprava »Sokol in sport«, itd. List se dobi v vseh večjih trafikah. Naslov uprave in uredništva: Dunajska c. 15.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo v splošnem lepo, podnevi toplo, noči in jutra pa hladna. Včeraj je bilo v dravski banovini lepo, drugod pa bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Zagrebu 6, v Ljubljani 4,5, v Mariboru 4,2, v Skopju 4, v Beogradu 2, v Sarajevu 1. stopinja. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765,3, temperatura je znašala — 2,6.

POBIJAMO KRIZO!

Obleke, površnike, trenchcoate, vetrne jopice in vsa druga oblačila za gospode, ter blago zadnjih novosti oddajamo po globoko znižanih cenah.

Drago Schwab, Ljubljana

— **200 batin zaradi nezvestobe.** V vasi Založje blizu Broda so imeli te dni zanimivo ločitev zakona. Kmet Milenko Marušič se je oženil pred meseci s sosedovo hčerko Ljubico Petrovič, ki je 15 let mlajša od njega. Mlada žena se je pa kmalu začela ozirati po drugih, za kar je zvedel mož. Domačim se je posrečilo Ljubico zasačiti in fragmenti z nekim vaškim fantom. Sklenjeno je bilo, da odstže njen oče vpricho domačih in zapeljivca ženi 50 batin po gotovem delu telesa, možev oče tudi 50, mož sam pa 100. Tako jih je dobila 200 in si bo v bodoče, temeljito premislila varati moža. Mož se je seveda ločil od nje.

— **Samomor ali ne-reča?** Včeraj zjutraj so našli železničarja na železniškem tiru blizu splitake elektrarne razmesarjeno žensko truplo. Nesrečnico je povozil zagrebški vlak. Baje gre za straznikovo soprogo Marijo Samardžić.

— **Tri žrtve obrekovanja.** Strahovita rodovinska tragedija se je odigrala včeraj zjutraj v Hisset pri Sarajevu. V hiši kovača Nikole Njogoša, kjer je spal kovač s svojo sestro in njenim 14letnim nezakonskim sinom Milom, je nenadoma izbruhnil požar. Izkazalo se je, da je kupil kovač 40 kg karbida ter večjo količino špirita, potem se je pa zaklenil s sestro in njenim sinom v hišo in zanetil požar. Kovačeva sestra je zamašila sinu usta in se vrgla z njim v posodo z zažganim karbidom, kjer je ležal tudi kovač. Vse tri so težko ožgane in onesveščene prepeljali v bolnico, kjer sta kovačeva sestra in njen sin kmalu umrli, kovač sam se pa še bori s smrtjo. Kovačeva sestra pravi v poslovnem pismu, da gre o smrti, ker so ljudje njo in njenega brata obrekovali, da imata ljubavno razmerje.

Plaše se smiljujo!
Tudi mi točimo od danes dalje originalna, pristna in izborna vina: grofa Herbersteina, knezoškofa Karlina, grofa Merana, kneza Windischgrätzja — čez ulico po litru
Din 4.— ceneje!

Automat buffet D A J — D A M e
na Aleksandrovi cesti št. 4
palača »Viktorijac«. — Telefon št. 2308

Iz Ljubliane

— **Gremij trgovcev in Društvo Trgovski dom v Ljubljani** prosijo cenjene gospode člane, da se pogreba zaslužnega člana in predsednika g. Ivana Jelačina star. polnoštevno udeležijo.

— **Ij Stota predstava gđ. Ervine Wrišcherjeve.** V soboto, 2. aprila ob 20.15 proslavi priljubljena in zaslužna članica šentjakobskega odra gđ. Wrišcherjeva svoj stoti nastop. Za svoj praznik si je izbrala vlogo Erike pl. Gellenshoffen v Dreyerjevi 4dejski igri »Ljubezem sedemnajstletnega«. Gđ. Wrišcherjeva je ena prvih in najmarljivejših članic šent. gled. odra in je vesako svojo vlogo odigrala v popolno zadovoljstvo občinstva in kritike. Občinstvu je gotovo še dobro v spominu njena zadnja kreacija gospe Sewaldove v veseligrigi »Sedem njegovih grobov«, kjer je žela nedeljno priznanje kritike in občinstva. Predstava bo tudi sicer izredno zanimiva, ker nastopi v veliki in naporni vlogi Anemarije pl. Schlettov, dobre, nesrečne matere, priznana igralka odra, ga Metka Bučarjeva, ki je doslej skoro izključno nastopala v vlogah jezičnih in hudobnih Ksantip. Naslovno vlogo igra g. Petrovič, Wernerja Schlettova igra g. Škeril, starega gospoda Schlettova g. Karus. V ostalih vlogah nastopijo še dame Gorjupova, Pirčeva in Puschnerejeva in gg. Laurič, Zalaznik, Lukman, Komar, Hanžič in Novak. Režijo vodi g. Miran Petrovič. Za to predstavbo, ki je za šentjakobski odpravi praznik, je oder na novo preuredil svoje kulise. Pohišstvo je iz prijaznosti dal na razpolago g. Kartin. Vabimo cenjeno občinstvo, da napolni dvorano in tako izkaže poštrevovalni kulturni delavki svoje priznanje. Ker vlada za predstavbo izredno zanimanje, prosimo občinstvo, da kupi vstopnice že v predprodaji. V nedeljo, 3. apr. ob 20.15 ponovi od omenjeno igro.

— **Ij Ne pozabite na jutrišnjo premijero filma »Boj za Mandžurijo«.** ZKD vam pokaže za velikonočno premijero filma »Boj za Mandžurijo«. Film je izdelan kot govoreči film v nemškem jeziku. Glede na aktualnost teme bo vzbudil film nedvomno splošno zanimanje najširše publike. Predstave bodo v nedeljo in ponedeljek ob 11. dop. v Elitnem kinu Matici. Priporočamo občinstvu vstopnice čimprej poskrbeti v predprodaji. Blagajna bo poslovala že eno uro pred pričetkom predstav.

— **Ij Umrla se v Ljubljani ob 18. do 25. marca:** Debeljak Marija, roj. Pečnik, 57 let, žena posestnika, Sp. Podpoljane 3, brez Kočevje; Menart Marija, 14 mesecev, Dolenska c. 112; Milavec Mihael, 80 let, zasebnik, Vidovdanska c. 9; Zorman Alojzij, 77 let, trgovec in posestnik, Stari trg 32; dr. Vurnik Stanko, 34 let, drž. uradnik muzeja, Vidovdanska c. 9; S. Nartnik Angela Martina, 26 let, usmiljenka sv. Vinc. Pav., Slomškova ul. 20; Pustavrh Helena, roj. Urenk, 72 let, žena delavca, Japljeva ul. 2; Pukelstein Marija, roj. Grošelj, gošpodinja, 86 let, Vidovdanska c. 9. — V ljubljanskih bolnicah so umrli: Tajč Cyril, 1 in pol leta, sin čevljarja, Hudo pri Kamniku; Cimerman Mihael, 33 let, delavec, Rudnik 9; Leontijev Aleksij, 40 let, strojevodja, Skopljje; Plevelj Marija, roj. Burja, 66 let, vdova Alojzija žel. sprevodnika, Vrazov trg 14; Vovk Anton, 26 let, Celovška c. 89; Zorc Ivan, 41 let, trgovec, Kolezijska ul. 8; Bitenc Lucija, 32 let, delavka, Predovičeva ul. 12 (Most); Remer Stefan, 41 let, Krčovina pri Mariboru; Pirš Jakob, 54 let, vlakovodja drž. žel. v p., Podjunska ulica 12; Fischer Terezija, 28 let, žena ključavničarja, Stožice 128; Furman Ignacij, 65 let, delavec, Krojaška ul. 6; Pečar Anton, 28 let, monter, Domžale; Klemenčič Tomislav, 6 mes., sin sluga, Kamnik 26; Kovač Jožica, 4 dni, hči pekova, pomočnika, Moste, Korosčeva ul. 13.

— **Ij »Ljubljanski Sokol«.** Včeraj je dospela v Ljubljano tužna vest, da je v Lassnitzhöhe pri Grazu po dolgem bolehanju preminul brat Ivan Jelačin st., ki je bil dolga desetletja zvest član našega društva. Izkazimo blagopokojniku poslednjo čast ter ga sprejemo v čim večjem številu na poslednji poti. Zbirali se bomo jutri v nedeljo 27. t. m. ob 16. uri pred hišo žalosti na Emonski cesti 2. Obлека civilna z znakom. Pokojnemu bratu bodi ohranjen časten in trajen spomin. Odbor.

Vsak se lahko veseli!

Za pomladansko sezono je prispelo ogromno blaga. Vsak najde pri nas, kar požel!

Gramofoni, plošče, nogometne žoge, teniske rakete in prvovrstna kolesa.

„Tehnik“ Josip Banjai

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 20.
Velika izbira! Najnižje cene!

— **Ij Godbeni odsek Sokola I.** Sklicujem za torek ob 20. vajo kompletne pihalne godbe. Kapelnik Verj Svajgar.

— **Ij Dunajsko pranje, svetlokanje.** Si-mene, Kolodvorska ulica 8.

— **Ij Družabni večer** ruskih oficirjev. Zveza ruskih oficirjev priredi v soboto 9. aprila v Kazini družabni večer. Prireditve zveze ruskih oficirjev so že lani vsakokrat privabile mnogo občinstva, ki je bilo zelo zadovoljno. Ta družabni večer bo pa obenem tudi dobrodelnega značaja, ker pojde ves čist dobiček v fond za podpiranje brezposelnih članov zveze. Zato priporočamo občinstvu posej. Tudi koncertni del večera bo zelo zanimiv.

— **Ij Tiskovina za odpremo samskega** davka se dobi v Narodni tiskarni, Knafličeva ul. št. 5. Istotam je dobti tudi tiskovino za mesečne surove bilance, kakršna je potrebna za vsako redno knjigovodstvo.

— **Ij Za spomladno sezono** kupite trpežne in lepe čevlje po najnižjih cenah pri A. Gorše, Stari trg 15.

— **Ij Šop ključev** je bil najden včeraj zjutraj na križišču Smartinske in prisojne ulice. Lastnik ga dobi v trgovini Marinko istotam.

OBLEKE IN PLAŠČE

dobite najlepše in najceneje pri
L. TOMSIČ, manufakturna trgovina
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 33.

Najaktualnejši govoreči film sedanjsit!

Boj za Mandžurijo

Šanghaj — Kitajci in Japonci
Z. K. D. film v ELITNEM KINU
MATICI — oba praznika ob 11. dop.

V vinotoču palače „Grafike“

Masarykova cesta 14, se točijo prvovrstna domača vina po najnižjih cenah, za velikonočne praznike znaten popust. — Priporočila se
A. BRIŠKI.

Privatni Detektivski Zavod
L. Toplikar, Rimska cesta 9

Iz Celja

— **e Društvo Sota v Celju priredi družabni večer.** Boda tim dalje bolj pritiska in naši nesrečni Primorci silijo k nam čez mejo. Prihajajo gladni in prezebajati v slabih oblekah ter prosijo bratskega usmiljenja. V to plemenito svrhu potrebuje »Sotca« mnogo gnutnih sredstev, da vsaj malo odpomore tem nesrečnim žrtvam, ki trpijo vsled tujih krivice. Zato priredi »Sotca« v soboto, 2. aprila t. l. ob 20. družabni večer, na katerem nastopi oddelek Celjskega dramatičnega društva s izborno šaloigro. Pevsko društvo »Ojlika« bo prepevalo primerne pesmi, sledili bodo šaljivi prizori, deklamacije, recitacije, šaljiva pošta itd. Med prosto zabavo bo sviral odlični jazz-band in mladina bo imela priliko razgibati svoje plešno veselje na gladkem parketu celjskega Narodnega doma. Vemo, da so težki časi, a ravno radi tega, da jih bednejšim od nas olajšamo, lepo prosimo, naj se zabavnega večera udeležijo vsak naš rodoljub. Po najnižjih cenah bomo stregli s izbornimi prigrizki in s najboljšo kapljico. Vstopnina za osebo samo Din 5. Navljudneje ponovno prosimo: V soboto, 2. aprila vai v Narodni dom! — Odbor »Sotca«.

— **e Dekurane lekarniške službe v Celju** bo imela od danes do vključno petka 1. aprila lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

— **e Smrtina kosa.** V celjski javni bolnici je umrl 24. t. m. 64-letni dninar Ivan Robida iz okolice Mozirja.

— **e Lepo dejanje usmiljenja.** Danes je pomožni odbor za pomoč bednim in brezposelnim v celjski okoliški občini razdelil med najpotrebnejše v poštev prihajajoče

družine na ozemlju okoliške občine 75 kg svežega in prekajenega mesa, ki so ga darovali mesarski mojstri gg. Anton Drolenik in Anton Permozer iz Gaberja, g. Viktor Hohnjec z Brega in g. Leskovšek iz Zavotne. Odbor se v imenu obdarovanih blagum dobrotnikom najiskreneje zahvaljuje. Naj bi njihovo dejanje našlo obilo posnemovalcev.

— **e Izguba.** Med potjo od Pečovnika do Kapucinskega mostu v Celju je bil 23. t. m. izgubljen 150 Din vreden zlat poročni prstan. Pošten najditelj naj ga odda pri celjski mestni policiji.

— **e Interesente** za jabolčne sadike in arborin poziva celjski okoliški urad, da dvignejo nakaznice gotovo v torek 29. ali pa najpozneje v sredo 30. t. m. v občinskem uradu na Bregu.

Zvočni kino

Harry Piel

govori v velefilmu senzacij, pustolovščin in vratolotnih atrakcij

Sence podzemlja

Dvini pokrajinski posnetki iz Švice
Predstave oba praznika ob 8. 5. 7. in 9. uri svečca.

Predprodaja vstopnic od 11. do 12. ure.

IDEAL

Higijena v gostilnah

Veliko se piše o higijeni po raznih knjigah, strokovnih listih, časopisih, kako se trudijo razna društva za širjenje higijene, za blagor in blaginjo ljudstva. Vseposvodi čitamo o zdravju. Prirejajo se predavanja o tem, razstave, ki nam nazorno prikazujejo, da so ravno muhe najnevarnejše za prenašanje bakterij. V šolah se uči mladina, kako se je varovati te nadloge, ki obteže vso nesnago. Vse strmi za podaljšanjem človeškega življenja, ki se je in bo podaljšalo le samo s tem, da se ravnamo po raznih navodilih in predpisih, ki jih predpisuje higijena.

Na podlagi pravilnika za izvrševanje zakona o nadzorstvu nad živili (od 3. junija 1930 S. Br. 10.691 (30) se je konstruiral aparat »Hipe« (higijensko pecivo) za shranjevanje kruha in peciva v javnih lokalih (hotelih, restavracijah, gostilnah, kavarnah, slaščičarnah delik. trgovinah itd.).

Ta aparat »Hipe«, ki je naš domači jugoslovanski patentiran izum, je od merodajnih činiteljev najbolj priznana higijenska namizna posoda za kruh in vsako pecivo v javnih lokalih.

Ker je aparat »Hipe« primerno zaprt, je kruh in pecivo v njem zavarovano pred muhami in prahom. Pri izbiri kruha ne pride v dotik z rokami, ker so za to nalašč prirejane elastične klešče, s katerimi kruh in pecivo prijemamo, tako da sta kruh in pecivo pred vsako nesnago in bakterijski popolnoma zaščitena.

Aparat »Hipe« je čista, naravnost dekorativna naprava iz kovine z elegantnim pokrovom in lepim podstavkom, sposobna za vse javne lokale, posebno v letovističnih in zdraviliških krajih, kjer se nahajajo tudi ne bi smeli ti aparati manjkati, da vidijo kakor pri nas skrbimo za higijeno.

Nabavite si ta aparat, pa boste videli, da boste zadovoljni vi, in vaš gost, ki ljubi snago. Z nabavo tega aparata boste koristili sebi, svojemu podjetju in splošnosti. Z njim boste storiš človeštvu veliko uslugo.

218-n

V ZENITBENI POSVETOVALNICI

— Prav rad vam pokažem nekaj fotografij. Kako bi vam bila všeč recimo tale dama?

— Imenitno! To je kot naša moj tip.

— Zelo me veseli. Kdaj bi se pa hoteli sestati z njo?

— Hm, to bo pa težko, kajti od te sem se dal že ločiti.

GORIVO, DRVA
bukova in gabrova, kupujemo večje količine. — Obširne ponudbe prosimo takoj na: direktor Hermann, Zagreb, Jurisčičeva 8/III. 1337

BREZPLACNO
na poskušnjo pošljem vsakomur prvovrsten »Rataco« nožič za britje. Posebne reklamne cene za preprodajalce. Pisati na naslov: »King«, Beograd, Rtarjska br. 3. 1315

KLAVIRJI
Zaloga in izposojevalnica klavirjev prvovrstnih svetovnih trvdik. Prodaja najcenejša na najmanjše obroke z garancijo. Najcenejša izposojevalnica! — Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva 5. 1243

MODROCE

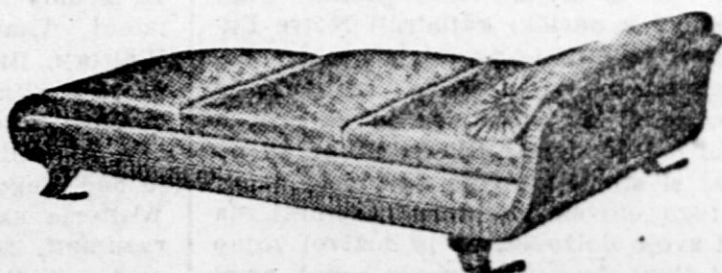
afrik, vsakovrstne zimne, otomane, najnovejše couch zofe po ugodnih cenah kupite pri tapetniku

Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2
Telefon 2622. 14/T

POSESTVO
z 8 oralt zemlje in velikim sadonosnikom — pripravno za vrtnarstvo, radi odpotovanja takoj odda Angela Weiss, Zil-dani most. 1342

Foto-atelje F. HUDNIK
Celovška cesta 43, Spodnja Šiška. Vam nudi najlepše slike po nizki ceni, kakor tudi vsa amaterska dela izvrši najhitreje in najceneje. 1324

SITAR KAROL, Wolfova št. 12

Najmodernejša Couch-zofe po ravno prispelih načrtih

Priporočila se

Parfumerija „STRMOLI“

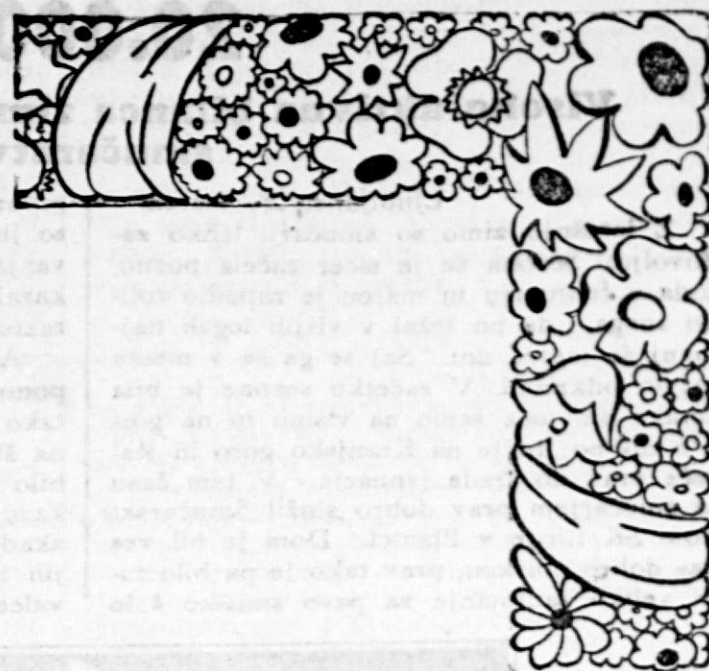
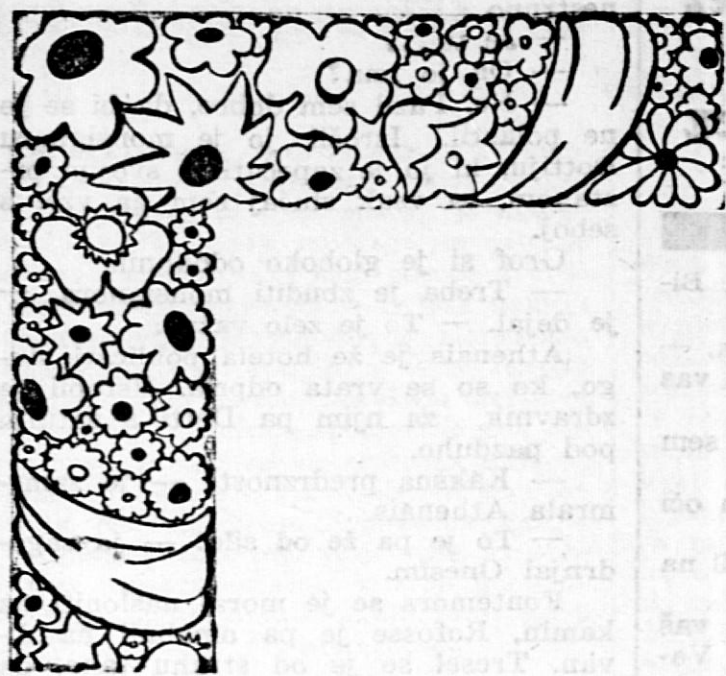
LJUBLJANA, Pod Trančo št. 1

Globoko užaloščeni naznanjamo, da nam je 25. marca t. l. preminul naš blagi, dobri, nadvse spoštovani

Ivan Jelačin sen.

Ohranili ga bomo v častnem spominu!

Nameščenci trdke Jelačin & Komp.

Človek vstaja

Ljubljana, 26. marca.

Vstajenje je samo koledarski, cerkven praznik. Ali sploh kdo vidi v njem globlji pomen in je zanj vstajenje, usmeritev k tako zvanemu boljšemu?

Ne, ta praznik ni imel nikdar tega pomena, čeprav so mu ga morda pripisovali. Človek se spomni ob njem, da vstaja narava, da vera uči o vstajenju od mrtvih ter da je Krist vstal iz groba. Spomni se velikega petka, črne, obupapolnega dne in da življenje teče naprej, kot da je vseeno, ali je bil kdaj veliki petek in velika nedelja in da je kdaj kdo »odrešil« človeštvo.

Ali se vam ne zdi, da je življenje človeštva čedalje obupnejši veliki petek? Da je odrekla stara etika? Da si človeštvo ni zastavilo dovolj svetlih idealov, po katerih bi se naj zdelovalo? Da človek ne ve, kaj je smisel njegovega življenja? Da ne ve, da mora biti prava etika zasidrana v njem samem, izhajati iz njega samega? In da zaradi tega preživlja veliki petek?

Zlo ni prišlo iz peka — iz nas samih je izšlo. Dobrota ne prihaja z neba, nego jo rodi človekova plemenitost. Človeštvo si samo kroji usodo. Ako z razumom: aktivno, brez njega pa pasivno.

V kratki, preprosti krilatici se lahko zajame ta naš problem in enostavno odkrije koren vsečloveškega zla: človek živi egocentrično, sebičen, je, ne zaveda se, da bi moral živeti zaradi vseh, a ne, da žive vsi zaradi njega.

Morda se zde to komu stare fraze o altruizmu in sebičnosti. Toda življenje nam nezmotljivo dokazuje, da more človeštvo rešiti samo altruizem. Samo v nesebičnosti je plemenitost in ona edina lahko poplemeni človeštvo. Samo ona je lahko temelj prave etike. Življenje nam dokazuje, da je naša kultura jalova, zgrešena, ker jo je ustvarjal egoistično človeštvo; da je naša etika trhla, ker ni neposredna; da vzgaja človeka z grožnjami, ker ga ne zna kultivirati z dobrim; da ljudje niso dobri iz svoje plemenitosti, nego samo zato, ker so prisiljeni; da človeštvo ne more rešiti medsebojnih problemov z razumom, nego jih rešuje z vojnam. Skratka, življenje nam dokazuje, da človeštvo ne vlada pravi razum, da so ljudje samo moderno oboroženi živali, da ni v njih ničesar plemenitega, nobenega zmisla za moralo, pravičnost, vzajemnost. Človek stoji drug proti drugemu kot zver.

Napačno je usmerjeno vse naše življenje v načelu. V načelu je zgrešeno naše pojmovanje življenja. Naša kultura ne služi človeštvu, nego egoističnim stremljenjem posameznikov, ki so zajedalci prave kulture.

Zato v življenju ni najvišja vrednota človek, nego atribut, ideal egoizma — zlato tele. Zato ne vlada v življenju razum, nego denar. In človeštvo ga mora oboževati, klečeplaziti pred njim, žrtvovati mu svoje dostojanstvo. Ljudje ne delajo zlate, ne žive zaradi vsečloveške skupnosti, nego delajo zaradi denarja, žive, da služijo denarju. Denar si je podjarmil človeka, vzjel je v zakup njegove ideale, moralo, svobodo misljenja — kupil je vse in človek je njegova kreatura.

Zato se zdi pač smešno govoriti o altruizmu, o pravičnosti ter plemenitosti. Kajti za plemenitega velja zdaj oni, ki lahko deli miloščino, od katerega so odvisni lačni, ponižani in razžaljeni. Pravičen je tisti, ki priznava pravico bogatejšega. Plemenit je oni, ki ne uniči podjarmljenega, pa čeprav ga uničuje.

Toda, če ni pravičnosti v naši kulturi, v človeštvu — je pa še kljub vsemu v življenjskih zakonih. Včasih so rabili rek, da božji mlini meljejo počasno, a zanesljivo. Ti mlini so pa v našem primeru življenjska zakonitost. Vse v vesoljstvu večno teži za ravnotežjem, harmonijo. V tej neizprosni zakonitosti je pravičnost, ki popravlja ter uravnoveša vse. Vse to velja tudi v življenju človeštva. Če bomo živeli proti naravi, si bomo sami kopali prepad med življenjem. Posledice pač ne morejo izostati.

Če je naša kultura zoper človeka, je zoper človeštvo. Toda življenje je

v bistvu optimizem, pozitivizem. Če ljudje čutijo krivico dosedanje življenjske usmeritve, tedaj imajo zmisel za pravičnost, tedaj raste v njih spoznanje, da smo zašli in se budi hrepenenje po boljši bodočnosti, popolnejši kulturnosti, globlji resnici.

Človeka niso mogli potepati. Človek vstaja, ker pravičnost mora zmagati, ker živi lahko le to, kar je zdrav; ker je človek največja življenjska vrednota, čeprav mora kupovati kruh s svojo krvjo; ker je odrešenje človeštva v njem samem in ker se je človek začel zavedati svojega dostojanstva ter da smo vsi ljudje — vsi rdeči pod kožo — čeprav si nekateri okitijo svojo zunanost z atributi posebnega dostojanstva.

Zavest, da je vsak človek v resnici tudi človek z vsemi — čeprav trenutno še nepriznanimi — pravicami do življenja, je bila v malem človeku, v kmetiču, sajastem težaku, še nedavno plaha, stisnjena pod vcepjenim prepričanjem, da na svetu mora biti tako, kakor je; zdaj pa stopa na plan, postaja močna, elementarna in zmagujoča. Zavedati se človeškega dostojanstva in pravice do življenja pomeni biti duhovno svoboden, a od duhovne

svobode do gmojne osvoboditve je samo en korak. Zaman je ves odpor tistih, ki hočejo ta mogočni veletok časa zadržati, kajti človeštvo se v svojem, na naravnih zakonih slonečem razvoju ne da ustaviti, kaj šele politični nazaj. Dolga in trnjeva je bila pot od težake — živine, ki je gradil egiptskim faraonom orjaške grobnice, pa do stroja-človeka naše dobe, ki ga je civilizacija mehanizirala, a zgrešena kultura zastrupila, pa dobiva zdaj v svoji robotski glavi možnost in začne spoznavati, da ni res, da bi morali na zemlji eni samo trpeti, drugi pa uživati. Vsi smo ljudje in najsvetejša je resnica, da nihče ni pooblaščen od narave kratiti svojemu bližnjemu pravico do človeka dostojnega življenja, če je pošten in voljan delati. A pooblastilo človeških rok se lahko vsak čas razveljavi.

Kdor ne bo tega priznal — v praksi — da smo si vsi bratje in sestre, ne bo mogel vstati. Vstal pa bo človek — popolnejši, plemenitejši, ki se bo do božjega zavedal, zakaj in kako je treba živeti.

In vstajenja dan ne more biti več daleč, saj ga oznanja že dolgo strašen veliki petek. Ne, vstajenje ni daleč, čeprav ga ne oznanjajo zvonovi. Trpljenje je zvezalo ljudske množice in jih prešinilo s spoznanjem:

Vstajenje človeka prihaja! In to vstajenje je edino resnično, edino mogočno, trajno, večno.

Velikonočni „žegen“ za slabe čase

Kako je treba pripraviti »žegen«, če ga nimaš kje vzeti

Ker je poleg vseh redukcij velika noč ostala še vseno neukrnjena v praksi, so z njo pač ostale tudi mnoge brige. Saj veste, da velike noči in brez njenih atributov. Tako si n. pr. nihče ne more niti misliti vstajenja, zlasti v Ljubljani ne, brez gnjati, ali »šunka«, da se razumemo. Šunka je vendar simbol vstajenja mesa. Toda v Ljubljani se ljudje že še kako izmažejo, ker jim ni treba igrati z »žegenom« posebnih komedij. Kdor je že tako srečen, da si lahko privoščijo svinjske sladkosti v Ljubljani za veliko noč, mu je pač vseeno, če se masti na veliko nedeljo ali petek.

Toda na dežel! Ni dovolj, da imaš »šunko« in pripadajočo sladkosti, z žegenom je še zvezana cela vrsta ceremonij. Saj bi vas ne morili z njimi, toda letos so takšne ceremonije po eni strani posebno aktualne. Gre namreč za to, kako je treba pripraviti »žegen«, če ga nimaš kje vzeti. V Preklji so specialisti za takšne zadeve.

Na veliko soboto se mora namreč vsak Prek postaviti z žegenom pred vso vasjo. Kot mlinsko kolo velike košare morajo biti zvrhano polne in vsaki, ali vsaki, ki prinese žegen k ceremoniji, mora biti odrasel ter tehtati vsaj kakšnih 80 kg, saj tehta približno toliko žegen — sveda le tedaj, če se res z njim postavlja.

Kajti postaviti se lahko z žegenom tudi čeprav je košara v resnici prazna, kar je posebno važno letos. Moraš pa biti umetni posebnosti vrste, da prideš iz zadrege. Treba je primerno aranžirati košaro, da je polna, čeprav je prazna. Ker pa nimajo v osrčju Preklje na razpolago pnevmatik in podobnih priprav, da bi napolnili košaro, si pomagajo na drug, na nič manj duhovito način. Nekateri napolnijo košaro enostavno s krompirjem, magari z gnilim »žegenom« pa prekrivajo z lepim belim, z domačimi čipkami obrobjenim prtom. Češče pod prtom ni duha ne sluha o gnjati v vinčarskih košarah ali pri ostalih manj imovnih želajah (kajzarjih). Tega sveda nihče ne ve, kaj je pod prtom, vendar pa pride večkrat do nepričakovane odkritja, češar ljudje ne pozabijo nikdar več. Iz roda v rod gre ustno izročilo o takšnih dogodkih.

Nekateri so pa še pametnejši, združijo revščino s koristnim prav imenitno. Po starih izročilih, ki se jih v Preklji še precej drže, se da storiti ob veliki noči mnogo koristnega, kar prav pride vse leto. Tako n. pr. neso k blagoslovu črn, plesniv kruh, ki ga potem dajo živini. Živina je zaradi tega vse leto zdrava. Pa kaj plesniv kruh! Včasih je, če vložiš v košato hlevsko pručico (»kravji stolce«), ki ga rabijo pri molži. Takšna pručica še precej zaleže v košari in od nje imajo še posebne koristi, kajti krave bodo dale tisto leto za polne kadi masla. Zda pa samo pomislek, kakšna nesreča je, če pade komu tako sumljivo napolnjena košara s glavo ter se iztreže iz nje krompir ali pa zvrne pručica, ki je še nekoliko mastna in črna!

Včasih se tudi dogodi, da kdo nehoti sede na košaro baš pred cerkvijo ali ka-

pelo, največkrat je tako nesrečen kakšen otrok. Napihnjena košara se sesede kot mehur.

Precej popularen je tudi običaj, da dekleta dirkajo težko obložene s košarami od blagoslova, kajti gre za prvenstvo iz izredno važnega razloga, ker se baje tisto deklet najprej poroči, ki pade prvo z žegenom domov. Ob tej priliki dekleta sveda češče nehoti odložijo košare, ko padejo, ter se razletijo žegen na vse strani sveta. To je treba omeniti zato, da vam pokažemo tudi slabe strani takšnih »žegenov« za slabe čase.

V prejšnjih zlatih časih, ko je bil »žegen« posebno težak in ga niso vedno mogle obvladati nečestje ženske, so ga nosili možaki. Moški so pa včasih nerodni, zlasti pri ženskih opravilih, zato ni čuda, če se je kakšnemu pripetilo kaj neprijetnega. Tako je nekoč nesel neki možakar žegen prav ponosno h kapeli, kjer ga je odložil v prvo vrsto pred vhod kapele. Nastal je strahovit krah. Na prtu, na vrhu žegna je ležal čuden kos slanine. Možakar je namreč doma v veži snel z žebila slanino, ki jo uporabljal za mazanje žag, ne da bi vedel, ker je imel košaro že na glavi.

Ravnajte se torej po navedenih zgodbah!

Španska velika noč

Španska republika bo letos prvič praznovala veliko noč po ločitvi cerkve od države. S tem je dobila starodavna elika velikega tedna novo, manj svečano lice. Gotovo se bo tudi letos množica na veliko-nočno nedeljo popoldne izprehajala po madridskem bulvarju Castellana, kakor se bodo izprehajale množice tudi po vseh drugih mestih po glavnih ulicah. Tudi sezona bikoborbo doseže med velikonočnimi prazniki višek, drugače bo pa v Španiji v primeri z drugimi leti marsikaj manjkalo. Največja razlika v praznovanju velikonočnih praznikov v monarhiji in republiki se bo poznala v Madridu in Sevilli, dotični ohranijo mnoga druga, mesta svoje posebne velikonočne obrede, sveda brez udeležbe oficijelnih predstavnikov oblasti. Tako je odpadlo v Madridu na veliki četrtek tradicionalno umivanje nog v bivši kraljevi palači. Ta obred je uvedel kralj Ferdinand III. v 13. stoletju. Obred je obstojal v tem, da sta kralj in kraljica v znak pokore po Kristusovem zgledu umila in poljubila nekolicim siromakom noge. Ta obred so ohranili skozi stoletja vsi španski kralji. Zadnji španski kralj Alfonz XIII. in njegova soproga kraljica Viktorija Eugenia sta zadnjič umivala siromakom noge 2. aprila 1931, 21 dni pred svojim odhodom s prestola.

V Sevilli, v prestolici Andaluzije, se je razvil poseben velikonočni kult, ki je prišel vsako leto v mesto nad 30.000 tujcev. Ta svečanost, ki je dosegla višek v prejšnjih procesijah, bo letos tudi padla. Corridias ali bratstva, ki so prirejala prejšnja leta od svetne nedelje do velikega četrta impozantne cerkovne procesije, se sklenila, da

letos procesij ne bo in da se udeležijo njihovi člani samo posamično raznih drugih prireditvah. Sevillski civilni guverner se je sicer obvezal ohraniti red in je bil pripravljen nuditi procesijam vso zaščito, toda bratstva so po dolgi posvetovanjih odklonila prirediti procesije, kar smatrajo sedaj oblast za demonstracijo proti republiki. Na veliki petek se torej v Sevilli procesije ne bodo mnogo razlikovale od procesij po

drugih katoliških mestih sveta. Zlasti se ne bo vršila procesija, ki je šla vsako leto ponoči po polnoči po ozkih ulicah Seville in ki so se ji pridružili desetstično prebivalcev, da bi videli svojo sveto zaščitnico devico Triansko. Posebno med cigani popularna devica ostane letos v cerkvi, kakor njena rivalinja devica Macarena, ki ima skoraj poldrug milijon Din vreden z zlatom vezan plašč.

To so vam bili pirhi!

Najoriginalnejša in najdragocenejša velikonočna darila, kar jih pozna zgodovina

Mislite si, da zagledate na velikonočni ponedeljek pred svojo hišo ali stanovanjem 3 metre visok in 7 metrov dolg piruh. Tako presenečenje je čakalo lepo francosko igralko, ki je bila pred 200 leti očarala dvornega komornika. Piruh je bil pokrit z modrim žametom z zlatimi, s pisicami prebodenimi srci, v njem je bila pa kočija z dvema ponijema in lakajem v krasni livreji. In še istega dne je dobil zaljubljeni komornik nagrado za svoje bogato darilo, smel se je peljati z lepo igralko v novi kočiji po Parizu na izprehod. Ali je dobil poleg te nagrade še kaj, o tem kronika molči.

Sijajno darilo je bil tudi piruh, ki ga je dobila pred leti neka mlada nevesta od svojih roditeljev. Ta piruh je bil pa 3 metre visok in 6 metrov dolg, a v njem je bila lepo zložena vsa nevestina bala.

V windsorskem gradu v Angliji kažejo še zdaj dragoceno ptičje gnezdo, ki ga je dobila kraljica Viktorija za velikonočno darilo od ruskega carja Aleksandra II. Gnezdo je narejeno iz čistega srebra in vsaka slamica je umetnina zase. V gnezdu so trije biseri v velikosti kurjega jajca, vsi trije enake barve in enake velikosti.

Še dragocenejši je bil piruh, ki ga je podaril Napoleon III. l. 1862 svoji ženi. Na zletu lupinj je iz briljantov sestavljeno ime »Eugenie«, v pirhu je bila pa prirejena na svileni podlagi krasna biserna ogrlica, vredna 20.000 funtov sterlingov.

V berlinskem muzeju imajo spravljen železen piruh, ki se ga drži romantična zgodba. Marsikdo bi na prvi pogled mislil, da gre za čudno darilo iz ljubezni. Zato je razumljivo, da ga je princesa, ki ji je bil poslan, ogorčeno vrgla ob tla, kajti od svojega kraljevskega zaročenca je pričakovala lepše in dragocenejše darilo. Ko je padel železni piruh na tla, se je pa odprl in v njem je zagledala princesa manjši piruh iz čistega srebra, rumenjak

je bil pa iz čistega zlata. In v zlatem rumenjakju je bil spravljen zaročni prstan s velikim dijamantom, obrobjenim s krasnimi rubini.

Časi romantičnih velikonočnih daril pa še niso minili, kajti pred leti je dobila neka srečna nevesta od svojega zaročenca v dar piruh, ki je bil vreden toliko, kakor bi bil iz čistega zlata. Ženin je kupil piruh iz slonove kosti pri nekem draguljarju v Bond Streetu in poslal ga je v Kalifornijo, kjer so ga spretni Indijci okrasili s krasnimi, umetniškimi ornamentmi, izrezljanimi iz slonove kosti. Po povratku v London so pa piruh še napolnili z dragulji v vrednosti 17.000 funtov sterlingov.

Najoriginalnejše velikonočno darilo je pa dobil menda leta 1912 avstrijski cesar. Na predvečer velike noči so prinesli v cesarsko palačo na Dunaju skrivnostni zavitek. Iz strahu, da bi ne bil izvršen atentat, so detektivni baš hoteli potisniti zavitek v vodo, ko je naenkrat v njem nekaj začvilo. Spoznali so, da nimajo opraviti s peklenimskim strojem, ki so o njem tudi dunajski detektivji vedeli, da ne čvika, vsaj prežgodač ne. Zato so se oskolili in pogledali, kaj je v zavitku. Nastli so v njem miniaturno kletko v obliki kurjega jajca, v nji je pa sedel ptiček, ki je prepeval vse takratne dunajske popevke. Priloženo je bilo pismo, ki je v njem darovalec pojasnjeval, da je učil ptička celo leto prepevati, da bi cesarja vsaj za velikonočne praznike malo razvedril.

To je torej nekaj najoriginalnejših in najdragocenejših piruhov, kar jih pozna zgodovina. Mi se sveda takih ne moremo nadejati in se bomo morali pač zadovoljiti z navadnimi, če jih kaj bo. Zda so namreč časi tak, da je tudi že navadnih piruhov vedno manj in da bo moral za praznike marsikdo nabrskati jermen čez trebuh, namesto da bi se pošteno najedel potic, prekaženega mesa in piruhov.

Pilatova žena Claudia

Po razuzdanosti je daleč prekašala celo svojo mater Julijo

O Pilatovi ženi govori evangelist Mattev v 27. poglavju, kjer pripoveduje, kako je Pilat sodil Kristusa. Ko je sedel pri lat na sodni stol, je prišel k njemu sel z naslednjim sporočilom od njegove žene: »Ničesar ne imej opraviti s tem pravičnikom, kajti mnogo sem trpela nočjo v sanjah zaradi njega.« To sporočilo in odstavček v Nikodemovem evangeliju o Pilatovi ženi, kjer je rečeno, da je bila zelo pobožna, sta dala pobudo za legendo o Proculi ali Proculi, ki so jo baje Grki častili kot svetnico.

Najnovejša raziskavanja italijanskega zgodovinarja Rosadija pa postavijo Pilatovo ženo v čisto drugačno luč. Pilatova žena se je imenovala Claudia. Njena mati Julija, hčerka cesarja Augusta, je bila trikrat omožena, tretjič s cesarjem Tiberijem. Živeja je pa tako razuzdana in potratna, da jo je poslal Tiberij v izgnanstvo. In tam je poročila nezakonsko hčerko Claudio. Da bi ji ne bilo treba skrbeti za njo, jo je poslal v vzgojo Tiberiju. Cesar ni Claudia podovala po svoji materi, je videla v zadostni meri na cesarskem dvoru. Po razuzdanosti je daleč prekašala celo svojo mater. Bila je na zelo slabem glasu, kar pa ni motilo Pilata, da bi je ne zasmutil.

Pilat je bil karjerist, ki si je na vse načine prizadeval navezati sorodstvene stike s cesarsko rodbino. Tiberij mu je pa pripravil že pri svatbi nepričakovano presenečenje. Ko sta mlada poročenca odhajala iz svetišča in je Pilat baš stopal s svojo ženo v cesarsko nosilnico, je stopil k njemu cesar Tiberij, ki je bil med 12 svedenimi svati in mu molče izročil sveženj papirusa. To je bil dekret, ki je bil z njim častihlepi Pilat imenovan za prokuratorja Judeje s poveljem, da mora takoj odpotovati v Jeruzalem. Velika bojna galera ga je že čakala v pristanišču. V dekretu pa ni bilo niti besedice o tem,

da ga mora žena spremljati. Bil je torej primoran potovati sam, ženo pa pustiti na cesarskem dvoru. Šele čez šest let, ko je bila Claudia cesarskemu dvoru že v nepotje, je cesar dovolil, da je odpotovala za svojim možem. Od takrat je bilo tudi drugim prokuratorjem dovoljeno, da so smeli jemati žene s seboj v provinco, toda le pod pogojem, da so se obvezali, da jamčijo za vsak njihov greh.

Arctazija Jezusa Kristusa je veržvela med ljudstvom veliko razburjenje in Pilat, ki ni našel na njem nobene krivde, je zasel v mučen položaj. Claudia je slutila, da bi utegnila odločitev njenega moža že itak močno omajani možev položaj še bolj omajati. Ker je bila očitno praznovorna in histerična, si je razlagala svoje sanje kot svarilo in zato je Pilata posvarila, naj se ne prenagli. Toda njeno svarilo je bilo zaman.

Pilat svoji usodi ni ušel. Nekoga dne je izbruhnil v Judeji upor, ki ga je Pilat z rimskimi kohortami nasilno zatrl. V Rim so pa prišli proti njemu tako hude pritombe, da je bil po pidihi 10 letih vladanja odpoklican, da bi se v Rimu pred cesarjem osebno zagovarjal in opravičil. Naknadno bi se bil moral zagovarjati tudi zaradi Kristusovega krizanja. Predno je pa prišel v Rim, je cesar Tiberij umrl. Pilatovo vladanje v Rimu ni bilo odobreno. Če je bil kaznovan tudi za justični umor Jezusa, se ne da dokazati, pač pa vemo, da je bil za kazen poslan v Vienne v južni Franciji, kjer je tudi umrl. O usodi njegove žene Claudie niso znane podrobnosti. Najbrž je bil tudi njen konec tako malo slaven, kakor konec njegovega moža.

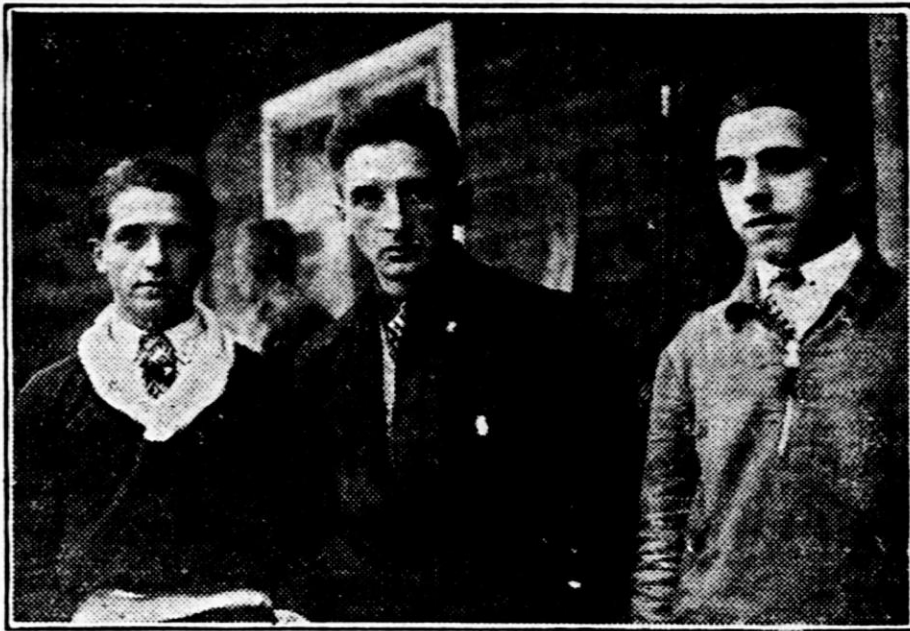
V naši banovini

20.000 smučarjev

Visoko aktivna bilanca zimskega sporta, zlasti smučarstva

Ljubljana, 26. marca. Z letošnjo zimo so smučarji lahko zadovoljni. Sezona se je sicer začela pozno, toda v februarju in marcu je zapadlo toliko snega, da bo ležal v višjih legah najmanj še mesec dni. Saj se ga še v mestu nismo odkrili. V začetku sezone je bila smuka omejena samo na višino in na goro dolino: to je na Kranjsko goro in Rače prav do srede januarja. V tem času je smučarjem prav dobro služil Smučarski dom SK Litije v Planici. Dom je bil ves čas dobro obiskan, prav tako je pa bilo tudi veliko zanimanje za prvo smuško šolo

posameznih disciplin, v kombinaciji, pa so jim bili naši kos. Tudi rezultati tekmovalca, tako v teku kakor v skokih, so pokazali, da med našimi tekmovalci in prvorazrednimi inozemci ni veliko razlike. Akademiki so letos tekmovali prvič za ponesni naslov prvaka univerze ter so šli tako daleč, da so to tekmovalstvo razširili na štiri discipline, kar dozdaj pri nas ni bilo običaj, je pa razveseljiv pojav in dokazuje obenem resno stremeljenje naših akademikov. Kljub velikim zahtevam, ki jih tak način tekmovalstva stavi na tekmovalce, se je prijavilo za borbo naslova pr-

Jakopič ml., Joško Janša in Jakopič st.

pod vodstvom mž. Janše. Kurzi so se pričeli približno po istem sistemu, kakor jih je začel uvajati Schneider v Avstriji. Kot rečeno, je v februarju padlo dosti snega, vendar je imela letošnja zima to pomanjkljivost, da je v višinah sneg kmalu skopnel ali ga je pa na pobočjih in robvih spihal veter in ga nanesel v dolino, tako da so bili dnevi ugodne smuke v Karavankah in Triglavskem pogorju prav redki. Tudi Pohorje letos v začetku ni imelo take čebelega snega kakor druga leta, kljub temu je pa bila smuka v novem terezu pri Ribniški koči vedno prav dobra. Izvestna je bila tudi smuka v Rimskem vrloku, kjer so lahko smučali tudi takrat, ko drugod ni bilo snega.

Šramel Božo

Število smučarjev se je letos znatno pomnožilo in lahko trdimo, da jih je danes samo v dravski banovini okrog 20.000. To gotovo ni pretirano, kajti v Ljubljani sami jih je okoli 4000, v Mariboru 2000 in gotovo je, da je pri nas letos redka občina, kjer bi ne bilo še razvito smučarstvo ali pa vsaj zanimanje zanj. Povsod so se ustanovljale smučarske družine in društva, ponekod pa smučarski odseki, ki so samostojno prirejali tekme in izlete. To je bilo opažati zlasti na Stajerskem in pa na Notranjskem, deloma tudi na Dolenjskem. Gorenjska sploh prednjači v tem pogledu in danes je menda ni vasi, kjer bi smučarstvo ne bilo razvito.

Sportna bilanca letošnje zimske sezone je visoko aktivna. Številna tekmovalstva so dala tekmovalcem priliko za intenziven in smotren trening in posledica je bila, da so bili tekmovalci že sredi sezone v polni formi. Kvaliteta naših tekmovalcev se je letos približala mednarodni višini. Med najvažnejšimi prireditvami letošnje sezone je bil gotovo tek na 50 km v Mariboru, kjer je po daljšem odmoru startala vsa smučarska elita. Uspeh te prireditve je bil prav velik, škoda le, da je manjkala bivši državni prvak Joško Janša. Ta je namreč nesrečno padel in si zvil obe nogi. Zato je moral prekiniti trening za mesec dni in šele sedaj proti koncu sezone je prišel zopet v svojo staro formo.

Druga pomembnejša prireditev je bilo državno prvenstvo v Kranjski gori, ki je tudi prav lepo uspelo. Na startu so bili poleg domačih tudi inozemski tekmovalci tako Nemci, ki so startali v teku, in Čehi, ki so se udeležili konkurence skakanja. Prireditev je imela veliko sportno in propagandno vrednost, prav posebno obležje ji je pa dalo dejstvo, da je letos državno prvenstvo ostalo doma. Gostje so se morali zadovoljiti samo z dobrimi plasmaji v

vaka univerze mnogo tekmovalcev. Ljubljanski akademiki so bili poleg Sokolov tudi edini, ki so zastopali Jugoslavijo na mednarodnih prireditvah. Udeležili so se smučarskega tekmovalstva v Grindelwaldu, kjer se je ljubljanska univerza plasirala na častno peto mesto med 10 udeleženci univerzami.

Druga pomembna prireditev zlasti v propagandnem pogledu je bila otvoritev mariborske skakalnice in z njo združena mednarodna skakalna konkurenca. Inozemskih tekmovalcev žal ni bilo, kljub temu pa je prireditev prav lepo uspela in je skakalnice že glede na svojo lego blizu Maribora storila za propagando smučarskega sporta več, nego vse dosedanje prireditve. Istotako so bile precejšnjo propagandnega pomena tudi skakalne tekme »Ljubljanec na Rakovniku«, škoda le, da naše mesto kot intelektualno središče zimskega sporta nima boljše, večje skakalnice.

Veliko pozornost je vzbudil tudi nastop naših smučarjev na 30 km progi v Delnicah na Hrvaškem. Zagrebški listi so poudarjali, da pomeni nastop Slovencev na njihovih prireditvah isto, kakor za nas nastop Norvežanov. Kakor znano, so se na tem tekmovalstvu naši fantje izvrstno odrezali, zasedli so 6 od 8 prvih mest, državni prvak Janša je pa privozil kot prvi na cilj za celih 13 minut pred drugim tekmovalcem. Omeniti je še dalje skakalne tekme v Dovju-Mojstrani, ki so se jih tudi udeležili inozemci.

Kvalitativno je naše smučarstvo krasno napredovalo, dobili smo celo vrsto novih talentiranih in mnogo obetajočih tekmovalcev. Najuspešnejše se je afirmiral letos Albin Jakopič iz Dovja-Mojstrane, ki je že več let zaradi svojega stalnega napredka vzbujal mnogo pozornosti in nade. Pribojil si je ponesni naslov državnega prvaka v hudi mednarodni konkurenci. Drugi, ki se je takisto uveljavil, je bil Smolej z Jesenic, žal, da on ne skače. Tretji naš najboljši tekmovalce je bil Brvar, ki je eden najboljših tekmovalcev v vztrajnostnih tekih. Joško Janša je kot rečeno šele ob koncu sezone dosegel staro formo. V sko-

Palme Franc

kih sta Šramel in Palme brez konkurence, toda doračša nam nova garda talentiranih skakačev tako, da lahko v bodočnost zremo brez strahu. Omeniti moramo še, da je bila letos pri skokih prvič dosežena marka 40 m.

Kuharska umetnost.

— Povej mi, dragi, ali nastane ves dan trenutek, ko me ne ljubiš?
— Samo en tak trenutek je, dušica, in sicer pri obedu.

DVA PROFESORJA

Med silnim nalivom se srečata na ulici dva profesorja in prvi pravi drugemu:

— Če ste že pozabili vzeti s seboj dežnik, gospod kolega, vam lahko posrežem s svojim, ki ga imam doma.

Vi vsi, ki boste v veselju in zadovoljstvu praznovali vstajenje, spomnite se, da je na Jesenicah na tisoče brezposelnih delavcev, žen in otrok, ki so brez najnujnejših sredstev za preživljanje!

Darove naslavljajte na

Aprovizacijski odbor JESENICE
Mr. Ph. Žabkar Jože, s. r.

Albert Sorel:

59

Čudodelni zdravnik

Roman

Ko je stopil zdravnik k nji, je planila pokoncu kakor pred prikaznijo. Toda strah, ki jo je spreletel, je takoj izginil; mož, stoječ pred njo, ji je mirno podajal roko; njegov obraz je izražal neskončno dobrotljivost in iz njegovih oči je odsevala tako globoka nežnost, da se je Genovefa takoj pomirila.

— Genovefa, — je izpregovoril z zvenječim glasom.
Zadržela je.

— Ali sanjam? — je zašepetala.
— Pustite me, da si odpočijem, spanje je tako blagodejno.
— Čemu spati? — je ugovarjal on.

— Saj lahko živite, Genovefa. Dvignil sem kamen, ki je vam težil srce. Vaša hči vas ljubi; videli jo boste srečno, kakor je bila...

— Ne govorite o tem! — ga je prosila.

Prijel jo je za roko in nadaljeval še nežnejše:

— Ozirajte se na preteklost, ne da bi vam vest kaj očitala. Maurice je vas vedno ljubil. Odpustil je vam. Jaz sem mu bil prijatelj do njegove zadnje ure; prišel sem, da vam prinesem mir. Ali ste se bali? Zdaj, ko se je vam duh zjasnil, ste videli okrog sebe grožnje, nevarnosti ter vse bivše križe in težave; usoda vaše hčerke je vas skrbela; niste ji mogli pomagati, videč v svoji duši samo dvome in bojazen. Ne bojte se! Zla bo kmalu konec. Maurice je vam odpustil in vam želel srečno življenje. Zdaj pa zaspite. Prebudite se srečna in mirna. Jutri vam pa povem, kako sem vas izlelil.

Genovefa ni več čutila bolečin, toda beseda ji ni hotela iz grla. Njene motne oči so se polagoma zjasnile, potem so pa ugasnile in se zaprle, glava se ji je nagnila na stran kakor vlača pod pomladnim vetričem, ki ji prinaša življenje, s trepalnic ji je zdrknila zadržana solza, usta so se ji nekoliko odprla in lahen dih iz prs se je razbilil v smehljaj.

Maurice je klečal pri nji. Kar je zaslišal v sosedni sobi ropot.

Stopil je tja in zagledal Emmo. Bila je strašno razburjena.

— Prihajam od vas, — je dejala, — moj bratranec se je vrnil. Prišli so vas aretirati. Izgubljeni smo.

— Vi vendar ne mislite, da sem kriv? — je dejal.

— Vi krivi? — je zašepetala in oči so ji bile polne nežnosti.

Prijel jo je za roko in jo poljubil na čelo, rekoč:

— Obljubil sem vam, da bom vaš brat; zanesite se name in potrpite. Vaša mati je ozdravljena in tisti, ki ga ljubite, bo jutri vaš ženin.

In odšel je. Emma je ostala sama vsa zbegana; sama ni vedela, ali sanja ali bedi.

— Ne, ne! Ne sanjate! — se je oglašala Gauberge. Dobro sem videla. Vedela sem, da se vrne.

XXVIII.

Bilo je kmalu po polnoči. Baron, grof in gosposodična so bedeli, vsak v svoji sobi. Ko so zaslišali Onesimov voz, so odšli vsi trije v salon.

— No, kaj je? — je vprašal Fontemora.

— Bil sem v Pont-Andemersu. Bil sem pri državnem tožniku in pri preiskovalnem sodniku; povsod sem nalezl na težke ovire; odgovorili so mi, da je doktor odličen mož, da bi utegnil nastati iz tega škandal; skratka, hoteli so imeti zanesljive dokaze...

— Saj jih dobe... — je pripomnil grof.

— In sicer take, ki z njimi niti ne računate, — je dejal vikont. — Pomislite, ta človek je neverjetno predznen... Kaj še ni odpotoval?

— Ne, — je odgovorila Athenaida. — Dala sem zakleniti vsa vrata in vrtar stoji na straži.

Onesim si je oddahnil, rekoč:

— Jaz imam najzanesljivejši dokaz, da je sokriv. On je našel dijamante...

Fontemora se je opotekel, prebledel je in sapo mu je zaprla. Rofosse je vstal, Athenaida je kriknila od presenečenja.

— Dijamante? Kje pa? — je zajecjal grof.

Onesim je opazoval učinek svojega odkritja. Potem je pa odgovoril mirno:

— Odpeljali smo se bili v Mondreville. Zdravnik je pod spretno pretezo zlezal v vodnjak na dvorišču in našel v njem šatuljo. To je tetina šatulja, o tem ne more biti dvoma; spoznal sem jo po opisu, ki ste mi ga dali... Zavita

je bila v cunje, najbrž v raztrgano uniformo.

— In ta šatulja? — je vprašal grof nestrpno.

— Je tu...

— On jo ima?

— Ne. Pazil sem dobro, da bi se je ne polastil. Izročil jo je monsignoru Dottiju, ki jo je zapečatil s svojim prstanom, za vsak slučaj sem ga vzel s seboj.

Grof si je globoko oddahnil.
— Treba je zbuditi monsignora, — je dejal. — To je zelo važno.

Athenaida je že hotela poklicati slugo, ko so se vrata odprla. Vstopil je zdravnik, za njim pa Dotti s šatuljo pod pazduho.

— Kakšna predrznost! — je zamrmal Athenaida.

— To je pa že od sile! — je zagodrnjal Onesim.

Fontemora se je moral nasloniti na kamin, Rofosse je pa omahnil na divan. Tresel se je od strahu tako, da je kar z zobmi šklepetal.

— Gospoda, — je začel doktor, — izpregovoriti moram z vami o zelo resnih stvareh; prosim vas torej, da me mirno poslušate.

— Pozno je že, svak je utrujen, — je ugovarjal Fontemora.

— Nič ne de, govoriti moram z vami, — je nadaljeval zdravnik; zvedel sem, da je poslal gospod Onesim po sodnika.

Fontemora je odkimal z glavo, rekoč:

— Mi nikogar ne pričakujemo.

— Pa naj bo, gospod grof; če ni nocoj, bo pa jutri. To, kar vam hočem povedati, vam moram povedati pred prihodom sodnika, če ste poslali ponj.

— In zaradi te malenkosti naj dramimo monsignora iz spanja? — je vprašala Athenaida.

— Da, monsignorova navzočnost je neobhodno potrebna. Prosil sem ga, naj me spremi, in rad mi je ustregel.

Vsa sredstva za odlašanje odločilnega trenutka so bila izčrpana. Nastala je grobna tišina.

— Gospoda moja, — je spregovoril zdravnik po kratkem molku, — nekaj vam moram priznati. Ko sem prispel k vam, sem vas varal ali bolje rečeno prikrival sem vam resnico.

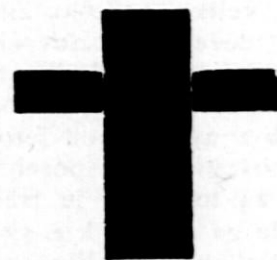
Fontemora se je obrnil k svaku. Zdravnik je nadaljeval:

— Za to sem imel svoje razloge; prvi je bil, da nisem hotel več biti v stikih z vami in vmešavati se še naprej v vaše rodbinske zadeve. Potreba me je silila. Priznali boste, da sem odlašal ta trenutek, dokler sem mogel. Pravil sem vam, da sem se seznanil z Mauricem šele ob njegovi smrtni postelji in da mi ni ničesar priznal. To pa ni res.

Seznanila sva se že prej in povedal mi je vso zgodbo svojega življenja.

— Aha, že priznava, — je zašepetal Onesim očetu na uho.

— Molči! — je zagodrnjal Fontemora.

„VINOCET“ tovarna vinskega in špiritovega kisa dr. z o. z. v Ljubljani, javlja žalostno vest, da je nje družabnik in soustanovitelj, gospod

Ivan Jelačin st.

v Lassnitzhöhe preminul.

Zaslužnemu pokojniku ohranimo časten spomin.

V Ljubljani, 26. marca 1932.

Kaj je zapisano v zvezdah o ženskah

Astrologi pravijo, da lahko spoznamo žensko in njen značaj, če le vemo, kdaj je rojena

Ne samo moški, tudi ženske so po mnenju astrologov podvržene vplivu zvezd. Spoznati žensko in njen značaj, je mnogo težje, kakor spoznati moškega, in zato je posebno zanimivo, kaj nam govore zvezde o ženskah. Za take reči se kajpak najbolj zanimajo moški in gotovo bo marsikomu ustreženo, če dobi vpogled v tajne ženskih značajev, s tem pa tudi nekakšno direktivo za obveščanje z nežnim spolom. Seveda odgovornosti za točnost ne moremo prevzeti, ker nismo astrologi. Po mnenju astrologov in tudi po zatirjevanju Evangeline Adamsove imajo zvezde zelo velik vpliv na oblikovanje ženskega značaja in sicer tako, da ostanejo temelji značaja kljub vsej vzgoji in vplivu okolice neizpremenjeni.

Od 21. marca do 20. aprila

V znamenju Oвна, t. j. v času od 21. marca do 20. aprila rojene ženske so častihlepne, ognjivite in smeje. Rade vodijo, so bojevitve in zahtevajo od moškega mnogo potrpežljivosti. So nestanovitne, včasih zelo vihrave in store dobro, če prej dobro premislijo, preden kaj store. So kritične, često tudi pretirano in v tem pogledu se zahteva od moškega mnogo takta in samozatajevanja, če se hoče razumeti z njimi. Rada ima barve rdečih odtenkov, navdušena je za vrtnice, ametiste in dijamante. Če se zaljubi, postane zelo romantična in ne zna krotiti svojih duševstev. Manj se zanima za gospodinjstvo in sploh ne želi rada okrog sebe atmosfere miru komodnosti. Če je njen mož rojen v znamenju Leva ali Strelca, si zna že sam pomagati in ve, kako je ravnati z njo. Drugače pa mora ravnati z njo v rokavicah.

Od 21. aprila do 21. maja

V znamenju Bika med 21. aprilom in 21. majem rojena ženska je mignega značaja in se da rada obvladati. Ima nagibenje hoditi svoja pota, preide pa lahko na drugo pot, če jo vleče tja srce. Če se razjezi ali če je razdražena, je najpametnejše pustiti jo pri miru, ker lahko postane nevarna. V ljubezni lahko premaga vsako težavo, kajti kdor je rojen v tem znamenju, je čustven in nežen. Njena zaupljivost do ljudi in sploh vsega rada postane v največjih nesporazumov. Za njo so najprimernejši moški, rojeni v znamenju Device ali Kozoroga. Njene najljubše barve so bela, svetločista, svetlozelena in oranžnoredča, najljubše rože pa vijolice, narcise in mak. Karakteristično za tako ženo je konservativizem, ki lahko povzroči domače prepire, če ga mož ne razume prav. Drugače je pa taka žena dobra gospodinja in mati, rada ima udobno življenje in izobilje, potrebuje pa moža, ki upošteva njeno čustvenost.

Od 22. maja do 21. junija

V znamenju Dvojčkov, torej med 22. majem in 21. junijem rojena ženska, je tako zvanega vsestranskega značaja. V tem tiči njena sila in slabost. Izprememba ji je vse. Rada jo muči nevrastenija, ker se duševno in telesno preveč izživlja. Najljubše barve so ji žolta, oranžna, temno-modra in zlata, najljubše rože pa šmarnice. Taka ženska je rojena gospodinja. Lepota in udobnost sta ji potrebni. Če je mož pameten, jo lahko pripravi do tega, da se razdeli v dve osebnosti in da ugodni njeni želji po izpremembi. Če je rojen mož v znamenju Vodnarja ali Tehtnice, ve sam dobro, kaj mu je storiti, drugače mora pa b. ti previden.

Od 22. junija do 23. julija

V znamenju Raka, torej med 22. junijem in 23. julijem rojena ženska, hoče imeti moža, ki zna razdeliti njene dneve in zaposlenost njenega duha, sicer se lahko marsikaj zgodi, kajti taka ženska je navdušena za potovanje, pustolovščine in romantiko, egrava se pa često tudi za različne okulte vede. Poig tega se krčevito drži tradicij in zmisel za rodbino ji je prirojen. Često je preveč občutljiva. Zelo je navezana na prijatelje in njihovo sodbo o sebi si rada razlaga v slabem pomenu, čeprav nima nobenega povoda. Mož se mora potruditi, da to njeno napako odstrani. Taka žena hoče na vsak način imeti otroke in je ustvarjena za mater. Njene najljubše barve so lila, svetlozelena, srebrena in bela, najljubše rože pa orhideje in kaktusi. Za moža naj si izbere v znamenju Rib ali Skorpiona rojenega moškega.

Od 24. julija do 23. avgusta

Ženska, ki je prišla na svet v znamenju Leva, torej med 24. julijem in 23. avgustom, se čuti rojeno vladarico, kar se ji večkrat posreži, ker je zelo privlačna. Če je njen mož pameten, s ukloni tej vlogi in poskusi ženini nagon samo regulirati v mejah možnosti, da ni moten domači mir. To ni tako težko, kajti taka ženska je zelo vneta za nobleso in mož lahko pri njej marsikaj doseže, seveda če ima kaj v žepu. Njena širokogrudnost in velikopoteznost pa rada prekorači meje. Dela neumorno, čeprav ima premalo potrpežljivosti, povsod bi rada zavzemala prvo mesto. V polni meri se pa razvije šele v ljubezni, ker je zmožna največje žrtve za tistega, ki ga ljubi. Ko se zaljubi ne pozna njeno čustvo nobene meje. Zelo pahlje v nesrečo vsakega, ki se ji ne zna prilagoditi. Sama daje vse in pričakuje mnogo. Mož take žene nima lahkega življenja. Rada ima žolto, rjavo in zlato barvo ter nageljčke. Najbolj ji mož za njo je tisti, ki je bil rojen v znamenju Oвна ali Strelca.

Od 24. avgusta do 23. septembra

V znamenju Device, torej med 24. avgustom in 23. septembrom rojena ženska, je zaupana planetu Merkurju. Ker je za Merkur zvezda razuma, mora dati mož razumu take žene prosto pot. Ljubi probleme in jih rada rešuje na svoj način. Če ji pusti mož v tem pogledu proste roke, se življenje obeh rado komplicira. Taka žena zelo hitro dojezda, mož jo mora pa zadrževati, da ne govori preveč o svojih idejah, ki niso tako važne za druge, kakor za njo. Najljubše barve so ji zelena, žoltozelena, modra in črna, najljubše rože pa sivka in aca-leja. Njena temeljna napaka, ki mora z njo računati, je prevelika kritičnost in ne-sposobnost koga pohvaliti, kakor tudi lastnost zapirati se vase. Mož jo mora naučiti večje živahnosti in vljudnosti. S tem se poveča njena priljubljenost in tudi sreča v zakonu. Najprikladnejši za njo je v znamenju Kozoroga ali Bika rojeni mož.

Od 24. septembra do 23. oktobra

V znamenju Tehtnice, torej od 24. sept. do 23. oktobra rojena ženska, živi samo v ljubezni. Ljubezen je središče vsega njene nehanja. Ima močno razvit zmisel za moški temperament in se mu zna prilagoditi. Nagnjena je k iskanju ideala, zna ga najti in obožuje ga. To pa vodi k razočaranju in mož stori pametno, če jo obvaruje vsakega takega razočaranja. To je ženska ravnotežja, možu pusti mnogo prostosti in če je pameten, ji to tudi vrača. Najprikladnejši je za njo v znamenju Vodnarja ali Dvojčkov rojeni mož. Najljubše barve so ji bela, citrinožolta, siva in zelena, najljubše rože pa vijolice in šmarnice. Zelo rada ima dragulje. Njen mož stori dobro, če se vedno zaveda, da so lepota, harmonija in pravičnost glavni elementi njenega življenja. Vse brutalno se upira temu značju. In čeprav taka ženska sama ni umetniško delovna, naj jo okolica po možnosti obdaja z umetninami, kajti v tem je bogat vir njene sreče.

Od 24. oktobra do 22. novembra

V znamenju Skorpiona, torej med 24. oktobrom in 22. novembrom rojena ženska, je določena za velike možnosti, na drugi strani je pa izpostavljena mnogim nevarnostim. Njen mož stori najbolje, če jo v prvem primeru vodi, od drugega pa odvrača. Njen močni, zelo impulzivni značaj vodi često v pretiravanje ali celo k indiskretnosti. Najljubše barve so ji modrozeleni, krvavordeči in barve vseh rdečih odtenkov, najljubše rože pa rdeči nageljni. Najprikladnejši mož je za njo v znamenju Raka ali Rib rojeni. Položaj njenega moža je olajšan z njeno prirojenostjo absolutno zvestobe. Kakor zna vroče ljubiti, tako je lahko tudi hladna napram tujim ljudem. Je zelo privlačna in mikavna tako, da moški kar nore za njo in da navadno izgube vsako razsodnost. Zato lahko izrabi svoj vpliv, da navduši svojo okolico za višje cilje.

Od 23. novembra do 22. decembra

V znamenju Strelca, torej od 23. novembra do 22. decembra rojena ženska, je v ožjem krogu svojih prijateljev zelo pri-

ljubljena, sicer si pa nakopije mnogo sovražnikov. Kakor zna privlačiti gotovo ljudi, tako naloži vedno zopet na brezobzirno vedenje pri drugih. To ji dela v življenju mnogo preglavic. Je nervozna, ponosna in preveč občutljiva, kar povzroča nji sami neprijetnosti. Še preden se je dobro lotila svojega načrta, ga pusti zopet pasti. Od njenega moža je odvisno, da vzbudivi v nji novo zanimanje za stvar ter da goji v nji potrpežljivost in vztrajnost. V tem je velik del njene življenske sreče. Najljubše barve so ji modrozeleni, modra in škrlatna, najljubša roža pa akacija. Za moža naj si izbere v znamenju Oвна ali Leva rojenega moškega. Mož mora vedno misliti na to, da mu je žena bolj podvržena burni in strastni ljubezni, nego romantiki, da goji prijateljske stike z drugimi moškimi in da ji je osebna svoboda nad vse.

Od 23. decembra do 20. januarja

V znamenju Kozoroga, torej od 23. decembra do 20. januarja, rojena ženska, je zelo nadarjena za gospodinjstvo. Nikoli ne zamudi v rodbini godov in praznikov, najljubše barve so ji sivozelena, zelena, črna, rjava, škrlatna in lila. Za moža naj si izbere v znamenju Bika ali Device rojenega moškega. Njene možnosti so velike. V življenju ni nikoli prikrajšana in si zna pridobiti vplivne kavalirje. Pod skorjo samozavesti se pa rad skriva strah pred življenjem tako, da je njena sreča vedno nekoliko skaljena. To rado vodi tudi k pretiravanju, tako k pretirani veronosti. V ljubezni je nagnjena k sebičnosti in v tem pogledu jo je treba šele vzgojiti.

Od 21. januarja do 19. februarja

V znamenju Vodnarja, torej med 21. januarjem in 19. februarjem rojena ženska, je rojena pod srečno zvezdo. Prijazen, dobrodušen značaj, ki mu je največja sreča v tem, če lahko stori drugemu človeku kaj dobrega. Ima vse lastnosti, da postane najboljša žena in mati, pa tudi učiteljica, pisateljica in socialna delavka. Zanimajo jo tudi astronomija, astrologija in okultizem. Njena sposobnost videti vsemu do dna se stopnjuje skoraj do proroškega daru. Mož bi jo rad pridobil vso zase, kar je pa nemogoče, ker ona tega ne trpi. Najljubše barve so modra, lila in temnozeleni, naj-

ljubše rože pa tulipani in mačhe. Svoje uspehe si mora priboriti, nič ji ne pade samo v naročje. V ljubezni je zelo močna in sposobna žrtvovati se. Zanima se za vse okrog sebe tako, da se čuti mož večkrat zapostavljenega. Za moža naj si izbere v znamenju Dvojčkov ali Tehtnice rojenega moškega. Sploh je pa lahko srečen z njo vsak moški, le da ni preveč sebičen.

Od 20. februarja do 21. marca

V znamenju Rib, med 20. februarjem in 21. marcem rojena ženska, je prijazna, občutljiva za karanje in sijajna tovarišica. Njen mož, ki naj bo po možnosti rojen v

Važen priročnik naših gostilničarjev in hotelirjev

V založbi Banovinske založbe šolskih knjig in učil je izšla izdaja peserja gg. F. Jelenca in N. Velikonje knjiga »Serviranje«, ki služi največjo pozornost naših gostilničarjev in hotelirjev pa tudi naših gospodinj. Knjiga nima niti v mednarodni literaturi sorodnice. V njej je do najmanjše podrobnosti, rekli bi, a filmsko ponazoritvijo na 260 straneh teksta in 80 straneh slik na umetniškem papirju poleg številnih slik med tekstom podana natakarijeva služba od male gostilne do velikega mednarodnega restav-ranta.

Knjiga se prav za prav šele začenja tam, kjer druge slične knjige nehajajo, ter s tem ustreza tako občuteni in čisto izraženi potrebi po jasnem in natančnem opisu natakarijevega dela. Tudi človeku, ki nima neposredno posla z gostilno, bo knjiga nudila mnogo novih pogledov na zanimivo gostilniško in restavrantno poslovanje. To knjigo mora imeti vsak, kdor se kreta v družbi, odnosno kdor mora sprejemati družbo. V njej se podaja sinteza mednarodnega serviranja. Najvažnejši strokovni izrazi so navedeni tudi v francoskem, nemškem in angleškem jeziku. Knjiga obravnava servirni material, službeno razvrstitev postrežnega osebja, njegove dolžnosti in lastnosti, ki jih služba zahteva, prikazuje plastično v posebnem poglavju pomen vsakega reda v jedilnem sporedu, posebnosti tega pri raznih narodih, kako se vsaka jed je in kako se servira. Pijače so obravnavane z mednarodnega (francoskega) in domačega vidika s posebnim poudarkom glede domačih vin. Velika pozornost je posvečena sestavljanju jedilnega in vinskega lista in njega opremljanju s krasnimi vzorci. Obsežno je opisano obratovanje restavrantov bistvo kalkulacije, kontrole, knjigovodstva in naloge restavrantov v hotelu. Obravnava se kuhinja velikega mednarodnega podjetja. Obširno je poglavje o prostorih in njih opremljenosti.

Posebnost v strokovni literaturi je poglavje o servirnih vajah, kjer so posamezni posli razčlenjeni do najmanjše podrobnosti, nakar sledi serviranje celih obedov, pripra-

zamenju Raka ali Skorpiona, se ne sme preveč čuditi, če ženska včasih koleba v svojih odločitvah. Mora ji pa pomagati, da vztraja na zahtevni poti. Taka ženska je širokopotezna do lahkomišelnosti, ljubi vse lepo v naravi in tudi umetnosti. Dostopna bežnim dojmom rada zapusti logiko in potrpežljivost. Glavna vloga njenega moža je utrjevati v nji samozaupanje in voditi jo k osredotočenju, zlasti kadar trpi. Trpi pa pogosto, ker pričakuje od ljudi tisto, kar ima sama. Najljubše barve so ji modrozeleni, škrlatna in rdečastolila, najljubše rože pa jasmín in rezeda.

Javna zahvala

Za mnogobrojne častitke, podarjeno cvetje in spominske knjige, za vso pozornost in priznanje ob priliki najine 60letnice, se prav iskreno tem potom javno zahvaljujemo.

Posebna zahvala pa naj velja prirediteljem odboru, vsem gg. umetnikom, pevskemu zboru, ostalim sodelavcem in sodelavkam, dnevnemu časopisu za izkazano pozornost ter številnim posebnikom pri do-brodnem koncertu in vsem onim plemenitim darovalcem za ubožni sklad v prid revnim in potrebnim emigrantom.

Se enkrat hvala in Bog plačaj!

Ivo Sancin Fojačev m. p.

Maša Gromova m. p.

Ljubljana, dne 24. marca 1932.

Poverjenikom, članom in prijateljem Vodnikovih družbe

Vodnikova družba je zaključila s obširnim zborom 22. t. m. šesto leto obstoja in delovanja med našim narodom. V tej kratki dobi je družba razposlala okoli pol milijona knjig med narod in s tem opravila ogromno delo na polju ljudske prosvete. Za letos namerava družbeni odbor izdati naslednje knjige:

1. *Vodnikova prattika*, ki bo še bolj pestro opremljena kakor dosedaj in bo prinesla poleg lepih slik v bakrotisku mnogo člankov zanimive vsebine;

2. *Pupin: »Od pastirja do izumitelja«*, II. del;

3. *Ravljenov roman »Tulpan«*, ki opisuje življenje naših izseljencev na Westfalskem;

4. *Ileposlovno knjigo*; od predloženih del bo za to knjigo odbor izbral najboljše delo.

Gg. poverjeniki, preglejte nabiralne bloke, ako so vsi Vaši lanskí člani že pristopili k Vodnikovi družbi za tekoče leto! Omahljivce izkušajte takoj pridobiti. Letošnji književni program naj Vam vlije novega poguma in vzpodbude, da s podvojeno silo nabirate člane Vodnikovi družbi. Ne strahite se dela, saj delate za naš narod, za njegovo prosveto. Naj ne bo v Vašem okolišju prijatelja in znanca, ki bi ne bil član Vodnikove družbe!

Vsak stari član Vodnikove družbe naj podpisna svojega poverjenika pri njegovem delu s tem, da pridobi družbi vsaj enega novega člana.

Torej na delo za Vodnikovo družbo, da pridobimo družbi z združenimi močmi in vztrajnim delom čim večjo armado članov! Vsem gg. poverjenikom (-cam), vsem starim in novim članom (-icam) želi Vodnikova družba vesele praznike!

Živčno bolnim in otočnim nudi mila naravna »Franz Josefova« voda dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah znamenitih zdravnikov za živčne bolezni je uporaba »Franz Josefova« grenčice pri težkih obolenjih možganov in hrbtnega mozga najtopleje priporočati. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Radioamater

— Mislili, da poslušajo naš radio-program tudi na drugem planetu?

— Le kako moreš kaj tako neumnega vprašati? Saj veš, da tam nimajo kam zataktniti žice, ker nimajo zemlje.

skočil v prazen koš in ne da bi se zme-nil za črn premogovni prah, ki se je z njim ves umazal, je krenil po tej čudni poti proti domu.

Rudniški inspektor Bonifer je pa ta čas ves v skrbih pričakoval sina. Če ga vsak hip ne bo, ga primejo patrolje. Stari Bonifer je štel minute, sekunde, dvajsetkrat je stopil k oknu in pogledal tja gori na hrib, pa je zopet vzdihnil in sedel za pisalo mizo. Potem so prišli Francozi. Poveljnik je dal običajni ultimatum: Premog ali ječa!

— Ječa! — je odgovoril Bonifer. Odpustil je svoje delavce, ustavil pogon žične železnice in se dal zapreti.

Johann Bonifer je torej obvisel med nebom in zemljo. Dobrih petdeset metrov pod njim je bil rudnik, žična železnica napeljana od enega hriba do drugega. Koš z njim se je ustavil sredi poti, železno ogrado je stalo daleč, nedosegljivo njegovim rokam in vedno bolj se je izgubljalo v nočni temi. Klical je na pomoč do jutra in zopet do večera, toda nihče ni slišal njegovega glasu iz tolike višine. Kraj je bil zapuščen.

Čez sedem mesecev so zopet pognali žično železnico. Johanna Bonifera so našli v zaprašenem košu mrtev-ga. Težko ga je bilo spoznati.

Heinz Stegnowitz:

Križev pot

Pregovor praví, da je vsak svoje srečo kovač. Če posplošimo ta pregovor, je pa laž, kar dokazem iz akta št. 782 črka B (občinski arhiv v Solnbergu nad Ruhro) s tragično Odisejsko neznane-ga junaka, ki se je vračal z vojno do-mov, pa je umrl na domačem pragu.

Johann Bonifer se je boril kot prostak proti Rusom, nekoč bi bil pri pre-hodu Visle kmalu utonil, trikrat je bil zelo težko ranjen, pri Kovnu so mu zmrznile noge do stegen, pred Tannen-bergom, kjer je patroliral, je zašel in običajl v močvirju, sedem ur se je po-časí pogrezal vedno globlje, bil je že skoraj do vratu v blatu, ko ga je rešil gotove smrti usmiljen kozak. Jean Bonifer je prišel kot ujetnik v Vologdo, potem pa v Sibirijo, kjer so ga lahko praktično porabili, ker je dobro poznal delo v rudnikih, kajti pred vojno je delal v rurskih rudnikih.

Dolga leta je kopal Johann Bonifer srebro in železo v Katerinskih rudnikih. Kruh je bil napol mlesniv, voda je smr-dela po mrhovini; zrak je bil nezdrav in strupen, mnogo noči je pretulil v strašno mrzlico, toda vse je srečno prešlo in za

svojo svobodo se je moral zahvaliti prvim dnevom ruske revolucije. Zadnje verigo in okove so mu sneli z nog. Tisti, ki so ga dotlej stražili, plakali je, iztegovali roke in dihali globoko iz polnih pljuč, umil se je s snegom in pozdravil življenje. A l. 1920. — bilo je v maju, so mu dejali v Permi: Lahko greš.

Na železnica so povsod stavkali, vasi so gorele, po cestah so se valjala trupla od lakote umrlih ali pa surovo umorjenih, zrak je bil nasičen s kužnimi bacili in fantomom gladi; samo gavra-ni in jastrebi so se mogli do sitega raz-žreti.

Johann Bonifer je mel v žepu okrog sto rubljev, ki so se mu zdeli smešni. Nekoč je bil to kapital za siromašnega in gladujočega prebivalca prostrane Ru-sije, zdaj pa smešen znesek, ki zanj ni mogel dobiti niti grama pšenice. In te-daj je začel ves obupan pleniti. Prišel je do Černigova. Tam so ga pa aretirali kot vohuna belih. Niso mu dali niti žh-čice vode, celo spati mu niso dovolili in tako se je v strašnih mukah šestega dne zlagal, da je ubil grofa Jarenskega.

Grofa Jarenskega, ki ga je omenil, sploh ni bilo, vendar so pa Johanna Bonifera slavili kot prijatelja. Obekli so ga in jesti je dobil, kolikor je hotel. Ime-

novali so ga za poveljnika v Kursku, odpotoval je tja takoj, toda v velikem ovinku je zbežal preko Poltave in Kije-va na mejo. Na orožniški postaji v Neidenbergu so mu dali dokumente, dobil je obliko in denar za vožnjo in deležen v tako zvrhani meri sreče je poslal roditeljem kratko pismo, glaseče se: »Dragi moji, končno se oglašam. Vaš Janez je še živ in zdaj že na poti do-mov. Pojutrišnjem bom že v vašem na-ročju. Ah, kako se veselim!

Nesrečnež ni vedel, da je bila njegovo mater zadela kap že takrat, ko so ji iz Sibirie sporočili, da o njenem sinu ni duha ne sluha. Pi-ma so prihajala v Nemčijo le redko, na meji so si z njimi prižigali pipe. Oče Johanna Bonifera se je za silo sprijaznil z bridko usodo in je vestno opravljal posle rudniškega in-spektorja v Solnbergu. Naenkrat pa vest, da je sin še živ! Oče Bonifer se je prijel za srce.

Johann Bonifer se je pripeljal z v-a-kom v Essen. Tu je imel zvezo in z lo-kalno železnico naj bi prispel v svoj do-mači kraj. Zamudil je za nekaj minut in prihodnji vlak je odhajal šele čez tri ure. Tako dolgo bi pa ne mogel čakati. V treh urah lahko pride peš do očeto-vega doma. In tako si je znova optal culico in se napotil peš proti domu. V

gozdu mu je nekdo zastavil pot. Bil je Francoz v modri uniformi. Puška z ba-jonetom čez hrbet, jaklena čelada na glavi: Hei, kam pa?

Johann Bonifer je ostrmel: Domov, bi rad k očetu in materi, iz Sibirie se vračam.

Francoz je skomignil z rameni. Ni razumel jezika Johanna Bonifera in za-kričal je namí, naj se pobere, od koder je prišel. Vse rursko ozemlje je bilo pred tremi urami zasedeno in sirene so oznanjale protestno stavko. Kaj je vedel o vsem: tem Bonifer? Trikrat je po-skusil priti po ovinkih na cesto proti Solnbergu, pa so ga trikrat pognale francoske patrolje nazaj.

Kar mu je šinila v glavo srečna mi-sel in skoraj zasmejal se je od veselja: nad griči in hribi tja daleč je bila nape-ljana žična železnica do rudnika nego-vega očeta. S črnim premogom napol-njeni železni koši so drseli po železni vrvi proti Essenu v visoke peči in je-klarne, prazni so se pa vračali v rove in rudnike, da bi jih rudarji znova na-polnili. Vse to je Johann Bonifer še do-bro vedel in takoj je imel zasnovan načrt. V temi je splezal na železno ogrod-je žične železnice. Neprestano, neumor-no vedno enakomerno so drseli želez-ni koši sem in tja. Umo in spretno je

Misli in besede, ki jih narekuje življenje

Gre za moža ali za ženo?

Če bo morala uradnica s poroko zapustiti službo, bo še manj zakonov

Zopet je prišlo na dnevni red vprašanje o poklicnih ženah: profesorice, učiteljice in druge državne uradnice naj se odpuste iz službe, če so poročene. Njih mesta bodo lahko zasedli možje, ki so brezposelni in ki imajo morda tudi družino. Predlog utemeljujejo s tem, da je žena brezposelnost s poroko, da jo lahko vzdržuje mož s svojim zaslužkom in da dobi za njo tudi doklado. Vse to je na papirju res in marsikatera žena bi bila presrečna, če bi bilo to tudi dejansko res. Mož dobi plačo — ali je pa toliko, da omogoča življenje obema in še otrokom? Mlad mož, boljši uradnik, ima 1500 Din mesečne plače, ženo in 2 otroke. Če bi res prišlo do tega, da bi morala uradnica s poroko pustiti službo, bo še veliko manj zakonov. Marsikdo si bo premislil. Danes so zlasti začetniške plače uradnikov zelo nizke (pri začetnikih v svobodnih poklicih je čisto še slabše!), zarobenca nočeta čakati leta in leta, da bi prišel mož v višji položaj, pa se poročita pod pogojem, da bo tudi žena prispevala k vzdrževanju družine s svojim zaslužkom.

Kdo danes najlažje govori proti poklicnim ženam in materam? Moški, ki se ne poroče, ker se ne upajo preživljati žene. Izgovor, da se raje ne poroče, kot da bi morala tudi žena služiti, je le krinka lastne šibkosti in sebičnosti, nikakor pa ne pomeni velikodušnosti do žene!

Dvojni zaslužek je v veliki meri kriv brezposelnosti; odpustite poročene uradnice, pa boste odpomogli zlu. Tako govore zagovorniki celibata uradnic in kažejo samo na tiste žene in matere, ki so zaposlene kot uradnice; prav nič jih pa ne bodejo v oči dvojni prejemki po tistih družinah, kjer ima žena dohodek iz kakke druge delovne panoge. Ne vidijo tudi oni, ki imajo dohodek od posestev ali iz drugih virov, pa vendar zavzemajo plačana mesta, na katera bi lahko prišel brezposeln uradnik in bi s tistim zaslužkom rešil bede svoje številne družine. Poglavje zase so tudi možje z dvojnimi, trojnimi ali še številnejšimi službami, upokojenci itd.

Pa imajo zagovorniki celibata uradnic še drugo utemeljitev: poklicno delo žene je na škodo družini. Uradnica, učiteljica se pri delu utruja, živčno oslabi, pa trpe pri tem otroci in mož. Kdo se ustavi pri delavici, ki opravlja naporna telesna dela, čisto taka dela, ki niso neprimerna samo ženi kot materi novega naraščaja, temveč so naravnost pogubna zanj in za potomstvo?

Skoro se zdi, da nastaja novo načelno vprašanje: ali naj se mesta po državnih in drugih uradih podeljujejo po kvalifikaciji, ali po socialnem položaju? Zagovorniki celibata bodo zopet rekli, kar se tiče ženskih proslk, naj ima samska žena, ki mora sama skrbeti zase, prednost pred poročeno ženo, čeprav mora morda ta sama skrbeti za otroke!

Čujejo se tudi pritožbe, da žene beže od domačega ognjišča, da nimajo več smisla za družino, da se branjajo porokov. Če je to res — kdo je temu kriv? Ali bi ne bilo dobro, da bi se taki obtoževalci nekoliko pogledali v žitje in bitje žene, v njen sedanjí odnos do moža in družine? Ali ne verjamejo, da je pri vsej emancipaciji in poklicnem udejstevanju pretežna večina žen, ki bi se tako rade posvetile vsem tem svojim prirodnim nalogam, če bi jim socialna uredba in miselnost sodobnega moža dali možnost, da bi mogle tudi v tem območju živeti dostojno življenje žene?

Katero dobrobo pa se obetajo ženi, da bi se mogla z veseljem vrniti k domačemu ognjišču?

Ko se žena poroči, postane gmotno odvisna od moža. Mora mu biti pokorna, ker je po zakonu mož glava družine in odloča le njegova volja. Ta njegova oblast se razteza tudi na deca. Nad lastnim otrokom mati nima moči, ki bi bila enaka očetovi, in samo v primerih, kjer ni očetja, ji lahko sodnija dovolí odločevati nad svojim otrokom. Žena ne more razpolagati z imetjem, ki je bilo pridobljeno ali prihranjeno v zakonu, čeprav je tudi sama prispevala z lastnim zaslužkom ali gospodinjstvom. Če se ločita, ostane vse možu. Čeprav je morda pomagala možu v trgovini, nima pravice zahtevati ne plače ne dela dobička, ker je bila po zakonu prisiljena delati in pomagati. S poroko izgubi žena svojo rodbinsko in državljansko pripadnost. Sprejeti mora možovo ime, čeprav bi bilo večkrat bolje, da bi obdržala svoje. Koliko imamo primerov, ko je žena tudi po poroki s tujim državljanstvom ostala v domovini, prevzela in vodila premoženje, podedovano po starših in znano pod njih uglednim imenom — pa mora s poroko zatajiti svoje pokolenje zase in za otroke ter sprejeti možovo ime, dasi je vse njeno življenje ostalo nespremenjeno. Koliko je bilo primerov, posebno ob vojni, ko je morala žena z otroki pustiti ustaljene udobne življenjske razmere v lastni domovini in se radi moževe državljanske pripadnosti seliti v tujo državo, medtudi in v besedah se prisišla, da se s poroko odreče do. Poleg vseh teh »dobric« naj bi bila žena še svojemu poklicnemu udejstevanju!

Kakor vidimo, ni odvisnost poročene žene samo gospodarskega značaja, temveč se tiče tudi osebne ženske svobode. In za tako življenje ni današnja žena več vzgojena! Pa tudi možki sami niso za tako njeno vzgojo. Naj le poizkusi kdo kakorkoli omejiti izobrazbo in šolo ženski mladini! Ali ne bodo baš očetje prvi, ki se bodo zavzeli za neomejeno izobrazbo svojih hčerk? Dati hčerkam izobrazbo, pomeni oblikovati njih žensko in človeško osebnost. Žena pa, ki postane osebnost, se ne more uklanjati sili moža in hoče urediti življenje tako, da bosta živel enakovredno drug poleg drugega. Kako je tedaj z nazorom, da bi se odpravila brez-

poselnost uradništva z odpustom poročenih uradnic — s celibatom uradnic? Predno izrečemo končno sodbo, pogledimo problemu do dna. Samo lahkomišelnost ali nadutost bo brez premisleka pritrdil vsakemu mnenju, ki se mu hipno porodi ali ki ga sliši od drugih.

Borba za uvedbo celibata žen se bje že

Mobilizacija proti bedi in lakoti

K skromnosti se morajo vrniti vsi člani družbe, vsi se moramo omejiti

Stoletni kolektor, ki se vremenski preproki tako radi sklicujejo in zanašajo nanj, se še vedno uveljavlja in sicer ne samo kar se tiče vremena. Morda je to samo naključje, morda pa tudi ne, kdo ve. Gotovo pa je, da se dogodki in razmere v Evropi približno vsakih 100 let ponovijo. Do bi blagostanja sledi vedno doba vojn, vojne pa prinašajo splošno obubožanje, ali kakor pravimo zdaj, gospodarsko krizo. To kolo se zasuje vsakih 100 let, kar se da logično pojasniti. Vojna izrpa narode, potrebna je najmanj doba ene generacije, torej 30 let, da si ljudje opomorejo. Čim pa zavladajo zopet blagostanje, začnejo ljudje živeti razsipno, vsaj tisti, ki jim ne rode denarja žulji, razsipnost pa rodi vojno in drugo pokolenje mora zopet delati pokoro za svoje in svojih očetov grehe. Tretje pokolenje preživlja mirno dobo skromnosti in siromaštva, a najpозnejše čez 100 let se ta pesem ponovi.

Zdelo se je, da posledice prejšnjih vojn po svetovni vojni ne bodo nastopile. Med vojno je bilo hudo, toda po vojni smo živeli 12 let razmeroma dobro. Moški so živeli po vojni celo boljše, kakor pred njo. Če si je med Napoleonovimi vojnami finančno opomogel tako zvani tretji stan, to so meščani, obrtniki itd., je pripomočnik svetovna vojna do boljše življenja tudi kmetu in delavcu. Kmet in delavec sta nehala biti siromaka. V demokratični državi sta se začela malikmet in delavec boljše oblačiti, dobila sta človeka dostojno stanovanje, njun življenjski nivo se je močno približal nivoju meščanskega sloje. Tudi duševnim delavcem, vsaj v nekaterih panogah, se je godilo dobro. Umetniki in literati, ki bi doslovno trpeli pomanjkanje, so bili skoraj izginili.

Toda ti dobri časi so bili samo prijetno mamilo. Posledice dolge in blazno uničujoče vojne so vendarle nastopile. Pokazale so se šele čez 12 let, toda čutilimo jih temeljito. Zdaj smo tam, kjer je bila Evropa l. 1830. Takrat je pripeljala počasi v mirna leta tako zvanih bidelmajerjev. Ta doba se je odlikovala zlasti po skromnosti in vsem in povsod. Seveda so pa bili ljudje skromni večinoma zato, ker so morali biti. Nekdo je moral nadomestiti to, kar so bile uničile Napoleonove vojne. Davki so pritisnili na težko preizkušene narode, toda ljudje so bili hudeša vajeni, naučili so se bili živeti v skromnih razmerah.

Zdaj pa imate, kar ste iskali!

Moški so se začeli bati posledic ženske odločnosti in bi radi potisnili ženske nazaj v odvisnost

Ali se bo zdaj, ko je toliko možkih brez dela in zaslužka, ta ali oni spomnili, koliko strupenih opazk je šlo še pred vojno na račun deklet, ki so se hoteli na vsak način omožiti, in mamice, ki so vztrajno in trdovratno, premeteno in kdove kako še lovine ženske za svoje hčerke? Najmlajše pokolenje fantov in deklet si teh časov niti ne more dobro misliti, ker naledimo zanj le še v humorističnem listu tu pa ta tam na star dvorci v vrste. Ta vroča ženska želja po možitvi je bila humoristom in satiristom neizmerno vir. In kako so ljudje kar pokali od smeha pri farsah, ko se je na odru pojavljala stereotipna figura možitve žalne stane device ali vdove.

Toda te mamice za možitev godnih hčerk, vse te stare device in vdove niso delale nič drugega, nega stremele za onim poslanstvom, ki se zdaj tako svečano in navdušeno proglašajo kot edino primerno za žensko, hotele so biti zakonske žene, matere in gospodinje. Tega cilja pa žal ženska ne more doseči z lastno močjo, tu potrebuje možkega. In možkega so pač iskale. Zakaj so se jim torej tako posmehovali? Zakaj so se tako škodoželjno smeiali vsakemu, ki je nazadnje le obvisel v zakonski mreži? Zakaj so ga tako parčevali?

O posmehovanju pa ne smemo govoriti samo v preteklem času, kajti mnogi možki mislijo še danes tako. Saj se še zdaj samci radi smejejo onim, ki so srečno ali nesrečno prijadrali v zakonsko pristanišče. Mamice zdaj ne love več ženinov za svoje hčerke, kajti današnji roditelji se ne vmešavajo več v ljubavne in ženitvene zadeve svojih otrok. Zato so izostale povesti o gospodinjah, ki so hotele na vsak način oženiti svoje podnaječnike s svojimi hčerkami. Starim uradniškim vdovam

dolgo in se od časa do časa pojavlja s večjo silovitostjo. Najprej so utemeljevali to zahtevo s trditvijo, da so poročene žene nesposobne za dvojno nalogo; potem so dokazovali, da imajo ženske manjšo telesno odpornost kot možje, sedaj prepričujejo, da se radi dvojnih prejemkov moža in žene ustvarja brezposelnost pri možkih. Da bi se pri tem kdo skliceval na brezposelnost žensk, skoro ne slišimo. Kaj je torej jedro? Ali ga ni morda pokazal Anglež B. Russell, ko je zapisal: »Edino resnična pobuda za izločitev poročenih žen iz služb je želja možkih, da bi si zaščitili gospodarsko oblast nad njimi.«

Či zares rad, brez godranja in vzdihovanja. Takin zakonskih mož je pa v mladem pokolenju malo. Mladi možje ne vidijo več v ženi slabostnega bitja, potrebne ga pomoči in zaščite, temveč enakovredno bitje. Zakonsko življenje ni več socialna ustanova, je odgovoril visok uradnik v neki državi, kjer mu je prišla deputacija ločenih mož potožiti svoje gorje. In prav je imel. Mož lahko prisili zdaj vsako ženo, tudi nedolžno, s šikanami k ločitvi, toda alimenti so v mnogih primerih sploh

nelzterljiv, v drugih pa tako pišč, da ne zadostujejo niti za najskromnejše preživljanje.

Ni torej čuda, da ne vidijo žene v zakonu več jamstva za svojo eksistenco in da se tudi v zakonskem življenju raje zanašajo nase. Morda bi se v tem pogledu kaj izpremenilo, če bi zakonsko zvezo znova proglasili za nerazdržljivo in če bi bila žena do smrti preskrbljena. Potem bi poročene ne silile več tako v službo, dekleta pa bi zopet hrepnela po možitvi.

Razmerje med starimi in mladimi

Pustimo starim njihove iluzije in ne vsiljujmo mladini idealov njenih očetov

Potrebno bi bilo, da bi se stari spoznavali z mladimi, da bi eni povedali drugim, kaj mislijo o njihovem početju, vedenju, delu, ciljih, programu, skratka o vsem življenju. Mladi so to že slišali in slišijo o sebi na vseh koncih in krajih še preveč. Slabše bi menda bilo s poslušanjem pri starih. Malo je tudi verjetno, da bi mladi znali in mogli biti v vsakem pogledu tako pošteni in iskreni, kakor čutijo sami v sebi. Pomislimo samo, da bi dolžno spoštovanje do roditeljev zatisnilo marsikatera usta. Učiteljeva avtoriteta bi najbrž ne prenesla učenčeve kritike, izkušnost mojstra bi ne imela dovolj potrpežljivosti z učenčevimi nasveti. Zato bi mladi najbrž s svojimi nasveti in opazkami, pa naj bodo še tako iskreno mišljene, kaj malo opravili. Poleg tega bi si pa utegnili nakopati še novo sovraštvo.

Maló je tudi verjetno, da bi imel spoznavanje starih in mladih praktičen pomen. Mladina je bila in bo vedno svet zase. To vidimo v strokovnih, političnih in drugih organizacijah, mladina je v njih svet za-e, nov in drugačen od sveta starih. Tudi če sta dva svetova zvezana po skupnem idealu, ne pomeni skupni cilj skupne poti. Mladina je vihrava v svojem razvoju, bujna v svoji sodbi in brezobzirna v obsojanju. Pa tudi domišljije si rada. Nove ideale sprejema z navdušenjem in prav nič se ne strahuje, če jih kmalu zopet zamenja z novimi. Stari ljudje so previdnejši v svojih odločitvah, zmernejši v svoji kritiki, sodbah, toda občutljivi za vsak dvom ali nesporazum. Mladina išče nevarnosti, stari dajejo prednost previdnosti. Mladina se zanaša na svoje sile, stari se opirajo na svoje izkušnje. Mladina se predaja čustvom, stari grade vse na načelih. Mladina hoče uživati življenje, stari se pa cede sline po zamujenem. Mladina vidi življenje pred seboj, stari pa za seboj.

V tem je glavna razlika med obema svetovoma. Od tod idealizem in samozavest mladine ter trezna izravnost starih. Kar se tiče idejnega dela, je težje v rokah starejših. Idejno delo zahteva mnogo potrpežljivosti in vztrajnosti, a uspehi niso tako oprijatljivi, da bi zadostovali za pomirjenje mladi sili. Starejši človek zna žrtvovati ideji vse drugo, pri mladem človeku pa to večinoma ni mogoče. Mladina ima mnogo dela sama s seboj. Njena želja vse spoznati in okusiti je sicer sebična, pospešuje pa razvoj. Mladina hoče delati nekaj več, nego je praktično potrebno, nekaj drugega, nego delajo vsi.

Zal ta idealizem mladine in volja delati idejno in nesebično v ljudeh kaj kmalu zaspi. Čim reši mlad človek svoje eksistenčno vprašanje in pride do rednih, čeprav skromnih dohodkov, skrbi samo še za to, da bi se kolese njegovega življenja vrtelo čim gladkeje. Iz svojega življenja črta vsak nepotrební trud, in če ga čisti-hlepnost sploh še žene naprej, jo skuša uveljaviti na čisto drugem polju. To velja za možke in ženske. Če mora dekle samo služiti, postane kaj kmalu praktično tako, da za idejno delo nima več časa. Če se omoži, utone v skrbah za gospodinjstvo in rodbino tako, da opusti vsak korak, ki ni nujno potreben. Če nima skrbi za vsakdanji kruh, si pa preskrbi dovolj družabnih dolžnosti. In tako pride bivši idealizem mladosti zopet do besede šele s prvimi sivimi lasmi.

Če se ozremo objektivno po idejnih delavcih in idejnih organizacijah, vidimo dva tabora. V enem je sama vase zaprta mladina, v drugem so pa stari. Manjkajo pa ljudje srednjih let, ko je človek na višku svojih moči. To dejstvo pogloblja vrzeli med svetom mladih in starih delavcev tako, da je njihovo sodelovanje skoraj izključeno. Starejši človek, ki od življenja ne pričakuje več posebnih izprememb, rad začuti v sebi potrebo po idejnem delu. V nji dobro uveljavi svoje izkušnje, ki jih je drago plačal, in zato bi rad z njimi koristil drugim. Navadno pa mladina o svojih življenjskih resnicah ne zna prebrčevati. S svojim prepričanjem lahko prodre kvečjemu med starejšimi ljudi, ne more pa doseči uspeha med mlajšimi. Če bi znali biti stari dovolj objektivni, bi se morali s tem sprijazniti kot z neizogibnim dejstvom. Toda stari vidijo v tem nehalčnosti, zatekajo se k prorokovanju katastrofe in žalostnega konca mladine, s tem pa izgube zadnjo pot do nje.

Zivljenje potrebuje svoj naravni razvoj. Mislimo si 20letnega oznanjevalca evanğelija, kraj njega pa 60letnega tekača, ki se poteguje za prvo nagrado. Ti »logi« bi jima gotovo ne pristojali. Ne potekajmo torej mladine za kitajski zid vsečloveških problemov, ki jih bo itak rešil čas ne silimo je pa niti v izravnalne vrste ustaljenega življenja. Ne zahtevamo od nje, naj se sprijazni z usodo brez poguma

boriti se proti nji. Mladina ne vidi ahi pa ne more odnoso noče videti tako daleč, kakor vidijo stari, vendar pa vidi, čuti in želi mnogo polnejše, učinkovitejše, dojemljive vse, kar se godi okrog nje, in nosi na svojih ramah vso težo napredka.

Kljub vsem očitkom, ki jih mora prelišati naša mladina na svoj račun, kljub vsem protestom proti njenemu načinu življenja, ji je treba priznati eno veliko prednost, da je iskrena. Priznati ji je treba, da je zavrgla gnusno farizejstvo preteklih let, ko je bila obsojena v slepo pokorščino. Morda pomeni naša doba zopet ekstrem v primeri s preteklimi leti, toda s tem razvoj človeške družbe prav gotovo ni ogražen. Večja nevarnost pomeni večjo opreznost. Žust mo torej starost, naj se spominja dobrih starih časov, privoščimo ji njene iluzije, da je bil svet nekoč boljši. Pustimo pa tudi mladini, naj živi za svoje ideale in ne vsiljujmo ji idealov njenih očetov in dedov. To si pomenilo, da hočemo ustaviti razvoj, da ne pustimo človeštva naprej. Mladina od bo že sama pomagala. In vsi znaki kažejo, da je na prav: poti.

Pravo žensko junaštvo

Pravijo, da spoznaš človeka šele v nesreči. In nesreča res pokaže pravo lice tistega, ki ga zadene. Človekov značaj se na zunan rad kaže samo v dobri luči. In šele močan udarec od zunaj odluči zunanje lupine in človek se pokaže tak, kakršen je. To so najtežje preizkušnje kremenitosti ali podlosti značaja.

Težkim preizkušnjam potrpežljivosti, vdanosti in ljubezni so zdaj podvržene vse one žene, ki so jim zašli možje brez lastne krivde, v neznozen gmotni položaj ali pa ki so sploh ostali na cesti, da ne morejo preživljati ne sebe, ne svoje rodbine. Kaj bi bilo, če bi ne imeli v teh težkih časih čistih, kremenitih značajev, celih ljudi, ki potrpežljivo prenašajo tudi najtežje breme? Lahko je živeti v izobzili, lahko je onim družinam, ki se jim bo za praznike šibila miza vsega dobrega, težko pa onim, ki se niti do sitga ne bodo mogli najesti. In tu se najbolje pokaže, da človeška plemenitost baš v slabih časih in v nesreči zmaga. Žena možu, mož ženi, otroci staršem in starši otrokom so trdna opora.

Ni nobeno junaštvo biti dobra, vesela in srečna žena sredi izobzila in na toplem, ko se ti izpolni vsaka želja. Pravo junaštvo je ne kloniti, ko te zadene nesreča. Ostati tudi v najhujših časih enako prijazna, dobra, nežna in potrpežljiva ter pomagati se tako, da tistemu, ki že itak težko prenaša svoje breme, še bolj ne zagreniš bridke usode s tarnanjem, očitki, jezo, škodoželjnostjo ali celo z zaničevanjem, to je pravo junaštvo. In tako junaštvo zahteva zdaj trdo življenje od marsikatero ženo in matere. Seveda so tudi žene, ki merijo svoja čustva po radodarnosti dajoče roke, ki so prijazne in ljubeznive samo dokler jim gre dobro, toda te so k sreči v manjšini. Brezžutnost in sebičnost takih žen izključujejo mir in srečo v zakonskem življenju. Razkroj domačega ognjišča se širi, sreča se ne vrne več tja, od koder smo jo zapodili.

Zares plemenite žene ne klonijo niti pod najtežjimi udarci usode. Zavejajo se pravega poslanstva, zakonskega življenja in store vse, da olajšajo možu mučen prehodni položaj. Zapustiti njega, ki ji ne more nuditi bivšega udobstva in brezskrbnega življenja? Tega so zmogne samo nizkote, brezžutne duše. Plemenite ljudi pa sreča prekuje in utrdi, da potem na neomajnih temeljih še z večjo vneto graje svoje rodbinsko gnezdo.

Čudna galantnost

To, kar so počele nekdanje angleške sufražetke, se ponavljajo zdaj v Franciji. Ne mine skoraj dan, da bi bojovite feministke ne delale škandalov bodisi v parlamentu ali izven njega. Nam se zdi malo čudno, da v Franciji, v tej deželi napredka in velike galantnosti do žensk, še zdaj nimajo ženske volilne pravice. Nikjer v Franciji in njenih kolonijah, razen na Novih Hebridih, ki jih upravlja skupaj Francija in Anglija, nimajo ženske politične enakopravnosti. Sicer pa Francije ni zajel emancipacijski val enakopravnosti obeh spolov, ki zmaga zlasti po vojni skoraj po vsem svetu. Celo na Kitajskem in v Indiji imajo ženske z gotovimi omejitvami volilno pravico. Celo tam, kjer so ljudje po naših pojmiših še barbari, na otokih Kuba in Jamaica, v Trinidatu ter na Svažskem in Havajskem otočju sta oba spola že davno enakovredna. Samo Francija je v tem pogledu še zaostala.

Kako naj si to razlagamo? Sociolog pravijo, da je krivo globoko ukoreninjeno naziranje Francozov, ki vidijo v ženski dražestno bitje, ustvarjeno za ljubezen, ne pa za politiko.

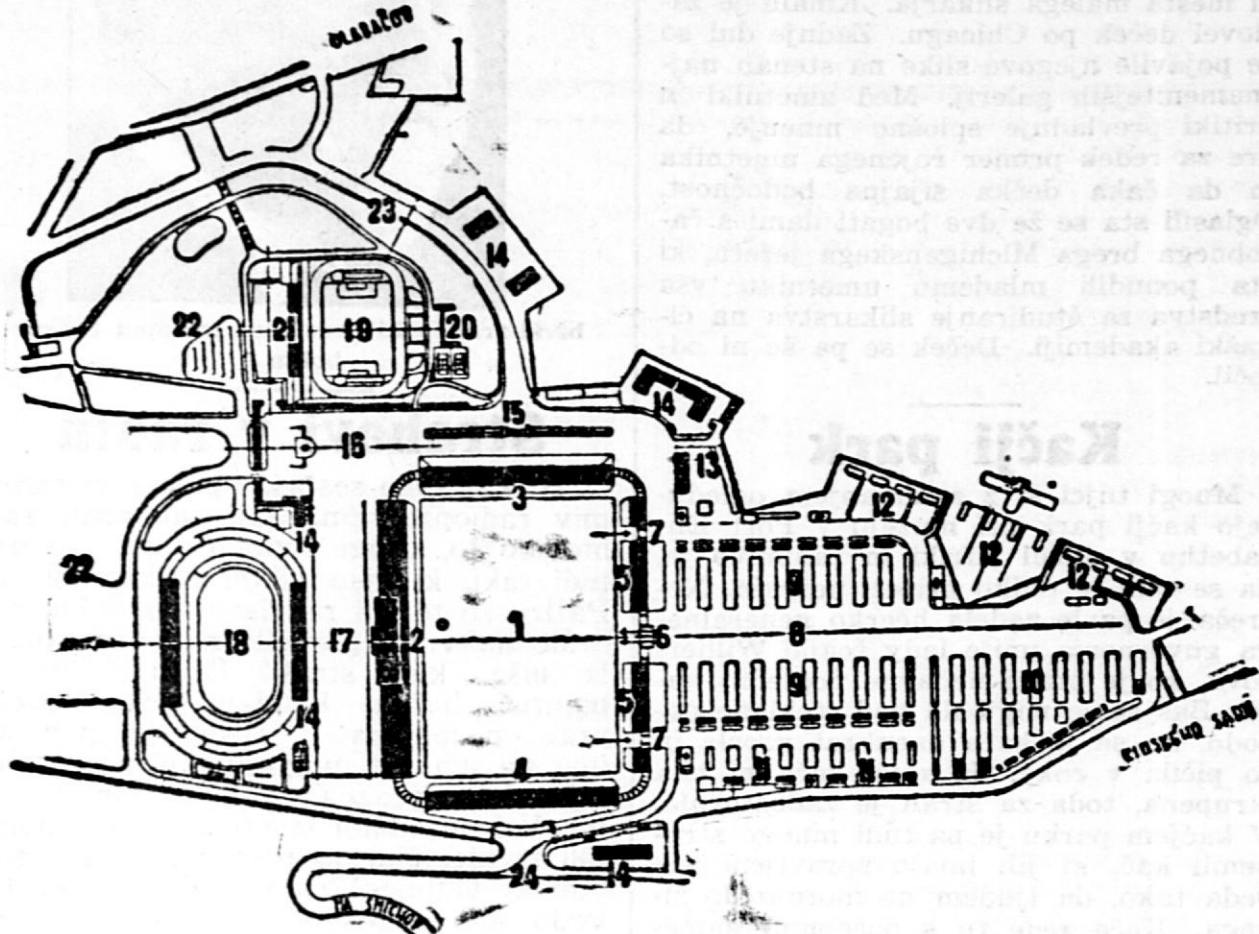
Zletišče za 171.000 gledalcev

Pogled na zletišče IX. vsesokolskega zleta v Pragi — Predavanje beograjske radiopostaje

Gradnja zletišča IX. vsesokolskega zleta je že močno napredovala in zdaj se že vidijo glavni obrisi te ogromne naprave. Dograditvi se bližajo ne samo deli, ki bodo temelj bodočega trajnega stadia, temveč tudi stavbe, namenjene samo zletu. Stroške za one dele zletišča, ki bodo ostali trajni in bodo služili v bodo-

mesto je določeno za vsakega posameznega telovadca. Poleg napustov pri oblačilnicah bodo dolge vrste umivalnic in stranišč, paviljonov zdravstvenega odbora, vsak s čakalnico, posebnimi sobami za zdravnike, bolniškimi sobami za 45 oseb itd. Tu bo tudi skladišče, stojnice za prodajanje živil in

Zletišče IX. vsesokolskega zleta

Št. 1. veliko telovadišče, št. 2. glavne tribune s prezidentovo ložo, št. 3., 4. in 5. stojšča, št. 6. glavna nastopna vrata telovadcev, št. 7. dvojna vrata za odhod telovadcev, št. 8. široka pot skozi sredino oblačilnic, št. 9. in 10. moške in ženske oblačilnice, št. 11. stojšče za zletni prizor, št. 12. kuhinje za telovadce, št. 13. gospodarsko dvorišče, št. 14. restavracijski paviljoni, št. 15. glavna vrata, št. 16. slavnostno dvorišče s 15 m visokim Tyrševim stebrom, št. 17. široka slavnostna cesta, št. 19. vojaško telovadišče, št. 20. pokrit prostor za telovadce na orodju, št. 21. glavna tribuna vojaškega telovadišča, št. 22. stalno zbirališče avtomobilov, št. 23. in 24. južna vstopna vrata.

Če raznim sportnim prireditvam, nosita državna uprava in zletni gradbeni odbor. Vsi leseni deli zletišča se grade na račun COS.

Ogromen obseg zletišča

Ce gremo od Hradčan po glavni cesti preko strahovskega kamnoloma proti Smichovu, vidimo na desni strani ograjeno slavnostnih vrat, ki bodo v podaljšku njihovih strani nameščene blagajne in garderoba za občinstvo. Cesta, po kateri gremo, razdeli zletni prostor v dva velika dela, na levem, vzhodnem, grade garderobe, kuhinje za članstvo, skladišče itd., na desnem, zapadnem, ki je znatno večji, bo pa zletišče s tribunami, upravna poslopja, vojaško in civilno telovadišče itd.

Zemljišča, na katerih bodo te stavbe zgrajene, merijo skupaj približno toliko, kakor dobrih 12 Vavilonskih trgov. Os levega dela tvori 60 m široko nastopišče telovadcev, ki je že samo tako veliko, kakor Vavilonski trg in se izteka v nastopna vrata za telovadce, ki bodo sredi članske tribune. Okrog in okrog nastopišča grade na obeh straneh lesene garderobe s klopi in obešalniki za preoblačenje telovadcev. Poedine garderobe ločijo med seboj 15 m široke ulice, kjer se bodo zbirali telovadci in telovadke ter se postavljali v vrste. Za moške bo teh prostorov 16, na vsaki strani 8, za ženske pa 8. Moške garderobe bodo imele 832 oddelkov po 52 mest, skupaj 20.800 mest, ženske pa 760 oddelkov po 25 mest, skupaj 19.000 mest.

Novost garderob na letošnjem zletu bosta dve po 20 m široki ulici, vzporedni z nastopiščem, ki bosta v podaljšku dveh nadaljnjih vrat v članski tribuni za nemoten odhod telovadcev z zletišča v garderobe. Posebna garderoba bo za tiste, ki nastopijo v zletnih scenah in sicer bo v njih prostora za 4200 sodelujočih.

V garderobah bo 44.000 mest

Marsikomu se bo zdelo čudno, kako bo mogel telovadelec ali telovadka najti svoj prostor, saj bo zletišče pravzaprav celo mesto zase. To bo zelo lahko. Listek, ki določa njega barva, da telovadelec nastopi in ima torej dostop v garderobo, pove tudi, v katerem oddelku in katero

spominov, pokrite kuhinje za prehrano telovadcev, jedilnice na prostem in mnogo drugih koristnih naprav. Vstop v garderobe bo tako prostoren, da se gneče ne bo treba bati. Za telovadce, ki bi radi videli vsaj del prostih vaj po svojem nastopu, grade dvojno stopnišče z mostom preko glavne ulice tako, da jim bo omogočen prehod iz garderob naravnost na člansko tribuno. Zanimivo je med drugim, da bo stala sokolska konjenica tako daleč izven zletišča, da jo bodo morali poklicati telefonično, ko pride na vrsto.

Naprave na zletišču

Drugo stran glavne ceste zavzema zletišče kot tako, dolgo 310. široko pa 202 metra. Zletišče je tako veliko, da bo lahko

nastopilo naenkrat 17.000 članov

in članic s prostimi vajami. Če bi postavili toliko ljudi na običajni razdalji drug za drugim, bi dobili 31 km dolgo vrsto. Prostor okrog zletišča je amfiteatralno nagnjen tako, da bodo lahko vsi gledalci videli nastope sokolskih množic. Na vrhu grade lesene tribune, kjer bodo lože in seže. Srednji del glavne tribune je iz železobetona. Tu bo loža za prezidenta republike, za člane vlade in za odlične vrste. Posebno ložo bodo imeli novinarji. Na glavni tribuni bo tudi prostor za zletne odbore, telefonsko centralo, pisarno, reprezentančni odbor, radiopostajo in druge potrebne naprave. Srednji del tribune bodo vezale s poslopji na obeh straneh lesene tribune. O obsegu tribun in prostora za gledalce si lahko ustvarimo približno sliko, če pomislimo, da bo lahko prisostvovalo v enem dnevu na zletišču na sedežih 26.000, na stojščih pa nad 145.000 gledalcev, skupaj torej 171.000. To nam vsaj približno pove, kako ogromno je zletišče.

Kina in gledališča med zletom

Prosvetno ministrstvo je dovolilo, da bo podaril prireditveni odbor najodličnejšim gostom na vsesokolskem zletu 15 brušenih pokalov iz kristalnega stekla. Pokale so izdelali v steklarski šoli v Železnem Brodu. Prireditveni odbor je naprosil zvezo kinematografov, naj bi imeli vsi praški kinematografi na vsesokolskem zle-

tu na programu izključno češke filme. Zveza je obljubila, da bo tej želji ugodila. Tudi gledališča bodo prikrojila repertoar tako, da bodo videli udeleženci vsesokolskega zleta po možnosti sama češka dela, seveda le najboljša.

Predzletni dnevi

5. junija dopoldne bodo skušnje, popoldne pa javni nastop šolske mladine praških narodnih škol. 12. junija dopoldne skušnje, popoldne javne vaje sokolskega dijaštva. Od 16. do 19. junija javni nastopi dijaštva srednjih šol in srednješolske tekme. 26. junija dopoldne skušnje, popoldne javni nastop, proste vaje sokolskega naraščaja. Od 27. do 28. junija tekme naraščajnikov in naraščajnic, 29. junija dopoldne povorka sokolskega naraščaja. 1. julija tekme za prvenstvo Zveze slovenskega sokolstva. 2. julija dopoldne tekme višjega oddelka članov in članic. Javni nastop praškega sokolskega dijaštva in naraščaja.

Glavni dnevi

3. julija dopoldne skušnje, popoldne proste vaje članov in članic ter gostov iz inozemstva. 4. julija dopoldne skušnje, tekme srednjih in nižjih oddelkov članov in članic, plavalne, strelske in jahalne tekme. Popoldne proste vaje članov, članic in starejših telovadcev ter nastop inozemskih gostov. 5. julija dopoldne skušnje, tekme nižjih in srednjih oddelkov članov in članic, vojaške tekme, tekme Zveze slovenskega sokolstva, plavalne, veslaške, jahalne in druge tekme, popoldne javen nastop, proste vaje članov in članic in starejših telovadcev ter inozemskih gostov. 6. julija dopoldne obhod po Pragi, popoldne javen nastop vojaštva in sokolske konjenice. Kot zaključek sedma izvedba zletne scene »Tyršev sen«.

Vozne olajšave

Prometno ministrstvo je dovolilo članstvu in naraščaju sokolskih društev, ki se udeležijo zleta, 25% popust na avtobusnih

Dr. M. Tyrš

Glavni oče sokolskega pokreta

prograh COS, kjer se ni moglo voziti z vlaki. Popust bo veljal od 15. junija do 31. julija proti zletni železniški legitimaciji in članski izkaznici COS. Tudi Aeroline dajejo 33% popust. Poštna uprava daje udeležencem zleta 25% popust na vseh avtobusih proti zletni legitimaciji.

Naše priprave

»Putnik« je prireditvenemu odboru sporočil, da prispe iz Jugoslavije na vsesokolski zlet okrog 5000 Sokolov in 3000 drugih gostov.

S posebnim vlakom se pripeljejo v Jugoslavijo živci Čehoslovaki.

Beograjska radiopostaja je pripravila za praški vsesokolski zlet 15 predavanj. Prvo predavanje in sicer dr. R. Fuxa »O Tyrševi stoletnici« je bilo 18. t. m., 25. t. m. bo predaval prof. Josip Nikšić »O Masaryku in sokolstvu«, 1. aprila dr. Nepekovič »Čehoslovaško sokolstvo in čehoslovaški narod«, 8. aprila Fr. Malin »Postanek čehoslovaške države«, 15. aprila dr. Josef Kudela »Vloga sokolstva v razvoju čehoslovaških legij«, 22. aprila poslaništvo čehoslovaške republike »Sodobna čehoslovaška«, 29. aprila prof. Kršić »Sodobna čehoslovaška poezija«, 6. maja dr. Milojević »Sodobna čehoslovaška glasba«, 13. maja St. Djurdjević »Sodobna čehoslovaška upodabljajoča umetnost«,

20. maja čehoslovaško poslaništvo »Čehoslovaško gospodarstvo«, 27. maja dr. Glavinic »Čehoslovaško - jugoslovenska vzajemnost«, 3. junija prof. Malin »Praga in njeni spomeniki«, 10. junija dr. Mrvoš

»Praški vsesokolski zlet«, 17. junija M. Vojnović »Organizacija IX. vsesokolskega zleta in praktična navodila udeležencem«, Predavanja se bodo vršila vsak petek ob 20. do 20.30.

Bojerjeva epopeja delu

Delavstvo vsega sveta smatra Bojerja za enega svojih največjih glasnikov

Ljubljana, 26. marca.

Malo je pisateljev, ki bi se v svojih delih tako živo živeli v trdo, najresnejšo borbo, ki je obenem lahko najbolj tragična, v borbo za kruh, v tisto trdo težaško delo, ki ga lahko dobro razume le oni, ki ga je okušal in ve, kako piše iz človeka njegove najboljše sile, ga kuje in pokriva s patino trpljenja, ki jo je tako težko prepoznati nedelavcu in odkriti v njem človeka — vsem enako vrednega — malo je takšnih pisateljev in med njimi je J. Bojer.

Delavstvo vsega sveta ga smatra pravilci za enega svojih največjih glasnikov. Vrina njegovega pripovedništva je pa predvsem v njegovem netendenčnem slogu. Delavec doživlja v njegovih junakih najglobljo resničnost svojih borb, svojega trpljenja v vsej njegovi enostavnosti in intimnosti, ti junaki žive popolnoma enako kot on, mislijo preprosto in naravnost, so v svojem svetu uklenjeni in streme k svobodi brez programatičnega fraz. Delajo in baš to delo, ki jih najbolj zasužnjuje, smatrajo za svoje odrešenje. Delajo kot fanatiki z nebrzdano strastjo, v kateri pozabijo na bolečino, na vse, se sploji z njimi v nekakšen vzgon k stvarjanju, produktu, k cilju, ki je vedno pred teboj in ki te vedno vleče naprej. To je pač samo težnja za boljšo bodočnostjo. Sproščanje energij v človeku, ki ljubi življenje in njegove borbe, ki rad zmaguje ter se poskuša s silami in kaže svojo moč. Bojerju ni treba iskati resnice z naporom, ker je v njem samem, in se izkristalizira iz njegovega dela kot logična posledica zdravega mišljenja, naravnega čustvovanja in popolnega poznavanja sveta. Ni mu treba programatičnih fraz, ne žoljivosti, ne prenapete domišljije. Njegovo delo je stvarno.

Tako dosleden sam sebi je Bojer v romanu »Vor egen stamme«, ki je izšel v slovenskem prevodu lani pod naslovom »Izseljenci«.

V tem delu je opisal ljudi, ki so morali zapustiti dom ač, če hočete, domovino, ker se jim je v Ameriki obetalo več kruha. Naglasiti je treba, da so zapustili dom, ker nam Bojer v tem romanu dokaže najbolj prepričljivo, da je pojem domovine istovesten s krajem, ki lahko nudi človeku kruh. Kjer imaš kruh, eksistenco, tam imaš tudi pravi dom in domovino.

Prikaže nam ljudi, preproste, ki nimajo časa, da bi razmišljali o problemih, ki so zvezani z njihovim eksistenčnim vprašanjem, vendar pa prav dobro čutijo, da nekaj ni prav, čutijo težo in krivico življenja. In samo včasih izbruhne protest iz njihovega sveta, zoper usodo, ter krič za svobodo. Sicer pa živi tiho vsak zase s svojim trpljenjem, drobci veselja, težnjami in stremjenji, nihče ne odkriva te svoje intimitne notranjosti drugemu in v glavnem čutijo in mislijo vsi na isti način ter se razumevajo brez besed.

Da, res hrepene s starim domom, kdo pa ne pozna domotožja, kdo ni pustil koščka srca v kraju, kjer je delal, trpel, živel, na katerega se je navezal s tisto mladostjo čustvenostjo, ki preide človeku skoraj za vse življenje in meso in kri. To je tisto čustvo, ki se hrani s najlepšimi spomini — iz mladosti — ki je spojeno tesno s krajem, od koder izvirajo spomini. Saj je takrat človek najbolj dojemljiv, občutljiv, da ga oblikuje čustvo, mn vršne počat, ko preživlja mladost tesno povezan s okoljem, saj je v okolju samem tisto sladko, neopredelljivo mladostno doživljanje — t. j. oblikovanje človeka, nastvarjanje njegove mentalitete — tista zračenost s krajem in zemljo, ki jo imenujemo s pravim imenom asimilacija. Kdo bi potem takem ne občutil čudne bolečine za prejšnjim krajem, domotožja, ko začne živeti v kraju, ki je tako bistveno različen od njegove domovine!

Jezera, morja, polnočno sonce, vse tisto okolje, ki se zrcali skoraj v slehernem živcu, v vsej čustvenosti Norvežana, so morali zapustiti, potem pa emocijsna, brezkončna ameriška pretrja s svojo skrivnostjo, tujo strahotnostjo! Presadi drevo iz takšne zemlje v drugačno, iz tega podnebja v drugo — in hitalo bo. Od tod izvira domotožje in ne iz kakšnih abstraktnih domovinskih pojmov. Seveda Bojer o tem ne razlaga, saj to čuti vsak, ki je na ta

način, kot si izseljenec, zapustil domovino in si moral ustvarjati nov dom s krvavimi žulji.

Prav tako bi delah Bojerju krivico, če bi smatrali njegovo delo za religiozno. Res nima tiste tendenčne barve, da bi se avtor v njem izogibal kočljivih vprašanj iz bojazni, kot da si ni na jasnem, kako je z njimi. Ne dotika se jih pa zaradi tega kot mislijo tisti, ki ne poznajo Bojerja kot glasnika malega človeka, nikakor si ga ne morejo lastiti. Popolnoma neosnovana je trditev, da preveča »izseljenec« religioznost. V tem romanu srečamo junake, ki so popolnoma izrežani iz življenja, norveške kmete. Kolikor je veren norveški kmet, takšno so tudi Bojerjevi izseljenci. Kolikor se peča kmet z religioznimi vprašanji, toliko se tudi ti izseljenci. In, če pozna preprosti Norvečan svojega pastora od slave strani, ga pozna tudi Bojer. Kar pa vidi na njem dobrega, tudi ne omalovažuje, zaradi tega pa se daleč ni religiozen, najsi žele nekateri še tako goreče. Zalostno je, da napeljavajo vodo na svoj mlin take nespretno ter predrzno.

V »izseljenec« je celo več nevarnih kot vernih. Nikogar ne preveča pravi religioznosti, vsi so prej mlačni kot goreči verniki. Prišli so v Ameriko lačni kruha in želja svobode. »Tam ni nobene državne cerkve... Tam ni razločka med stanovni, ne davkov, ne vojašine...« Per Föl pravi, da je duhovno življenje nezadovoljnost s tem, kar ima človek. In tisti izseljenec razglablja tako ob drugi priliki: »Odpustiti je krščansko... Ubij svojo ženo, zadavi otroka — toda odpusti!« Učitelj Berg je čital zgodbe sv. pisma preprostem Kalu in njegovi ženi. Toda ne na starinski način, razkožiti je moral stvarjenje sveta tako, da je imelo zmišl. Ko so sklepali na sebi o namestitvi pastora, je nekdo dejal, da pastor ne sme biti trebošast, da ne bi preveč ne pojedel. Per Föl pa pravi, da mora služiti njim (izseljencom). »Ali smo v stari domovini, kjer je župnik gospod in papež, ali pa smo v svobodni deželi? Župnik mora živeti kot mi, če je pregosposki, naj pobere culo in gre, od koder je prišel.« In, kako se je bal Morten, predsednik naselbine že prej nekega župnika, da ga bodo morali hraniti ter se mu je lagal, ko se je zanimal za njihovo naselbino in če je njihova semlja rodovitna. Ko Per Föl tava obupan v pretrji radi šenine nezvestobe, kliče boga. Bojer pravi, da ne bo dobil nikdar odgovora.

Takšnih primerov, ki dokazujejo vse prej kot religioznost duh knjige, odnosno versko mlačnost izseljencev, je namizanih v knjigi polno od začetka do konca. Celotno Karen se zateka raje k svojemu hišnemu duhu kot verskim atributom.

Sicer pa Bojerja pozna svet in ni treba naglašati, kdo ja. Vse to je bilo treba povedati je zato, ker so hoteli nekateri izrabiti Bojerjevo ime kot apr. izrabljajo ime Dostojevskega (zlasti neko poglavje v »Bratji Karamazovih«). Dostojevske je bil očiten nasprotnik Rima, Bojer pa je preočiten zagovornik delavskega razreda, zato ni treba izgubljati besed.

NOGAVICE Z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Kakor se vzame.

— Zdal lahko vsak človek zadosti svojim glasbenim potrebam s tem, da si nabavi radio.

— Ali pa s tem, da ga vrže skozi okno.

— Hm, ali se je izpolnila ta želja? — je vprašal Jun-Ho-San.

— Vladar sveta! — je vzkliknil v odgovor dvorni zgodovinar, — vladanje njegovega sina, tvojega premordnega očeta, je težilo samo nekaj — to, da so jemali mandarin preveč podkupnine!

— Dobro, — je dejal Jun-Ho-San po kratkem presledku, — ali ste našli mnogo listkov po mojem očetu, premordnem Huar-Mu-Sjanu?

— V košarici tvojega očeta, — je odgovoril dvorni zgodovinar — smo našli samo en listek. Na njem je bila zapisana modrost vsega njegovega življenja. Napisal je bil: »Kako zelo želim, da bi ne bil bogdihan.« In on je bil edini bogdihan, ki se mu je želja izpolnila. Od trenutka, ko je umrl, je nehal biti bogdihan.

— Dobro, — je dejal Jun-Ho-San in se obrnil k dvornemu maršalu. — Lahko obrnete košarico z dnem navzgor ter mi odnesete papir in črnilo. Zdi se mi, da vsega tega ne bom potreboval. In vsi so se čudili veliki modrosti mladega bogdihana.

ga deda? — je hotel vedeti Jun-Ho-San.

— Vladanje tvojega deda, velikega A-Puo-Cin-Jana, je bilo dolgoletno in srečno, — je odgovoril dvorni zgodovinar. — Njemu je dala zgodovina ime Nesebični. Če se je ta ali oni podkralji pregrešil in ga je bilo treba kaznovati z globlo v prid bogdihanovi blaginji — je Nesebični raje dovolil, da so grešnika obglavili. Spadal ni med tiste, ki ležijo vse boleznj s kovino, kar se že davno prakticira v naši medicini. Blesk zlata ga ni mogel izlečiti od gneva in ko so prečitali njegove zapiske, se je izkazalo, da mu je samo ena senca zastirala srce. Imel je modro navado, da je pisal svoje zapiske samo ob vsaki polni luni. Kadar je polna luna sijala na nebo, je kramljal svoj ded s svojo dušo, zapisal je njeno tamo željo in vrget listek v košarico. Po njegovi smrti so našli toliko listkov, kolikor polnih lun je videlo njegovo vladanje. Njegova duša je bila modra duša in njena želja je bila vedno ena in ista želja. Na vsakem listku je bilo napisano: — Naj mandarin ne sprejemajo podkupnine!

sti je pravičnost najbolj cenil. In njegova edina želja je bila: »Naj sodijo sodniki pravično, modro, pošteno in nepristransko.« Ko je bil pa svetem običaju ta želja prečitana vsemu narodu, so popadali vsi ljudje na tla in hvalili božansko modrost umrlega bogdihana.

— Ali je bila ta želja izpolnjena kakor se spodobi? — je vprašal bogdih-

— Veliki vladar, modrost vseh modrosti, radost vsemirja, — je odgovoril dvorni zgodovinar in padel pred cesarja na kolena, — ne ljudje, temveč razmere vladajo svet. Ljudje vplivajo na nehanje ljudi na zemlji. Med znanji, ki vladajo svet, niso samo dobri, temveč tudi hudobni. Med namenom in dejanjem, — je dejal veliki Konfucij, — tako velika razdalja, kakor med dobrim in zlom. Človek je često podoben norcu ali slepcu: krene na levo, dočim hoče iti na desno in hodi po kotanjasti, vju-gasti in strmi poti, dočim vodi vzporedno in gladko pot. Skratka, želja tvojega premordnega praded se še zdaj ni izpolnila.

— Hm, a kakšne so bile želje moje-

V. M. Dorošević Cesarjeve želje

Kitajska pravljica.)

Ko je bil premodri, slavni, veliki bogdihan Jun-Ho-San podedoval oblast po svojem očetu, vladarju vsega sveta Huar-Mu-Sjanu, in je zasedel prestol svojih pradedov, se mu je približal po običajih naše dežele z nizkim poklonom vrhovni dvorni maršal in postavil k prestolu košarico, spleteno iz navadnega trsa.

— Kaj pomeni to? — je izvolil vprašati mladi sin neba.

— Vladar sveta, — je odgovoril dvorni maršal, — v naši premodri deželi je običaj, da puste to preprosto košarico pri prekrasnem cesarjevem prestolu. Vse življenje piše bogdihan svoje tajne želje na listke in jih meče v košarico. In dokler je bogdihan živ, se ne sme nihče dotakniti te košarice. Ko ga pa pokliče nebo nazaj z zemlje, z drugimi besedami, ko se združi s svojimi pradedi, ali drugače rečeno, ko umre, se pobere ti listki iz košarice,

želje pokojnega bogdihana se prečišajo vsemu narodu in se sveto izpolnijo.

Imeniten običaj! — je dejal Jun-Ho-San, — toda jaz bi rad vedel, kakšne želje so izrazili moji sveti pradedi.

— Na to ti odgovori resnično dvorni zgodovinar, sin neba.

In pred svetlo cesarjevo obličje je stopil z nizkim poklonom dvorni zgodovinar, pripravljen, da odgovori na vsa vprašanja.

— Ali je izrazil moj slavni praded, veliki Tum-Li-Ci-San mnogo želja in kakšne so bile? — je vprašal bogdihan.

— Luč solnce! Smehljaj neba! Ko je nebo oropalo zemljo in ko tvojega velikega pradedu ni bilo več med nami, so našli v njegovi košarici toliko listkov, kolikor dni je šlo njegovo pravično in slavno vladanje. In na vseh listkih je bilo napisano eno in isto. Vsak večer, preden je legel k počitku, je napisal tvoj veliki praded na listek isto tajno željo.

— In kakšna je bila ta želja?

— Tvoj praded, veliki Tum-Li-Ci-San je bil premoder, in kar je glavno — pravičen vladar. Izmed vseh čedno-

Kako so v Rusiji oblečeni in obuti

Vsak drugi ima zakrpane, vsak tretji pa raztrgane čevlje — Oblečijo se v splošnem slabo

Draga prijateljica in vse ve čitate, ki vam je krojaški problem najvažnejši, piše Ceh iz Moskve, kako bi vam bilo pri sru, če bi vas usoda naenkrat zanesla v deželo, kjer ni mode. Ni mogoče, poročate, da bi mogle ribe kje živeti brez vode. Ni mogoče tak ateizem, drage dame, to ni mogoče, niti v Moskvi to ne gre. To se samo govori.

Demokracija skromne zunanosti gre lahko tako daleč, da se odlikuje skromna zunanost s tem, da so vsi ljudje kričeče oblečeni. Videl sem v Moskvi samo enkrat in samo enega kričeče oblečenega človeka. V gledališču na Tverskem bulvarju je sedel blizu mene gospod v smokingu. Bil je Rus. Sicer so pa Rusi brezbržni, te ekscentričnosti skoraj niso opazili, čeprav je bila večja, kakor če bi sedel v Narodnem divadlu v pritličju indijanski poglavar s perjanico. Drugače pa niso ljudje kričeče oblečeni in sicer v prvi vrsti zato ne, ker se ne morejo tako oblačiti, drugič pa zato ne, ker nimajo časa. S tem pa še ni rečeno, da mode v Rusiji ni.

Pravili so mi, predno sem odpotoval tja, da je težko pogledati na žrtvovano ženo v Moskvi in težko misliti o njenem ženstvu. Dejali so, da ni rouge, niti parfumov, niti trajne ondulacije, da ni nogavic, ne šalov, ne nakita itd. Priznam, da sva z arhitektom Feuersteinom ves čas svojega bivanja v Rusiji z užitek zrla na žrtvovane žene v Moskvi. Vse govorenice o bedi žensk v Rusiji je iz trte izvito.

Tako skrunijo boljševiki verske svetinje

Mošeja Samarkandu, ki so boljševiki postavili na njo Leninov kip

Najprej je treba povedati, da dobiš tam in rouge in parfume, pa še v izobilju. Ustnice sovjetskih državljank, posebno starejših, se kar blešče v barvah najstrupenejših odtenkov, kričečih, da je groza. S parfumi je še huje. Rusi so imeli že od nekdaj radi parfume. Zdaj so izdelki državne parfumerije najpogostejša roba, ki jo vidiš po izložbah. Desessaintova skala vonjav se ti oglašča v nosu na vsakih 30 korakov. V gledališkem foyeru kar izparevajo parfumi. Na Tverski, na Kuzeckem mostu, na Teatralni ploščadi, povsod je polno pudra, parfumov in drugih kozmetičnih potrebščin, cele piramide, ki obdajajo Leninove doprsne kipe po izložbah.

A frizure? Zagotavljam vas, da v vsej Evropi ni toliko frizerjev, kakor v Moskvi ali Leningradu. In nikjer narod ne prebije toliko časa namilen kakor v Rusiji. V večjih ulicah, tako v Leningradu na Nevskem ali zdaj na Prospektu 25. oktobra, je brivnica pri brivnici. In pred vsako stoji ljudje in čakajo. To mora biti. Računajte dobre pol ure, včasih tudi tri ure časa za eno britje v boljševičnem tempu. Frizerški saloni so namreč kotički, kjer se debatira. Zakaj frizerska obrt tako hitro napreduje, sva se vprašala s prijateljem. Ver so Rusi opustili modo dolgih brad. Zdaj so tudi Rusi gladko obriti, vsaj dobra polovica. Moški se brijejo, kadar gredo na sestanek ali na važne seje. Pri delu to ne odločuje. Nisem bil v damskih frizerskih salonih, toda gotovo so tudi umazani. To ni stvar obriti, to je upravljanje vsega naroda. Dame nosijo večinoma frizuro, ki se ji pravi garconka, če se ne motim.

Druga novost so saloni manicure. V manjših ulicah, okrog Vozviženke in v ulicah Gercena, Petrovka in Tverska, je hiša pri hiši z napisom »Manikyur«. So tudi maserski saloni in Rusi so mi pravili, da se tam res masirajo. Poveda nisem imel, da bi jim ne verjel. Mojim dvomom so se smejala. Zdi se splošno, da prostitutice sploh ne potrebujejo. In vendar, če bi ne bilo prostitucije, koliko literarnih del bi nam ostalo?

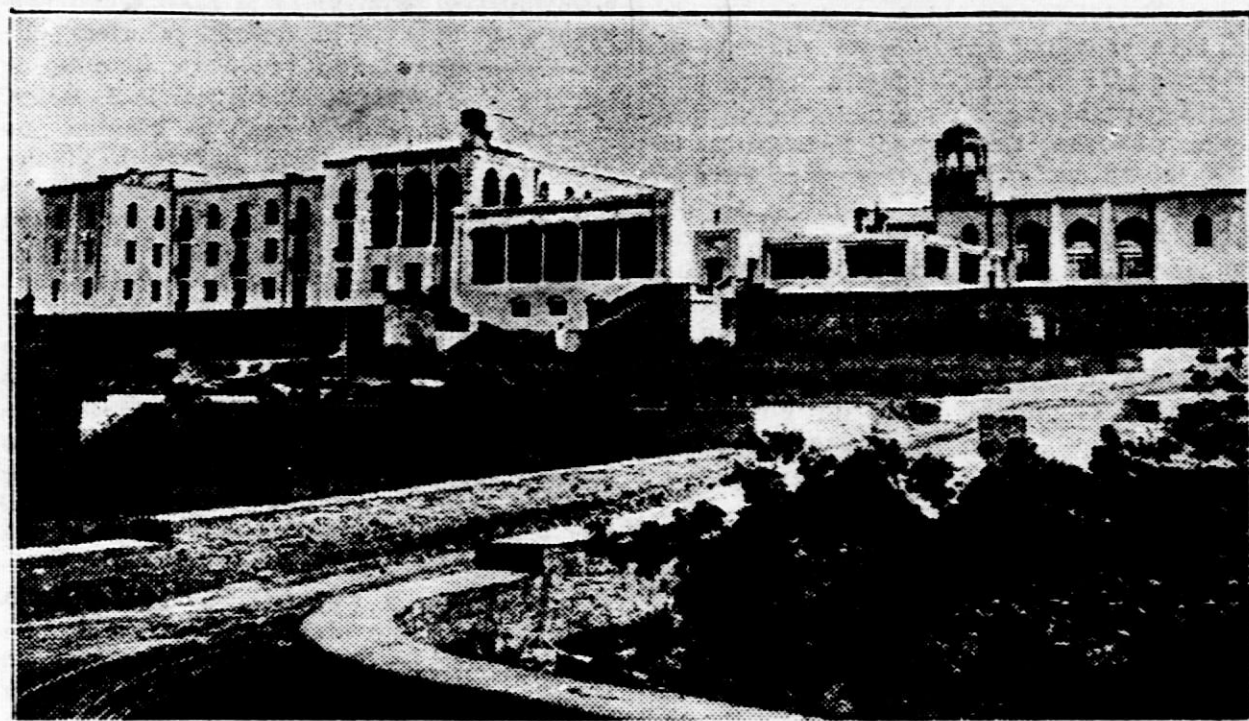
Prostitucijo, draga prijateljica, sva s prijateljem zamenjala. Prostitucija je zelo važen činitelj v sliki socijalne bede ali blagostanja. Zamen sva iskala po novinah dvoumne ozglase in ko je nama poslanik naše republike odsvetoval hoditi na Lubjanko in v Kitajgorod, sva jo takoj mahnila tja. Prostitutke so slika namizje resničnosti mesta. Gospod poslanik je trdil, da so to volhivke in agentke GPU, da govore vse šti-

ri jezike in da se takoj zapeljivo lote tujecev. Vedla sva se nalašč kot tuja, toda najino pričakovanje, da zagledava štiri jezike govoreče dekline, je naju bridko razočaralo. Edino dekle, ki je naju v šestih tednih bivanja v Moskvi prosilo v slabi nemščini cigarete, je bila 50 letna postrežnica v Grand hotelu. Legacijsko svarilo se ni obneslo.

Drugače so moški napram ženskam vljudni, ženske napram moškim pa ne.

pica ali tipična ruska kapa. Čevlji so različni, sportni, trpežni, nizki, visoki, prvovrstno ročno delo in zelo slabi nizki z gumijastimi podplati najslabše kakovosti. Vsak drugi ima zakrpane čevlje, vsak tretji pa raztrgane. V splošnem je pa »vsjo ravno«, dokler ni petletka končana, to ni važno. S tem nočem reči, da bi bili ljudje nase ne gledali. Pripetilo se mi je, da sem šel zvečer v pullovru po ulici in naenkrat mi

Delavski sanatorij v Baku

To je bila prej vila nekega petrolejskega magnata. V Rusiji je torej postavljen svet narobe in to je vse

Zlasti ne kondukterke v omnibusih. To je posledica enakopravnosti obeh spolov. Morda tiči to v postavnosti žeu in deklet. Ne vem, če se spodobijo pisati o tem, toda nikjer nisem videl tako razvitih gospodičen. To je nekaj presenetljivega.

Vrnimo se raje k modi. V Berlinu igrajo zdaj sovjetsko revijo, kjer vpraša emigrantka sovjetsko tovarišico na izletu v Nemčijo:

— Und was ist derzeit en vogue in Moskau, Natalia Davidovna?

— Was soll ich ihnen sagen, Marfa Feodorovna? Ich glaube Stahl.

In to je res. Volani, trakovi, manšete, talije, čipke in podobni življenjski elementi zapada tu ljudi ne zanimajo. Steznikov in podprsnikov ni — in jih ni treba. Dejstvo, da je rouge, da so parfumi in saloni manjše, je pa samo dokaz, da še živi v Rusiji menševiška buržuazija, je samo dokaz slabosti enega dela sovjetskih državljanov in enega dela sovjetskih kavalirjev.

Moda, resnična moda, tista, ki raste iz dobe, ne pa iz kopiranja propadajočega zapada, je sportgirl in ustvarjajoče, sijajno dekle. Dekle, ki je čisto in dobro oblečeno, komsomolka, ki nima niti negovanih nohtov, niti nesnage za nohti; fant, ki ima mišice in ne nosi fraka, dekle, ki je lepo in ne nalipan biser. Komsomolke, mladina sploh je imeniten, sijajen, vesel narod. Ti nimajo rouge in nimajo razumevanja za žepne kretenske psike, niti za visoke pete in globoke dekolteje. Biti hočejo lepi, mnogo jim je ležeče na tem, toda nočejo se varati, sramujejo se nositi dekolte, ne sramujejo se pa sleči se do nagega, sploh hočejo biti taki, da so lahko povsod in v vsem samozavestni. Teh je cel narod, so zelo simpatični, veseli, postrežljivi in ravnsa se navdušeno. Castillehpi, razboriti, radikalni, čisti, zdravi, lepi in ponosni taki, kakor mora biti mladina. Ti so v modi tako, kakor je naenkrat v modi delati vse, kar delajo oni, igrati tenis, plavati, jahati, delati v tovarni, učiti se jezikov in biti za 300% hitrejši od vseh prejšnjih generacij.

Ni vsakemu dano biti moden. Pri nas nima vsak denarja za to, da bi se oblačil po modnih predpisih. Pri nas je moda draga, v Rusiji je moda zdrava. Vsak ji tudi ne zadostuje in tudi ne razume je vsak. Cele množice žensk se love za nekakšnim prividom preteklosti, delajo si obleke iz zaves, starih šalov in iz prevleke otoman. Takih stvari ni v trgovinah. Samo neznatna manjšina si želi večerne obleke iz atlasa. Modes robes jih nimajo. Krojaški saloni razstavljajo angleške kostume, plavalne obleke, kostume za treniranje, overalle, sportne srajce, nogavice do kolen. Resnici na ljubo omemam, da večinoma slabe kakovosti. Samo nekaj zadnjih krojačev in šivilj izvršuje svojo obrt svobodno, nesocializirano. Delajo obleke po 100 in več rubljev. Obsojeni so na pogin.

V splošnem se oblačijo ljudje slabo. Oblek ni. Vsak nosi, kar ima, nikomur ne pride na misel, da bi se sramoval starih cumj in če reče žena svojemu možu, da nima kaj obleči, je to neprijetno večja resnica, kakor v Evropi. Toda s tem si nihče ne bel glave. V Moskvi še celo ne. Nogavice dobiš prej, kakor obleko. Pred odhodom so nama svetovale vzeti s seboj par svilenih nogavic, češ da nama prinesejo srečo. Sreče sicer niso prinesle nama, pač sva pa osrečila neko dekle. Predmeti mode so dragi in slabi, vendar jih pa več ali manj dobiš.

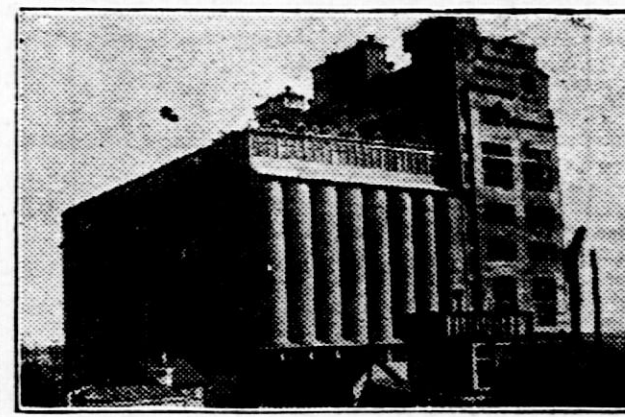
Moška moda je tradicionalna, prastara in konservativna. Rubaška bela ali črna, čepica s ščitkom, angleška če-

zastavi pot bradat stavec, »požalsta« pravi, in ne da bi čakal, kaj porečem, me začne otipavati in vleči za pullover, potem me pa vpraša:

— Kje si kupil to, tovariš? Ali jih imajo še kaj? Lep je, zares lep.

Vsak človek, vsako dekle in vsak fant, zlasti pa vsak pošten komunist hoče biti dobro oblečen. Nikoli se mi ni pripetilo, da bi bil čutil zavist in zlobo, vedno je bilo samo občudovanje in še bolj radost, da je mimoidoči dobro oblečen. V Leningradu je prispel ameriški filmski igralec, ki ga dobro poznam iz filma, pa ne vem, kako se piše. Odšel je popoldne na izprehod v belih nizkih čevljih, svetlosivih hlačah, zelo svetlem suknjuču, s svetloroza

Ogromna „kašča“ (elevators) v Nikolajevsku

Tu je prostora za 41.000 ton žita, ki ga tovarijo neposredno iz te ogromne shranilnice na parniku.

kravato, panama klobukom, kozjo bradico in monoklom, skratka tip intriganta in milijonarske propalnice iz filma. V Pravi bi bil vzbudil ogorčenje in senzacijo. V Leningradu, kjer je dvakrat toliko ljudi na ulicah, ga pa skoraj nihče ni opazil. Samo tu pa tam sem slišal opazko: »Lepa kravata«, ali »Teh čevljev pa ne bo dolgo nosil, ti niso za blato.«

Razmerje med dobro in slabo oblečenimi je čisto drugačno, kakor pri nas ali drugod v Evropi. Povsod drugod se medsebojno sramujejo. Dobro oblečeni vijažo nos in se izogibajo cumj in nesnage, raztrgani in zamazani pa nimajo zavesti enakosti in poguma do samozavesti. V Rusiji to ni tako. Tu so si res enaki, ničesar si ne očitajo, morda niti ne vidijo zunanje razlike med seboj. Nikjer ni predpisana tenue de rigueur, habit ali smoking. Vsak ima pravico hoditi tako, kakor najbolje zna in hoče. Kakor najbolje in kakor hoče se v Rusiji pri večini ljudi ujema.

S tem, da ni priložnosti oblačiti se kričeče, pa odpade moda dneva in noči, a temeljni motiv modne produkcije je seveda izdelovatelna. To pa ni izključno merodajno. Je cela vrsta strašno neokusnih izdelkov oblačilne in konfekcijske industrije; nekatere tovarne so začele izdelovati rdeče kretone s kladivom in srpom ali presti platno s peteroglatno zvezdo. K sreči pa tega nihče ne nosi. Večje težave so z narodnostnimi težnjami po krajnih motivih. Neokusnost je močnejša od vsake diktature. Petletki se ima Rusija zahvaliti, da za različne modne prismojarije ljudje nimajo časa. So pa panoge življenja, kamor razredna diktatura ne seže, kjer še bujno cveto stare navade in razvade.

Kriza.

— Najbolje bo, da tudi jaz ustavim svoj obrat in neham izdelovati klobuke.

— Kaj ti gre tako slabo?

— Ne, toda danes sem čital v novinah, da je treba štediti od zgoraj in tako bom moral odslej menda prodajati čevlje.

14 letni slikar

Umetnostni kritiki v Chicagu so polni hvale novega čudežnega deteta, 14-letnega Poljaka Chesterja Laska, ki je kljub svoji mladosti že pravi umetnik čopiča in palete. Njegova mati je postrežnica, oče je pa pred leti neznan kam izginil in morda ga ni več med živimi. Rodbina stanuje v siromašnem kletnem stanovanju na jugu mesta v senci velikih livarn in strojarn, kjer brne stroji noč in dan.

Sedeč na ulici je slikal mali Lask nedavno na kočec povojnega papirja akvarel. Slučajno je prišel mimo poznavelec umetnosti in se je ustavil, ko je zagledal v izrazito industrijskem delu mesta malega slikarja. Kmalu je zaslovel deček po Chicagu. Zadnje dni so se pojavile njegove slike na stenah znamenitejših galerij. Med umetniki in kritiki prevladuje splošno mnenje, da gre za redke primer rojenega umetnika in da čaka dečka sijajna bodočnost. Oglasili sta se že dve bogati dami s čarobnega brega Michiganskega jezera, ki sta ponudili mlademu umetniku vsa sredstva za študiranje slikarstva na čikaški akademiji. Deček se pa še ni odločil.

Kačji park

Mnogi tuji si z zanimanjem ogledujejo kačji park pri muzeju v Port Elisabethu v Južni Afriki in zanimivo je, da se tam le redko pripeti nesreča. Nesreča je pa le zadela hčerko generalnega guvernerja unije lady Soano Willersovo, ko je prišla nedavno pogledat kače. Baš se je nagibala nad stekleno posodo, ko se je kača naenkrat vzbela in jo pčila v roke. K sreči kača ni bila strupena, toda za strah je zadostovala. V kačjem parku je pa tudi mnogo strupenih kač, ki jih imajo spravljene seveda tako, da ljudem ne morejo do živca. Kače rede tu s posebnim namenom. Zdravniki so namreč ugotovili, da se dajo s kačjim strupom uspešno lečiti nekatere bolezni, ki so veljale doslej za neozdravljive.

Na to so prišli zdravniki po golem naključju. Nekega božjastnika v Texasu je pčila strupena kača, pa je naenkrat ozdravel. Zdravniki so se začeli zanimati za ta primer in so delali poskuse s čistim kačjim strupom na božjastnih ljudeh. In velika večina epileptikov je ozdravela. Izkazalo se je, da se da poleg nekaterih primerov nevraženosti, histerije, revmatizma in neuritisa lečiti s kačjim strupom tudi tudi kačji ples sv. Vida. Zdaj pa ne dajejo bolnikom surovega kačjega strupa, temveč ga popre strokovno opreparirajo. Strup jemljejo zdravim kačam, ki so higijenično negovane in oskrbovane. V kačjem parku v Port Elisabethu vsako strupeno kačo zdravniki prej temeljito pregledajo, predno ji odvzamejo strup.

Dr. Hugo Junkers

ustanovitelj in vodja podjetja Junkersovega koncerna

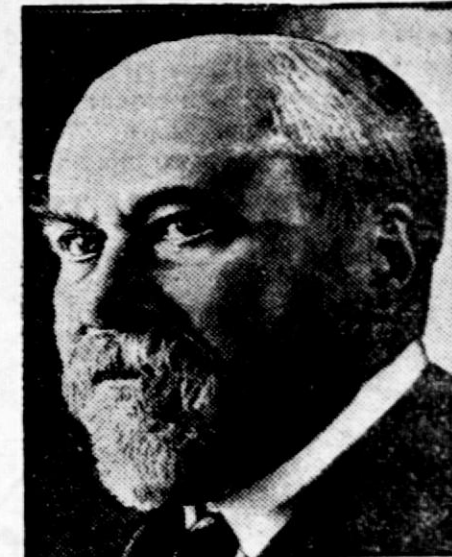
Homoseksualni nadvojvoda

Nadvojvodske storije in afeze Habsburžanov opisuje kot prispevek k psihologiji vladajoče rodbine v bivši Avstro-Ogrski v svoji monografiji o Francu Jožefu Friderik Hlavač. Ta zanimiva knjiga, ki je mestoma anakdotična, omenja tudi zadnjo justifikacijo, ki jo je strogi cesar izvršil nad članom svoje rodbine, nad svojim bratom Ludvikom Viktorjem. To je bil edini izmed bratov, ki je kazal jasne znake degeneriranosti po svojem očetu. Nikjer in v nobenem pogledu ni mogel igrati nobene vloge in vojaško uniformo je nosil samo za parado, da bi ljudje ne rekli, da nima nobenega poklica. Cesar je zelo malo občeval z njim. V poznejših letih je postal Ludvik Viktor homoseksualen.

Dolgo se cesar za to ni zmenil in homoseksualnost mu je očital brutalno šele, ko mu je policijski prezident poročal o izjemnih prizorih v javni dunajski parni kopeli, kjer je tenorist dvorne opere Erik Schmedes prisilil Ludviku Viktorju dve zausnici, ker je preveč silil vani. Ko se je nadvojvoda v svoji palači nekoliko preveč približal na straži stoječemu Bosancu in je menda od strahu ustrelil, je šef policije izjavil, da v takih razmerah ne more več nositi odgovornosti za bolnega nadvojvoda. Cesar je takoj odredil naj nadvojvodo internirajo na gradu v Solnogradu. Kmalu po tej aferi je bilo novo leto in na Silvestrovo se je vršila intimna dvorna gostija, kjer so člani cesarske rodbine sedeli brez svojih običajnih repkov. Cesar je po

stari navadi napil vladarski rodbini. Namignil je na razne škandalčke in izjavil, da mora biti red v rodbini, dokler je on živ. Osornega cesarjevega glasu se je Ludvik Viktor tako ustrašil, da se je ves tresel in ko je hotel cesar trčiti z njim, je spustil kozarec na mizo, da se je razbil.

Raymond Poincare

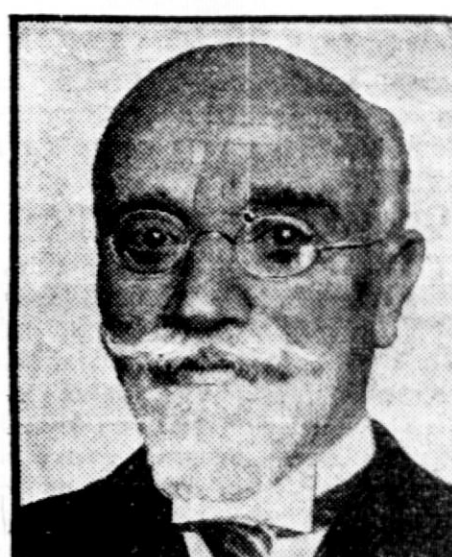

bivši francoski prezident je zopet težko bolan

Strahovi v radiu

Ni kar tako sestaviti pester in zanimiv radioprogram. Eni abonenti zahtevajo to, drugi zopet drugo, so pa tudi taki, ki niso nikoli zadovoljni. V Parizu so te dni razglasili po radiu, da pride na vrsto poročilo napovedovalca iz hiše, kjer straši. Blizu Pariza je namreč hišica, ki bi jo lahko človek prav poceni najel. Hišica je majhna, ima pa lep vrt in gotovo bi ne ostala tako dolgo prazna, če bi ne strašilo v nji. Vsi dosedanjí stanovniki so pobegnili iz nje, čim so preživeli v nji eno polnoč. Odbije 12 ura in duhovi, ki ne vedo, kaj je gospodarska kriza, začno svoj ples. Začujejo se skrivnostni glasovi, vrata se sama odpirajo in škripajo, pohišstvo baje pleše rumbó, skratka vsa hišica oživi, da se človeku kar lasje težijo.

Grški ministrski predsednik Venizelos

hoče zaradi težkega gospodarskega položaja države odstopiti

In tako je stala hišica prazna, dokler ni prišel mlad radioreporter, ki je hotel o polnoči napovedovati po radiu račanje strahov. Radioabonenti so bili zelo radovedni, nestrpno so pričakovali, kdaj odbije ura polnoči in tedaj je začel pripovedovalec praviti, da sta z mikrofonom v temi, da vlada v hišici grobna tišina; toda naenkrat je zagledal prikazen, ki ji žare oči kakor dve močni luči in ki drvi naravnost proti njemu. Nestvor da striže z ušesi in miga z repom in... Tedaj so pa nehali razjarjeni abonenti poslušati, češ da je to višek predznosti. Napovedovalec gotovo sedi kje v studiju na toplem in hoče navetžiti poslušalcem, da je v samotni hiši v popolni temi in sredi strahov. Skratka, zdaj v Franciji ljudje ne verjujejo več v strahove, posebno ne v radiu, kjer rado straši, čeprav duhovi niso na programu.

Tako je

Ameriški listi so začeli obširno pisati o propadanju morale. Veliko pozornost je vzbudil v ameriški javnosti članek, ki opozarja na neko, za psihozo Američanov zelo značilno lastnost. Ko je posegla Amerika v svetovno vojno, sta se sešla pri neki stotnjici dva mladeniča. Eden je moral na francosko bojišče, udeležil se je mnogih bitk, po vojni se je pa vrnil domov. Ostal je siromašen delavec, s trdim delom si je moral služiti vsakdanji kruh. Samo enkrat je prišlo njegovo ime v javnost in sicer, ko je pri gradnji mostu čez reko Hudson izgubil življenje.

Njegov tovariš je pa od vojakov dezertiral in nekaj časa se je ukvarjal z zločinskimi posli. Kmalu je pa prišel na to, da bi se dalo s tihotapstvom alkoholnih pijač zaslužiti mnogo več. In res je zaslužil milijone, obenem je pa postal zelo popularen. Gre za zloglasnega Jacka Diamonda. Njegovo ime je bilo dan za dnem z debelimi črkami natiskano na prvih straneh ameriških listov. Končal je tragično, ustrelili so ga banditi iz konkurenčnega tabora. S tem pa zadeva še ni končana. Njegova svetlolasa ljubica nastopa po newyorških zabaviščih in služi lene denarce. Zakaj? Samo zato, ker gredo Američani v lovu za senzacijami na take atrakcije kakor muhe na mrd. Nehote se človeku vsiljuje vprašanje, po katerem primeru se naj tu ravna ameriška mladina.

Za: DOM

OBRT in
INDUSTRIJO

Dürkopp

šivalni stroji 15 letno jamstvo

Zaloga:

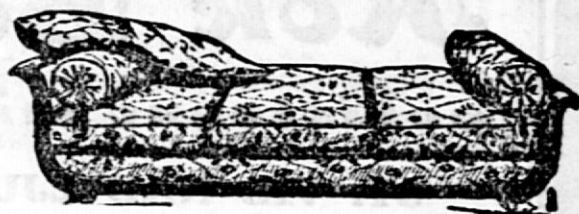
Lud. Baraga
Ljubljana

Šelenburgova ul. 6

II

Telefon 29-80

Couch
zofe

DOBITE PRI TAPETNIKU

RUDOLF SEVER

LJUBLJANA, Marjini trg št. 2. — Telefon št. 2622.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih.
Za odgovor znakol — Na vprašanja brez znamke ne
— odgovarjamo — Najmanjši oglaš. Din 5—

ENOSTANOVANJSKO HIŠO
novo, prodam. Primsko št. 123 pri Kranju. 1343

»SAVSKI TIVOLI«
(čez Črnuški most, levo) za velikonočno racke in piške. Došlo novo dolensko in štajersko vino. 1291

KLAVIRJI, PIANINI
prvovrstnih inozemskih znamk od 11.000 Din naprej (Musika), Sv. Petra c. 40. 1387

3 STANOVANJA
majhna, za samice, se oddajo. Cesta na Loko 18, od 8.—12. ure. 1333

STANOVANJE
soba, kuhinja s pritliklami takoj oddam. Zgornja Šiška 176. Kosovo polje. 1348

VOLNO ZA MODROCE
zelo poceni prodaja šega, Cankarjevo nabrežje 5/1. 1066

MREŽE ZA POSTELJE
izdeluje najceneje točno po naročilu ter jih sprejema tudi v popravilo v lesenih in železnih okvirjih tvrdka Pavel Strgulac, Ljubljana, Gosposvetska c. 13 (Količej) poleg skladišča »Alkok«. 125/L

VEČ STOTIN RAZNIH POSESTEV
in nepremičnin v Daruvaru in vsej Jugoslaviji, rabljenih strojev, avtov, mlatic brez provizije. Daruvarčan, Daruvar. Zahtevajte brezplačen popis! 1346

KANARČKE
harške vrvice (Harzer Edelroller) fine pevce — samce od 90 Din naprej, samice po 20 Din razpošilja po povzetju in jamči, da dospe ptica živa — Franc Šmid, Dobrava-Vintgar, Gorenjsko. 1347

POSREDOVALNICA OGRINO
Miklošičeva c. 28. rabi več prednih služkinj, kuharic in natakaric. 1325

ZNANJE
želi boljši gospod, star 34 let, v stalni službi v večjem podjetju s samostojno gospodarno, vdovo ali ločenko. Prednost imajo s svojim stanovanjem. Na premoženje se ne ozira. Samo resne ponudbe s polnim naslovom (tajnost strogo zaščitena) je poslati na upravo lista pod »Simpatija«. 1335

7 PARCEL
od 440 do 820 m² naprodaj posamezno ali skupno v lepem mirnem mestnem okraju. — Zgradi tudi vile in napravi načrte ing. Pust, stavenik, Streliška ul. 31. 1328

KAM PA KAM?
na veliki ponedeljek. Kdor želi biti vesel poln razvedrila, prijatelj godbe, naj gre z mano v Sp. Šiško k Stari cerkvi. Veselo svidenje pri Koritniku. 1358

RESNO ZNANJE ŽELI
gospodinja srednjih let, lepe preteklosti, dobra gospodinja in nad 50.000 Din gotovine, z gospodom nad 40 let starim s kako stalno službo v Ljubljani. Ponudbe pod šifro »Sreča 1350«.

KLAVIRJI
Preden kupite klavir, si oglejte mojo bogato zalogo prvovrstnih klavirjev. Prodajam najceneje, na najmanjše obroke, z garancijo. Najcenejša izposojalnica! — WARBITER, Gregorčičeva 5, Rimska cesta 2. 1166

TRGOVSKA OPRAVA
kompletna ali posamezno, za modno trgovino naprodaj. Naslov v upravi »Sl. Nar.«. 1254

POSTREZNICO
snažno in pridno za popoldanske ure iščem. Naslov v upravi lista. 1302

LEP LOKAL
ive izlozbi, sredina mesta, odstopim proti odkupni — Naslov v upravi »Slov. Nar.«. 1253

VEČ SPALNIC
masivnih, politiranih, po 5000 Din proda Joža Vižin, mizarstvo, Dorfarji pri Škofji Loki. 1336

ULIT KOLUT (SCHEIBE)
3000—3200 mm premera za jermen 350—400 mm, 200 do 250 mm svedrine (Bohrung) kupim. Ponudbe s točnimi dimenzijami, teži in zadnjo ceno poslati na tovarno gume, Leskovac. 1338

JAJCA ZA VALJENJE
čistoplemenjskih kokoši (Rhodeländer) in ameriških (Leghorn) in Khaki-Campree r.a.c. priznani najboljših kokoši za nesenje. Mnogo nagrad z razstav. Eno jajce za valjenje po 4 Din prodaja Amalija Lottspeich, Rimske Toplice. 1339

POHIŠTVO
Lepe spanice 2.400
Omare 450
Postelje 250
Kuh. kredence 500
Kuh. oprave 1.000
Ostalo pohištvo se dobi najceneje pri mizarstvu »SAVA«, Kolodvorska 18. — Tudi na obroke. 1353

SOBO
poseben vhod, elektrika, oddam po nizki cen. Zupančič, Kolodvorska ul. 11/II. 1352

ZA OKRAS VRTOV
parkov in plodovitost sadonosnikov nudim Vam vse potrebno okrasno grmovje in sadno drevje. Cenik zastoj. — Mihael Podlogar, drevničar in vrtnar v Vojniku pri Celju. 1340

MOSKO SUKNJO
popolnoma novo, rjavo, poceni prodam. Polze se pri g. Maliču, Ljubljana, Slomškova ulica 1/III. desno. 1294

POZOR!
Ljutomerski rizling z veleposetva Klenovschegg, cviček iz Gadove peči in viško črno, vse po Din 11.—, čez ulico Vam nudim za praznike Viktor Jeločnik, Rožna dolina, tramvajška postaja »Pekatek«. 1332

ORGANIZATORJA
sposobnega, za dravsko bano vino s sedežem v Ljubljani, za organiziranje zelo rentabilnega poslovanja in za samostojno vodstvo vsega obrata in obračunavanja sprejemmo. Potrebna garancija za skladišče Din 12.000. Mesto stalno, plača mesečna in fiksna. Nujne obširne ponudbe na ing. Pavel Dementjev, Zagreb, Gunduličeva ul. br. 43/II. 1344

NATAKAR - JELONOŠA
mlad in pošten, izkušen v stari poznani restavraciji »Varoškoj pivnici« v Zagrebu, išče v tem svojstvu stalno nameščenje v mestu ali tudi izven. Zadnji čas je bil nameščen v kolodvorski restavraciji na Jesenicah (Gorenjsko) in v hotelu Bellevue v Ljubljani. — Cenj. ponudbe prošim na naslov: Slavko Srebrnar kod Gaborova, Zagreb, Nadilova ulica 37a. 4/L 1341

Tednik »ZABAVNI LIST«
Strazišče pri Kranju. — Vsaka številka samo Din 1.—. Zahtevajte brezplačne ogledne številke! 37/T

Ščetke
raznovrstna omela, šimnate metle, čopiče i. t. d. — izdeluje najceneje

Hinko Šimenc
KONGRESNI TRG ŠTEV. 8 (poleg kina Matice) 29/L

MODROCE
otomane, divane, fotelje in vse tapetirske izdelke vam nudim najceneje

IGNACIJ NAROBČ
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu) 25/T

Najcenejši nakup!
ANTON PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. KONFEKCIJA — MODA 22/T

DRUŽABNIKA
treznega in resnega sodelavca, s 150.000 Din kapitala (tako je treba položiti 80.000 Din) — sprejemem takoj za v vsej Jugoslaviji dobro uveljavljeno kemično podjetje. Kapital je osiguran in nosi mesečno čistih 50 %. Samo resne ponudbe na naslov: Rasolin, Zagreb, Radišna ulica br. 13. 1316

BERNHARDINCA
okrog pol leta starega, dobrega čuvaja kupi Franc Repnik, Rudnik št. 13 — pošta Radomlje. 1345

YOGURT
bolgarsko kislo mleko, vedno sveže, kakor tudi vse mlečne izdelke prodaja Mlekarna Dunajska cesta 17 (poleg kavarne Evropa). Po želji dostavlja tudi na dom. 35/T

KNJIGOVODKINJA
(z nemško stenografijo), vestna, ki dovršeno dopisuje hrvatsko in nemško, je brza strojepiska, ki bi popolnoma sama in samostojno oskrbovala vse pisarniško delo, se išče za 1. majnik. Prednost take iz stroke spirituoze. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo zahtevne plače in starosti pod »Samostojna spretna moč« na upravo »Slov. Naroda«. 1326

RESTAVRACIJA-KAVARNA »LJUBLJANA«
KRK, OTOK KRK

Izmed najlepših kopališč na otoku Krku in s peščenim kopališčem brez blata ter romantiko nadkrijuje marsikatero svetovno kopališče. — Restavracija »Ljubljana« je edino slovensko podjetje na tem otoku. Slovenska kuhinja, strogo solidna postrežba. Penzion z vsemi taksami od Din 55.— do 62.— za osebo na dan. — Sezona se prične s 25. marcem in traja do 31. septembra. — Za številan obisk se priporoča »Uprava »Ljubljana«. — Brzjavlj.: »Ljubljana«, Krk, otok Krk. 38/T

VINO ČEZ ULICO
halozan bell, lit. Din 7.—
cviček » » 9.—
črno dalmatinsko » » 9.—
rizling » » 9.—
burgundec rdeč » » 13.—
auškat silvanec » » 13.—
sadežev la » » 4.—
praško šunko, razne salame, sir, konzerve, sardine, slive, rozine, razno žganje, likerje in desertna vina — ima najceneje S. J. Jeraj, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38. 39/T

Moški, POZOR!

Spolno slabost
odstranite s uporabo naših odličnih sredstev za okrepitev »La Eroce«. Deluje v vsaki dobi s presenečljivim uspehom. Vzdržuje seksualno moč do globokih starosti. Na tisoče priznanj. Cena 60 Din. močnejša 100 Din.

Havelkova ordinacijski laboratorij
Pošt. škatla št. 17, CSR. Praha - Nusle, Boletěchova ul. 1057 S. N. 113.

DALMATINSKA VINA

toči Aškerčeva klet, Aškerčeva ulica 1 in vinotoč Poljanska cesta št. 17

Prispele nove pošiljke. Cene snižane čez ulico za velikonočne praznike: belo la liter 9.— Din, ružica la liter 9.— Din, črni kuč la liter 9.—, belo viško la liter 11.—, Opolo viško la liter 11.—, prošek, specialiteta iz suhega grozdja liter 28.—. Tudi vse vrste žganja liter 40.—. — Pri večjem odjemu popust po dogovoru. — Za obilen obisk se priporoča

V. Miloš

Zahvala

Vsem, ki so nam ob smrti našega draga očeta, gospoda

Alojzija Zormana

na kakršenkoli način izkazali svoje sočutje, se najlepše zahvaljujemo.

Ljubljana, dne 25. marca 1932.

Zalujoči ostali.

Najvarnejše zavarovanje

je nabava sigurnega orožja za samoobrambo. Dobro Vas postreže

ALBIN ŠIFRER, puškar

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 12

Najceneje kupuje — kdor kupi dobro blago!

ALI VAM ŠE NI ZNANO
Kemična čistilnica
barvna ter pralnica
2916
IDEAL

čisti kemičnim potom in barva vse vrste oblač za dame in gospode, kakor tudi najskrbnejše pere ovrtnike za gospode.

Sprejemališče: Obratovališče:
Kongresni trg 3 Rudnik 24

Obupane ženske
NE BOJTE SE, ČE IZOSTANE
MENSTRUACIJA!
Pomoč
Vam prinaša pri poškodbah in hroščanju menstrualnega perila perijodo dolgotrajno preiskuje, uspešno pripravljene zdravilne učinkovine, ki jih ni odpovedalo tudi ne v najtežjih in trdovratnejših slučajih v nasprotju s drugimi sredstvi, ki niso učinkovale. Prof. dr. Rettha »EROSEA«, ki ugodno učinkuje, ne da bi morali svoje poslovanje prekiniti, je po nekaj urah Din 70, za staro poškodbo Din 100, za odporne ženske Din 150, dvojno za staro poškodbo in odporne ženske Din 200. Uspeh je zanesljiv, saj vrnemo denar! Tisoči žen potrjujejo nagel in zanesljiv uspeh tega sredstva kakor tudi povratujoče se zadovoljstvo. Diskretna pošiljatev po pošti.

Havelkova ordinacijski laboratorij
Praha-Nusle, Boletěchova ul. 10-S. N. 115 Pošt. škatla št. 17, CSR.

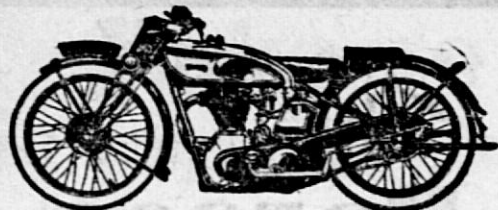
DRUŠTVO »TRGOVSKI DOM« JAVLJA
TUŽNO VEST, DA JE NJEGOV PREDSEDNIK
GOSPOD

IVAN JELAČIN ST.

PREMINUL.

ZASLUŽNEGA MOŽA — IDEJNEGA
USTVARITELJA NAŠEGA DOMA — KI SI JE
STEKEL TUDI ZA STANOVSKO TRGOVSKO
ORGANIZACIJO VOBČE NEVENLJIVIH ZA
SLUG, OHRANIMO V BLAGEM IN TRAJNEM
SPOMINU.

DRUŠTVO
»TRGOVSKI DOM«

The Unapproachable
Norton
REGD. TRADE MARK

Neprekosljivi angleški kvalitetni motocikli po brezkonkurenčnih cenah
Glavno zastopstvo: **O. ŽUZEK, LJUBLJANA, TAVČARJEVA 11**

Rudge-Whitworth
A.J.S.

„SLAVIJA“

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

V LJUBLJANI, Gosposka ulica 12 Telef. 2176. 2276.

Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT

Hotel Bellevue, Omiš pri Splitu

Najlepša dalmatinska riviera. Morje, pesek, sonce, zrak, romantika nadkriljuje vse.
Prebiti nekaj dni v hotelu Bellevue se pravi koristiti zdravju. Dobra hrana, zdravilna pitna voda v sobah, električna razsvetljava in kurjava. Peščeno kopališče. Takse ukinjene. Popust cenovnika. Na zahtevo pošljemo prospekte.
Kompletne penzije Din 55.— do Din 75.— na dan.

Izdelujejo se naj-novejši modeli otroških vozičkov, razna najnovejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. Naj-nižje cene. Ceniki franco.

»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Elegantna dama

nosil samo po meri solidno izdelano

obleko, ki se dobi pri ÉLÉGANCE
MODES DES DAMES

LJUBLJANA, Novi trg št. 5

Spomladno volneno obleko od Din 190.— dalje, poletno obleko od Din 100.— dalje, kostumi od Din 400.— dalje, plašči od Din 350.— dalje, bluze od Din 75.— dalje — vse kompletno; Tudi na obroke.

Slaščičarna

„Petriček“

Želi vsem svojim cenjenim obiskovalcem

veselo „ALELUJO“

Od danes naprej prvovrstni sladoled, dostavljanje po naročilu točno na dom.

ZNIŽANE CENE!

VSEM PIŠTOLAM, REVOLVERJEM IN MUNICIJI

Fr. Ševčik,

Ljubljana,

Židovska ul. 8

Telefon 33-78

Stalno na skladišču puške tvornic Steyer, Sauer & Sohn, Simson, Remo, Bayard, F. N., Neumann, Remington, Walther, borovelske itd. — Lovske puške s petelinom od Din 850.— naprej; lovske puške brez petelina od Din 1400.— naprej; pištole od Din 250.— naprej. — Za nakup in nošenje brez dovoljenja priporočam: Em-Ge strašilne pištole od Din 45.— naprej na 2, 5, 6 in 10 streliv. — Zahtevajte cenike! Vabim na neobvezen ogled v svoji trgovini. **NA MALO! NA VELIKO!**

VOLNO, BOMBAŽ, SVILO, SUKANEC, GUMBE, ZAPONE in ves ostali PRIBOR za pletenje

nudi najceneje tvrdka

ADAMIČ — Krani

RABLJENI PLETILNI STROJI
vedno na razpolago po zelo ugodni ceni

Rok Berlič

pohištveno mizarstvo

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Izdeluje različno pohištvo po najsolidnejših cenah.

Na drobno!

Na debelo!

Najceneje in najboljše kupite vse prvovrstne

vrvarske lastne izdelke

motvoz, žimo, volno, afrik, kapok, nepremočljive konjske plahte itd.

samo pri

Prva kranjska vrvarna in trgovina s konopnino

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 31. Tel. št. 2441,

MARIBOR, Vetrinjska ulica št. 20. Tel. št. 2454,

CELJE, Kralja Petra cesta št. 33.

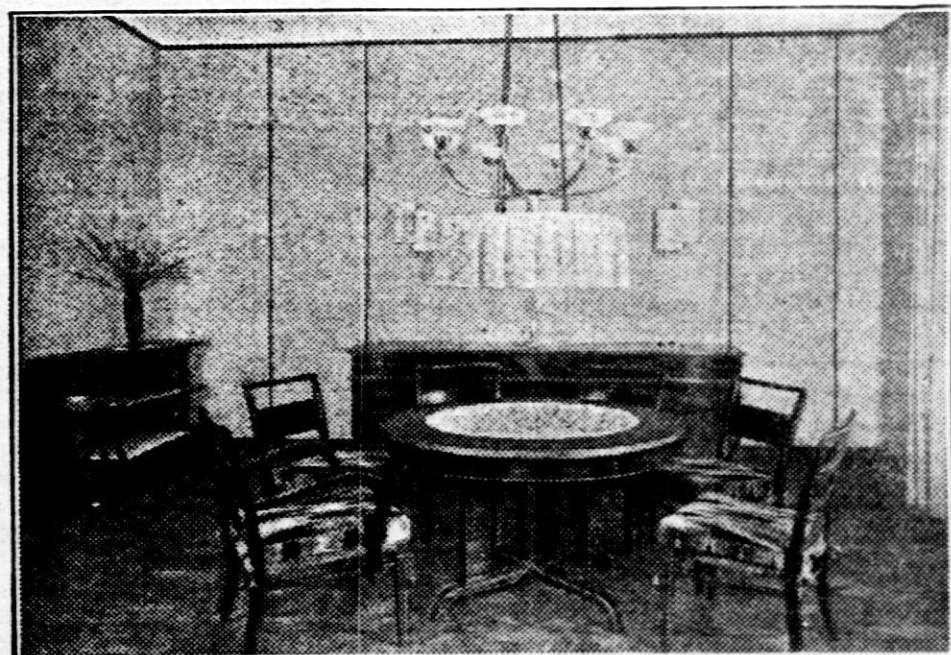
ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

IVAN MIHELČIČ

LJUBLJANA, Borštnikov trg št. 1

se priporoča cenjenim naročnikom v izvršitev električnih instalacij, kakor tudi za nabavo raznih električnih svetilk, svetencev itd. — Na zalogi vsakovrstne žarnice po jako ugodnih cenah.

Najugodnejši nakup raznega pohištva

za spalnice, jedilnice, gosposke sobe i. t. d. pri tvrdki
I. REPŠE, tvornica in zaloga pohištva
LJUBLJANA, Dvorni trg št. 1.
Za solidno izdelavo se jamči!

I

Globoko potrli naznanjamo, da je 25. marca t. l. v zdravilišču „Lassnitzhöhe“ pri Grazu preminul po dolgem bolevanju naš ljubljani dobri oče, stari oče, brat in tast, gospod

Ivan Jelačin sen.

veletrgovec, tovarnar in posestnik

Zemeljski pokojni blagega pokojnika bodo prepeljani v Ljubljano in položeni na mrtvaški oder v hiši Emonska cesta 2, od koder se bo vršil pogreb v torek dne 29. t. m. ob 3. uri popoldne v rodbinsko grobnico na pokopališču k Sv. Križu.

Maša zadušnica bo darovana v torek 29. t. m. ob 8. uri zjutraj v farni cerkvi v Trnovem.

Ljubljana, dne 25. marca 1932.

IVO, MINKA, ELCA, MIRKO, MILO, otroci; HANUŠ KROFTA, ing. VLADIMIR ŠUBIC, zeta; CLARY JELAČIN, sinaha; VLASTA, MILOŠ, TUŠY, RISTO, EVA, vnuki in ostalo sorodstvo.

VABILO

na redni občni zbor
Posojilnice v Zagorju ob Savi registro-
zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v soboto, dne 2. aprila 1932 ob 19. uri v posojilnični pisarni v Zagorju št. 41.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev letnega računa za leto 1931.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Zagorje ob Savi, dne 23. marca 1932.

DR. TOMO ZARNIK, načelnik.